ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 24 september 2011

HISTORIE
3
Antillianisering politieleiding

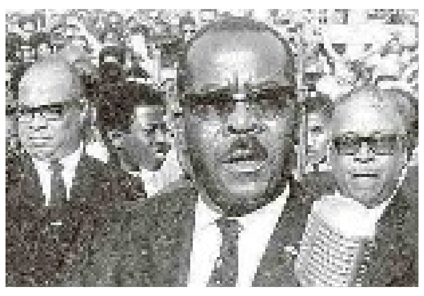

LITERATUUR
7
'De echo van een droevig lied'

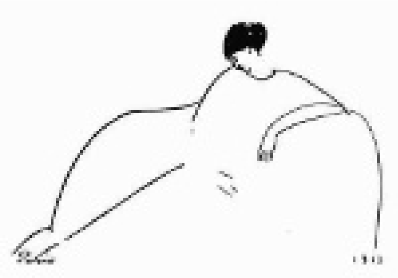

SUCCESVERHAAL
14
'Ser Alerta gaat als lopend vuurtje'

Publicist Fred de Haas:

'Trots zijn op je erfgoed'

Fred de Haas, een geboren leraar, is allang met pensioen, maar door artikelen over en vertalingen van werken uit de Caribische literatuur probeert hij mensen nog altijd iets te leren over hun eigen cultuur. "Ik hoop dat de mensen er hun voordeel mee kunnen doen en ga er mee door zolang ik het kan."

Tekst: Otti Thomas

Ruim 45 jaar na het incident, is Fred de Haas nog steeds verbijsterd. Hij gaf Franse les aan het Radulphus College op Curaçao. Een leerling van zijn klas keek even door het glas van de deur waarmee de twee lokalen verbonden waren en ging weer zitten. "Even later kwam de collega uit de andere klas binnen. Een Nederlander. Hij zei: 'Welke makaku stond bij mij door het raam in de klas te kijken!' Ik sta nog perplex, als ik hieraan terugdenk", vertelt De Haas. "Ik vroeg me af waarom de leerlingen zijn collega niet aanvlogen, maar opeens drong het tot me door. Ze waren bang. Ze dachten, bewust of onbewust, dat ze nooit van school of van het eiland zouden raken als ze moeilijkheden zouden maken. Die angst stamt nog uit de slaventijd." Een vergelijkbare herinnering heeft De Haas aan de rellen van 30 mei 1969, vier jaar later. De Nederlandse leraren overwogen de mogelijkheden om weg te komen van de school, bang dat het geweld in de stad zich persoonlijk tegen hen zou richten. "De gezichten stonden somber en één leraar zei: 'Geef me een geweer. Dan schiet ik ze allemaal kapot.' Hij begrijpt er helemaal niets van, dacht ik toen."

Dergelijke incidenten vormden de directe aanleiding voor De Haas om cultuur een nog belangrijkere rol te laten spelen tijdens en buiten de les. "Ik vatte het plan op om een tambúgroep op te richten met leerlingen. Ze wilden het eerst niet, maar ik hield hen voor dat de tambú echt iets van hen was, van de Antilliaanse cultuur. Uiteindelijk kregen ze er plezier in en traden ze op, uitgedost in door henzelf gemaakte min of meer traditionele kleding." De Haas richtte ook een Aguinaldogroep op, zorgde ervoor dat een leerling van Luciano 'Chan' Koots, de benta leerde bespelen en organiseerde culturele shows in samenwerking met Toni Halabi op Curaçao en met Robbie Schouten en Halabi op Aruba. Inmiddels is De Haas 73 en al jaren met pensioen, maar eigenlijk geeft hij nog altijd les. Niet op school, maar door middel van krantenartikelen over de Caribische literatuur, ingezonden brieven en vertalingen van Papiamentstalige, Franstalige en Spaanstalige gedichten. Op 25 september wordt in Amsterdam zijn vertaling gepresenteerd van de dichtbundel Hé Patu/Waggeleend van Elis Juliana, een dichter van onschatbare waarde voor de bewustmaking van de Curaçaose bevolking, een man die volgens De Haas een standbeeld verdient. Juliana stelt in zijn werk niet zichzelf centraal en weet als geen ander de gevoelens van schaamte en minderwaardigheid van Curaçaoënaars te verwoorden. "Curaçaoënaars van de oude stempel zijn onzeker, een beetje huichelachtig. Ze durven niets direct te zeggen, maar gebruiken verhullende taal. Juliana merkte dat in de gesprekken die hij voerde met oudere generaties. Ze spraken zonder daarbij hun echte gevoelens over te brengen. Ik sprak ooit een keer met een Antilliaanse politicus in Nederland hierover en hij zei: Curaçaoënaars zijn negentig procent harimentu (gelach) en tien procent bullshit. Hij meende het. Ik snap het. Kijk maar hoeveel er gelachen wordt door Antillianen. Natuurlijk, veel Antillianen functioneren gewoon goed in de maatschappij, maar die lacherige houding zit er gewoon in. Dat betekent dat er iets fout zit met het zelfbeeld. Curaçaoënaars kregen decennia lang te horen dat hun cultuur niet deugde, hun tradities niet deugden en dat hun taal inferieur was. Die gedachte hebben ze overgenomen. Ze hebben jarenlang een imitatiecultuur gehad. Schrijvers op de Antillen zijn begonnen met schrijven in het Nederlands. Ik meen dat het Luis Daal was, die nog in 1941 zei dat 'verheven' ideeën beter konden worden uitgedrukt in het Nederlands, Engels of Spaans dan in het Papiaments. Tegelijkertijd nam Nederland nooit de moeite om de Nederlandse taal goed te onderwijzen op de eilanden. Dat gebeurde pas na de komst van de Shell en de Nederlandse werknemers. De Fransen onderwezen wel de Franse taal in hun kolonies. De bevolking die naar school is gegaan, spreekt perfect Frans. Dat betekent niet dat ze niet de pest hebben aan de Fransen."

Maakte dat een groot verschil?
"De Fransen zijn honderd keer arroganter dan de Nederlanders. Dat irriteerde de zwarte intellectuelen zo dat ze zich hoe langer hoe meer bewust werden van de waarde van hun eigen tradities. De geprivilegieerde inwoners van de Franse kolonies gingen al heel vroeg studeren in Parijs, richtten tijdschriften op en schreven felle poëzie en artikelen tegen de mentale kolonisatie. Zo was er de 'négritude'-beweging van Aimé Césaire die draaide om de zwarte identiteit en die op Afrika gericht was. Maar de kolonies in het Caribisch gebied hebben niets gemeen met Afrika. Op de Franse Caribische eilanden was er sprake van een geheel eigen cultuurbeweging, die bepaald werd door mensen van Afrikaanse afkomst, maar ook door Indiërs en Chinezen.
Op Curaçao kwam de bewustwording van een eigen identiteit veel later tot stand en toonden de meeste critici zich toch vol begrip voor de koloniale machthebbers. Maar in de tambúliederen leefden de zangers zich uit en spuiden naar hartenlust hun kritiek op de regering. Zo had je Shon Kolá met zijn kritiek op de Democratische Partij, de partij van de blanke protestanten, de Nederlandse passanten en de Surinaamse immigranten. Shon Kolá veegde de vloer aan met de politici van de Democratische Partij. Maar daar bleef het bij. Een van de eersten die zich echt boos maakte, was Frank Martinus Arion. Hij beschuldigde de Nederlanders ervan dat ze in de afgelopen 350 jaar geen greintje beschaving hadden gebracht. Niet helemaal ten onrechte.

U was vast bij de herdenking van de slavernijopstand.
"Ik heb over mijn aanwezigheid bij zulke gelegenheden dubbele gevoelens. Ik interesseer me wel voor het fenomeen, maar ik vind dat herdenken meer een zaak is van mensen die er meer bij betrokken zijn. Ik kan toch niet voelen wat mensen beleven die hier meer verwantschap mee hebben. Ik wil geen bermtoerist zijn, iemand die uit nieuwsgierigheid komt kijken. Het is goed om de slavernij te blijven herdenken, zolang mensen nog steeds moeite met het verleden hebben. Alleen moet herdenken wel uit het hart komen. En de slachtofferrol moet worden vermeden. Herdenken heeft ook een functie als waarschuwing tegen discriminatie, want die is met de slavernij in alle hevigheid begonnen en duurt nog altijd voort. Maar ja, je moet ook niet verwachten dat er op woensdag geen sprake meer is van slavernij als ie op dinsdag wordt afgeschaft. Nederland is 350 jaar aan de macht geweest. Helmin Wiels kan dat vacuüm niet zomaar opvullen en anderen ook niet. Curaçao zal echt wel eens onafhankelijk worden, alleen nu nog niet."

Het zijn ideeën die ik eerder zou verwachten bij een iemand met een donkere huidskleur in traditionele kleding.
"Ik krijg veel scheldbrieven. Ze noemen me een racist, een negervriend en soms een fellow traveler, een vroegere benaming voor mensen die met de communisten heulden. Wat een niveau! Mensen gaan meteen schelden en komen niet met argumenten. Ik vind dat Wiels soms verstandige dingen zegt. Vooral als hij in besloten kring tegen zijn mensen spreekt. Hij neemt de moeite om de mensen bewust te maken van hun geschiedenis. Hij heeft ook ooit een spotje opgenomen, waarin hij een banaan opeet achter tralies. Ik vond dat een goede grap. Hij houdt sommige mensen gewoon een spiegel voor en maakt duidelijk dat ze vroeger als apen gezien werden. Natuurlijk maakt Wiels ook fouten. Hij doet, bijvoorbeeld, Hugo Chávez na. Nadoen is altijd zwak. Er is een ander politiek tijdperk voor Curaçao aangebroken. Dat gaat van 'au'. En het feit dat je door je eigen mensen geregeerd wordt, betekent nog niet dat je goed geregeerd wordt. Goed regeren betekent dat de belangen van de Curaçaose bevolking worden gediend, niet alleen die van jezelf. En het allerbelangrijkste blijft natuurlijk het belang van het kind, de toekomstige burger. Het zou verstandig zijn als de regering besloot om Engels de instructietaal van de school te maken om het Antilliaanse kind zoveel mogelijk kansen in de wereld te geven."

Waarom Engels?
"Engels is een wereldtaal en voor een Antilliaan gemakkelijker dan Nederlands, want er zitten veel Romaanse woorden in en mensen horen het veel meer om zich heen. Nederlands als instructietaal slaat in deze tijd nergens meer op en leraren hebben ook geen zin meer om Nederlands te spreken tegen hun leerlingen. Spaans is niet echt een wereldtaal. Dat spreekt men eigenlijk alleen in Spanje en Zuid-Amerika. Als de regering besluit om Engels als onderwijstaal te gebruiken, dan krijgen docenten ook een echte uitdaging en hebben kans om zichzelf te ontwikkelen via cursussen elders in het Caribisch gebied of daarbuiten; ze kunnen dan ook over goede leerboeken beschikken. De Antilliaanse regering zou contact kunnen leggen met goede universiteiten in de Verenigde Staten om zo'n overgang te begeleiden. In het lager onderwijs zou natuurlijk Papiaments moeten worden gebruikt en als kinderen eenmaal een goede basis hebben in de moedertaal, kunnen ze spelenderwijs bekend gemaakt worden met Engels, bijvoorbeeld door aardrijkskunde- of geschiedenislessen in het Engels."

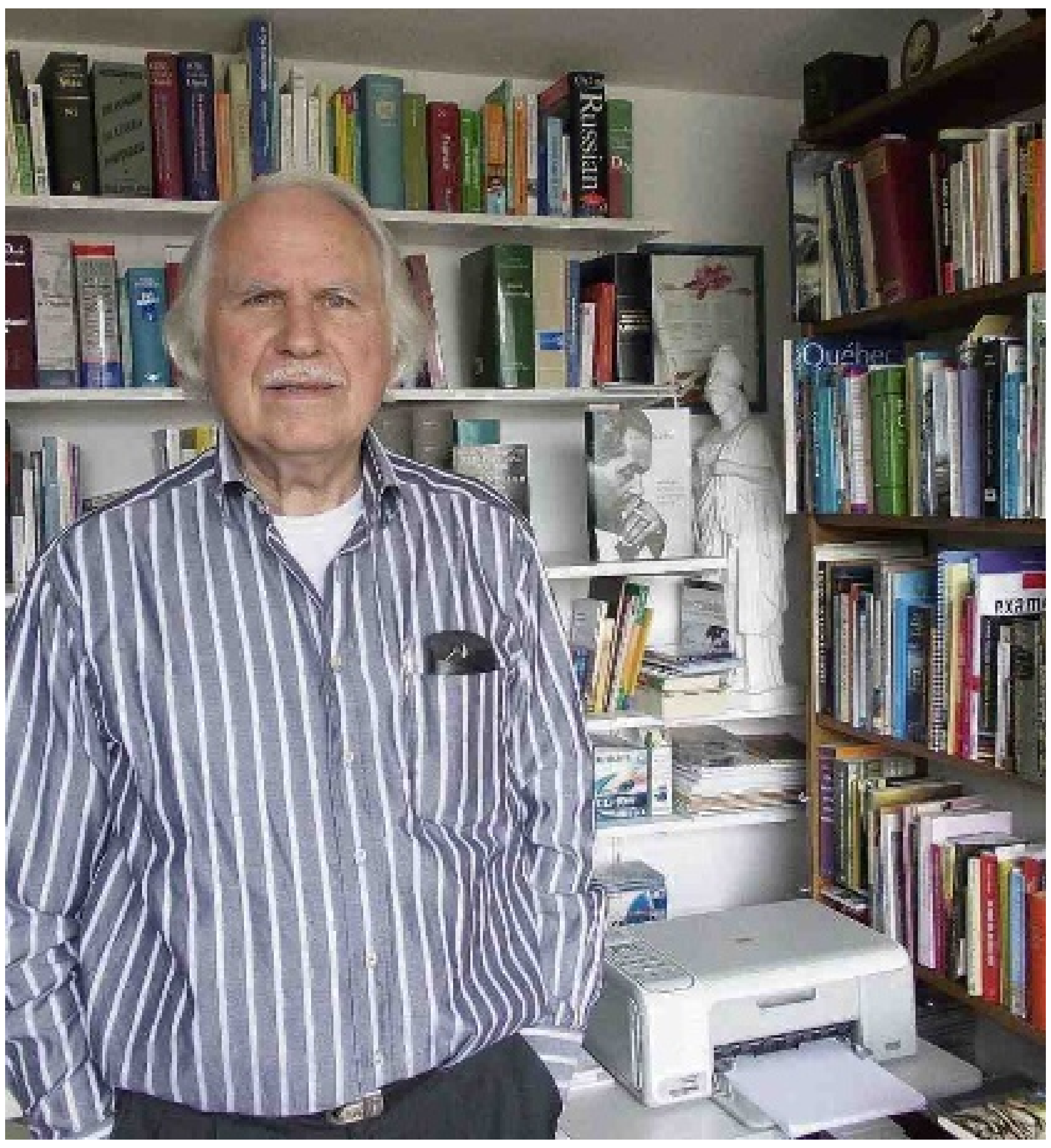

Fred de Haas

Tegenstanders zeggen dat het Papiaments een te kleine woordenschat heeft.
"Het Frans, het Engels en het Spaans zijn oude talen. Die hebben allerlei woorden kunnen absorberen, in de eerste plaats uit het Latijn. De woordenschat en de grammatica hebben zich over 1500 jaar ontwikkeld. Het Papiaments bestaat nog niet zo lang en is pas 500 jaar geleden begonnen in de slavendepots, maar het is nu wel een volwaardige taal. Het is echter ook een taal die maar door 300.000 mensen wordt gesproken en daar kom je niet zo ver mee in de grote wereld. Je moet kinderen opvangen in hun moedertaal. Dat stelt ze op hun gemak en dat ben je ook aan hun onzekere gevoelens verplicht. Je moet ze bewust maken van hun eigen geschiedenis in hun moedertaal en veel verhalen en gedichten lezen, bijvoorbeeld Atardi van Jozef Sickman Corsen, Balada di Buchi Fil van Pierre Lauffer en Hé Patu van Juliana en nog zoveel andere juweeltjes uit de Papiamentstalige literatuur. Je moet kinderen leren waar ze vandaan komen en wat hun plaats in de wereld is. Dat biedt hen houvast. Je moet zorgen voor belangrijke bewustwordingsmomenten in hun leven. Zeg niet dat ze iets moeten doen omdat jij het zegt, maar leg uit waarom het zin heeft dat ze bepaalde dingen leren. Dat ze zich later dankbaar herinneren wat meester Huppeldepup zei. Bied ze perspectief. Kinderen moeten niet denken dat Curaçao de navel van de aarde is. Maar ze moeten weten waar Curaçao ligt en wat er allemaal voor mensen en landen om Curaçao heen liggen. Begin maar met de geschiedenis van de indianen. Vertel ze over Columbus, over de Spanjaarden, de Nederlanders, de opstand in Haïti, de slaventijd, de vrijwording en de invloeden die dat allemaal heeft gehad op het volkskarakter. Ze hebben niets meer te maken met Afrika, maar wel met flarden van de Afrikaanse cultuur. Niet iedereen hoeft de tambú te dansen, maar bewaar dat erfgoed en maak de kinderen bewust van het feit dat ze over dit erfgoed kunnen beschikken en er trots op kunnen zijn."

Gaat u niet voorbij aan de aanwezigheid van de Nederlandse gemeenschap op Curaçao?
"Het is niet uitsluitend de taak van de Antilliaanse regering om ervoor te zorgen dat de Nederlandse gemeenschap het naar z'n zin heeft. Nederlanders maken maar een heel klein deel van de bevolking uit, dat heel goed voor zichzelf kan opkomen. Daar zijn ze slim genoeg voor. Dat betekent natuurlijk zeker niet dat je ze moet discrimineren vanwege het verleden. De huidige generatie Europeanen kan er niets doen wat hun voorouders gedaan hebben. Ik vind trouwens, dat Nederland de morele plicht heeft om tot het eind te helpen bij de ontwikkeling van de voormalige kolonien. Net zoals je een kind helpt, ook al schopt het tegen je aan."

Politici zullen het wel eens zijn met het geven van prioriteit aan onderwijs. Waarom lijkt het dan toch niet te lukken?
"De regering moet zorgen voor meer sturing. Men moet goede opleidingen creëren, goede leerboeken beschikbaar stellen op school en docenten verplichten om ze te behandelen. Desnoods zetten ze er maar een sanctie op, als een soort stok achter de deur. Voor de hoofden van school, niet voor de leraren. Dat zijn over het algemeen geen erg weerbare types, geen mensen die luid protesteren. Onderwijzers en leraren moet je beschermen. Ze worden altijd als sluitpost gezien, terwijl ze zo'n essentieel onderdeel zijn in de opvoeding. Maar ja, met onderwijs kan de politiek niet scoren, hè? Aan de andere kant moeten onderwijzers en leraren wel leren om samen te werken, want het zijn vaak allemaal baasjes in hun eigen klas. Dat was ook de kern van het internationale leerplan dat ik samen met collega's van internationale scholen uit Argentinië, Canada, Oostenrijk, Frankrijk en Nederland mocht helpen ontwikkelen. Leraren moeten hun eigen vak onderwijzen, maar er ook voor zorgen dat ze daarbij allemaal een aantal onderwerpen behandelen als, bijvoorbeeld, burgerschap, geschiedenis, de inventiviteit van de mens, enzovoorts. Daar kun je het bij muziekles over hebben, bij taal, bij alle vakken. Aan het einde van vier jaar middelbare school laat je ze een groot opstel schrijven om ze de kans te geven te laten zien dat ze er iets van hebben begrepen. Geef leraren een focus om onderlinge samenwerking te bevorderen. Goede opleidingen voor leraren en onderwijzers zijn cruciaal. Geen gebeunhaas voor de klas. Maar dat kost geld en moeite."

Zou u eigenlijk niet veel liever nog steeds voor de klas staan?
"Nee. Ik schrijf nu artikelen, waar mensen misschien iets aan hebben. Ik heb niet de idiote pretentie dat mensen volgende week gaan doen wat ik zeg, maar misschien worden er een paar mensen, een paar leraren aan het denken gezet. Ik weet dat sommige politici ook mijn stukken lezen. Ik hoor het soms als ze formuleringen gebruiken die ik kort daarvoor heb opgeschreven. Dus een beetje invloed heb ik wel. Ik hoop dat mensen er hun voordeel mee kunnen doen. En daar ga ik mee door zolang ik kan."

Muziek

De band die Fred de Haas heeft met Zuid-Amerika, komt voort uit zijn liefde voor Zuid-Amerikaanse muziek. Reeds als tiener was hij een groot bewonderaar van Los Paraguayos, Los Panchos en de Sonora Matancera. "Ik hield van het ritme. Tegelijk met mijn taalstudie ben ik begonnen met het beoefenen van de Zuid-Amerikaanse muziek. Ik zocht mensen om muziek mee te maken en kwam in contact met Angel Salsbach, die in die tijd in Utrecht landmeetkunde studeerde. Hij had een nicht die voor onderwijzeres studeerde, een fantastische meid, met wie ik later verloofd was en met wie ik zou trouwen. Toen besloot ik om ook het Papiaments te leren."
Omdat Antillianen destijds terug naar de Antillen moesten om te helpen bij de opbouw van hun land, raakte de verloving uit, maar de liefde voor het Caribisch gebied bleef. Tot op de dag van vandaag is De Haas leider, zanger, gitarist en presentator van het Latijns-Amerikaanse Ensemble Alma Latina. Hij is nu getrouwd met een Arubaans-Curaçaose vrouw.

ÑAPA 2011
Nr. 32

Internationaal

Ñapa gaat internationaal. Op de pagina's 5 en 6 kunt u de impressies en observaties lezen van de Curaçaose beeldend kunstenaar Herman van Bergen. Hij maakte met zijn collega's Ariadne Faries em Philippe Zanolino een korte reis naar het stadje Holland in de Amerikaanse staat Michigan. De kunstenaars waren daar te gast om onder meer over hun werk te praten in het kader van de expositie 'Island Reflections', waarbij in de gallery van het Hope College tien Curaçaose kunstenaars hun werk lieten zien.
Brede Kristensen beschrijft op pagina 7 in 'De echo van een droevig lied' het bijzondere leven van de Russische dichteres Ana Achmatova. 'Ana Achmatova, zij was de stem van de 20e eeuw', zo typeerde een Russische professor de dichteres. En Aung San Suu Kyi wist haar gevangenschap het hoofd te bieden door 'haar geloof en de gedichten van Ana Achmatova'.
Geheimen zijn universeel. Judice Ledeboer besteedt aandacht aan ons 'geheime' leven op pagina 10. Zo leren we dat praktisch iedereen wel een geheim heeft. De meeste geheimen hebben te maken met zaken in de privésfeer en 10 tot 30 procent van de mensen heeft een geheim waar ze dag en nacht mee bezig zijn.
Een vrouw aan het hoofd van een technisch bedrijf is nog steeds een uitzondering. Bij Ser Alerta wordt hier anders over gedacht. Het brandpreventiebedrijf dat Theo ter Schegget eigenhandig opbouwde heeft in de persoon van Margareth Zerpa een nieuwe directeur. Ter Schegget, die het nu rustiger aan gaat doen, heeft er duidelijk vertrouwen in. Marja Berk bericht hierover op pagina 14.

Prettig weekend,
De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Ingemara Bak
Herman van Bergen
Marja Berk
Aart Broek
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Lennart Huijsen
Lisette Keus
Brede Kristensen
Shakti Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Wouter Mol
Milangela Plate
Shermine Rogers
Stimul-IT
Otti Thomas
Hans Vaders
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Hippotherapie:
'Teruggaan naar de basis'

Er hangt een serene rust over het terrein van het Savaanhuis en 'Rancho Harmonia'. Her en der zijn jongeren aan het werk; ze lopen met kruiwagens, mesten de stallen uit of geven de verschillende dieren te eten. Het is de tuingroep die zich dagelijks bezighoudt met de dieren en alles wat er op het terrein gebeurt, als vermaak, maar ook als therapie. Dit is één van de onderdelen van Stichting Opvoedingsondersteuning van Kinderen met een Handicap (SOKH), maar SOKH kent meerdere bijzondere vormen van therapie: Hippotherapie, ook wel paardentherapie.

Tekst: Lisette Keus Foto's: Ken Wong

Als wij er zijn komt er een busje aangereden met kinderen die werkelijk met hun school bij de paarden komen. De deur van de auto gaat open en de kinderen rennen het terrein op. Eigenlijk begint vanaf moment één al hun therapie; de natuur prikkelt alle zintuigen, maar biedt ook een bepaalde rust en geborgenheid. Iets wat elk mens nodig heeft, maar kinderen - en helemaal de cliënten van SOKH - reageren hier sterk op. Alsof ze even teruggaan naar de basis, letterlijk met hun voeten in de aarde.

Sanne Penninx is orthopedagoge en vertelt tijdens haar rondleiding hier meer over: "Dieren zijn 'down to earth', terwijl onze kinderen vaak in een soort eigen wereld leven, ze kunnen soms een beetje zweven. Door contact te maken met een paard, fysiek contact ook, komen de kinderen weer meer, hoe zeg je dat, naar beneden. Eigenlijk zou je met elk dier therapie kunnen geven, het gebeurt al met dolfijnen, maar met honden zou het net zo goed kunnen. Dieren reageren namelijk heel primair, dus als een kind druk is, reageert een dier daar direct op. Een mens reageert vanuit een bepaalde bedachtzaamheid. Het is een soort spiegel die de kinderen voorgehouden wordt, wat heel duidelijk weer direct effect heeft op hun gedrag."

Het begin
Inge Botier is de directrice van SOKH en werkt al jaren in deze tak van de zorg: "Met hippotherapie zijn we begonnen toen ik met kinderen hier kwam om te schilderen en te tuinieren. Vrienden van mij hadden dit terrein en toen nog drie paarden. Hij kwam hier dan paardrijden en ik zag dat de kinderen daar positief op reageerden, ze wilden ook. Ik heb nog steeds spijt dat ik toen niet alles heb opgeschreven, want er was nog niet zoveel bekend over hippotherapie. Maar ik liet de kinderen de paarden aaien, er onderdoor lopen of op het paard zitten en liep dan met hen rond. Ondertussen benoemde ik dan dingen die we zagen. Dit gingen de kinderen nabootsen, ook kinderen die niet of amper konden spreken. In de zorg zie je veel dat er op een infantiele manier gesproken wordt tegen cliënten, terwijl je eigenlijk juist normaal met cliënten moet praten en communiceren. Onze cliënten zijn namelijk tussen de drie en vierendertig jaar en al zitten ze misschien op het niveau van een tweejarige, het zijn wel volwassen jongens en meisjes. Maar het duidelijk benoemen van alles wat je ziet, heeft wel weer meer effect op een kind. Wat een echt dier oproept bij een cliënt is niet met een plaatje aan te geven. Direct contact met dieren roept ook een meer zachte kant op. Bedenk maar eens wat de geboorte van een geitje doet."

Penninx vult Botier aan: "Daarom nemen we ook vaak kinderen mee de straat op, bijvoorbeeld naar carnaval, we gaan met ze zwemmen, hebben geschilderd in de Nieuwstraat en zijn zelfs naar Bonaire geweest met een groep. Door met de kinderen onder de mensen te zijn en deel te nemen aan dit soort evenementen zien zij ook hoe de maatschappij werkt en wat er gebeurt. Ze krijgen dan mee wat zich er in de wereld om hen heen afspeelt. Eigenlijk proberen we de hele ontwikkeling, of beter, levensloop mee te nemen."

Fahruni Thijssen en Jana van Mulken.

Hippotherapeuten
De kinderen die naar het Savaanhuis en de hippotherapie komen kunnen verschillende ontwikkelingsproblemen hebben, zoals een hechtingsprobleem, autisme, ze zijn getraumatiseerd of hebben ontwikkelingsachterstanden door bijvoorbeeld onderstimulatie.
Botier: "Wij proberen zoveel mogelijk holistisch te denken en te voelen, alles proberen we mee te nemen in de therapieën en activiteiten die we doen, zoals zelfs een stukje zelfredzaamheid. Ook proberen we zoveel mogelijk ouders en scholen erbij te betrekken, zodat iedereen op één lijn zit."

Fahruni Thijssen is hippotherapeute en werkt sinds 2008 bij het SOKH: "We proberen de kinderen ook te stimuleren om samen te werken. Dus één zit op het paard en de ander loopt met het dier rond. Wij zitten dan aan de zijkant en geven aanwijzingen of lopen mee als een kind niet zelf kan blijven zitten. Niet alleen maken ze dan contact met het paard, maar ook met ons en met elkaar."

Penninx: "Waarom therapie met paarden ook goed werkt, is omdat kinderen de verantwoordelijkheid krijgen of in ieder geval dat idee hebben. Ook al helpen wij hen, of doen wij het, de kinderen denken dat zij degene zijn die het paard laten doen wat zij willen."

Jana van Mulkem is ontwikkelingspsychologe en werkt ook op het Savaanhuis. Wij staan te kijken als ze de kinderen helpt met het van stal halen van een paard en aanwijzingen geeft. Mulken zegt later: "Ook het verzorgen van een dier, dus het kammen en borstelen en de hoeven uitkrabben, is een onderdeel van de therapie." En inderdaad, niet alle kinderen, maar de meeste kinderen van deze ochtendgroep, kinderen die min of meer door de maatschappij buiten zijn gezet, staan braaf met z'n allen het paard te verzorgen. Ze borstelen hem, ze aaien hem en met de grootste concentratie berijden ze hem.
Botier: "Mensen hebben altijd het gevoel dat de zorg voor kinderen met een ontwikkelingsstoornis, -achterstand of geestelijke beperking, in het buitenland beter is. Wellicht zijn inderdaad de voorzieningen beter, maar de therapie is zeker niet per definitie beter in Miami of in Nederland."

SOKH

De hippotherapie en het Savaanhuis zijn onderdeel van de Stichting Opvoedingsondersteuning van Kinderen met een Handicap (SOKH). Deze organisatie geeft al sinds 2000 verschillende therapieën aan kinderen en jongvolwassenen met een ontwikkelingsstoornis of -achterstand op zowel emotioneel als sociaal gebied. In het totaal hebben ze drie verschillende locaties: het Therapie en Expertise Centrum (TEC), waar spel- en muziektherapie gegeven wordt. Het Medisch Orthopedagogisch Zorgcentrum (MOZ), waar kinderen in de leeftijd van drie tot zeven jaar een ontwikkelingsprogramma volgen. En dus het Savaanhuis, waar behalve hippotherapie ook tuinieren, expressieve activiteiten en gestructureerde vrijetijdsactiviteiten plaatsvinden. Daarnaast geeft de organisaties regelmatig voorlichting en lezingen op scholen en aan ouders over ontwikkelings-, sociale en/of emotionele handicaps en hebben ze een oudervereniging opgericht voor de ouders van deze kinderen, het AAC.

Foto van de week

Nee, metroroosters kennen we niet op Curaçao. Toch doet deze foto, opgestuurd door Desiree Jean-Pierre, enigszins denken aan de legendarische filmscène uit The Seven Year Itch, waarbij Marilyn Monroe in een opwaaierende witte jurk over een luchtrooster van de New Yorkse metro loopt. Deze jurk werd overigens onlangs in Los Angeles geveild en bracht het aardige bedrag van 5,6 miljoen dollar op. Heeft u een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Haaien

Monique Casimiri

Ik ben ontzettend goedgelovig. Altijd al geweest.
Ik kwam terug van een vakantie op Curaçao, waar ik alleen was geweest, en mijn zwager en mijn man haalden mij op.
Nog duf en vermoeid van de reis zit ik te soezen achterin de auto als ik ze over Curaçao hoor praten. Over een nieuw project met haaien dat daar opgestart is.
Ik veer iets overeind en vraag waar ze het over hebben.
Nou, over een project met haaien, deep blue sea. Had ik daar dan niet van gehoord? De kranten hadden er in Nederland bol van gestaan.
Ik keek ze aan of ze gek waren en zei meteen dat er niet zoiets was op Curaçao. Er zijn wel haaien, maar niet in die context. En rustig ging ik weer achterover zitten, naar buiten kijken, en mezelf afvragen wat ik in hemelsnaam deed in dit groene, platte land met koeien in de wei.
'Je hebt echt iets gemist hoor'. En voordat ik kon reageren werd mij uitgelegd hoe het project in zijn werk ging. En gaandeweg de rit begon het steeds aannemelijker te klinken.
Ja, er zijn haaien op Curaçao, dus zo'n project zou inderdaad gemakkelijk kunnen, toch? En ik kon het nieuws toch gemist hebben?
Dat mijn man, toentertijd nog mijn vriend, ook stug volhield betekende wel iets voor mij. Dan zou het dus wel waar zijn.
Ik bekeek de groene weilanden die voorbij raasden met iets andere ogen. Een koe is alleen log en groot, en staat negen van de tien keer achter een hek, of in de wei waar een sloot tussen ligt. Een haai is een ander verhaal. Die zie je niet aankomen als je in het water bent.
Ik ben al geen held. Ga alleen zwemmen bij stukken waar ik nog kan staan of waar ik de bodem echt goed kan zien. Duiken heb ik één keer gedaan en dat was geen succes vanwege de angst voor haaien.
Haaien zijn niet grappig, daar moet je geen grappen over maken. Dat wisten ze, dus het moest wel waar zijn.
Ik sta op het punt om mijn ouders te bellen om te vragen waarom ze mij niet hebben gewaarschuwd voor dit project als ik gegrinnik hoor. Ik zie de pretoogjes voor me en plof weer achterover in de stoel.
Niks geen project, gewoon een suffe film die ze de vorige avond hebben gezien en een meisje dat, zeker na een reis van tien uur, erg goedgelovig is.
Hoe kan ik ook zo suf zijn om te denken dat deze twee heren het beter weten dan ik, ik, die haar halve leven op de Antillen heeft gewoond.
Naar de haaien met ze.

Geschiedenis van het Korps Politie Nederlandse Antillen 1949 -2010 (4)

Antillianisering van gezag en politieleiding

Op 5 januari 1970, in de voormiddag, liet W. 'Papa' Godett, vakbondsleider en lid van de Staten van de Nederlandse Antillen, aan hoofdagent J.L. Overbeeke en agent eerste klas J. van den Braber luidkeels weten dat hun commissaris van politie, J.Th. Sprockel, naar zijn moer kon lopen: 'Den conjo cu Sprockel!' Beide agenten waren doende een verkeersongeval dat had plaatsgevonden in Pietermaai, Willemstad, in kaart te brengen.

Tekst: Aart G. Broek Foto's: Archief

Een auto, bestuurd door een Afro-Curaçaose man, had uit moeten wijken en was, zwaar remmend, tegen de stilstaande auto van een blanke Nederlandse vrouw aangereden. De schade was beperkt maar het werd duidelijk dat de Curaçaoenaar ruimschoots te hard had gereden. Geïnformeerd door deze man, bemoeide Godett - blijkbaar toevallig in de buurt - zich ter plekke met het handelen van de agenten.

'Wat doen jullie hier?' zo tekenden de agenten op uit de mond van de Nederlands sprekende Godett. 'Wij hebben jullie niet geroepen. Omdat zij een macamba is, daarom nemen jullie de auto van hem in beslag. Jullie discrimineren natuurlijk weer. Donder op naar Holland waar jullie vandaan zijn gekomen.' De agenten maakten het Statenlid kenbaar dat wanneer hij het niet eens was met hun wijze van werken, hij contact moest opnemen met de commissaris van politie, met Sprockel. Hierop antwoordde Godett met de reeds geciteerde woorden in 'de landstaal, welke taal door ons, rapporteurs, voldoende wordt gekend', zo lieten de agenten in hun rapport weten.

De agenten werden verder niet lastig gevallen en rapporteerden het voorval. In een brief, en waarschijnlijk ook in een gesprek, sprak minister-president E. Petronia de gevierde vakbondsman en leider van de Frente Orbrero i Liberacion (FOL) vermanend maar begripvol toe. Hij eindigde met de wens uit te spreken dat Godett zich in de toekomst zou weten te beheersen 'ook al zouden tal van aangelegenheden uit het verleden u op een gegeven moment kunnen emotioneren'.

Bedreiging

Godetts publieke uithaal naar commissaris Sprockel, tevens plaatsvervangend hoofdcommissaris van het Antilliaanse politiekorps, was opmerkelijk. Sprockel, telg uit een vooraanstaande Curaçaose familie, had namelijk zélf ook kritiek geleverd op de dominantie van Nederlanders in de eilandelijke samenleving. Hij deed dit op een wijze die Godetts uithaal, inhoudelijk, niet wezenlijk ontliep. Bovendien zou Sprockel zich op een later moment nog veel feller dan Godett uitspreken over de noodzaak van 'Antillianisering' van het politiekorps. Zijn uitspraken werden zelfs dusdanig ernstig bevonden, dat tegen hem een onderzoek werd ingesteld. Lopende het onderzoek werd Sprockel geschorst. Dat gebeurde op 22 januari 1970 door E. Petronia, die ook minister van Justitie was. Bij landsbesluit werd een onderzoek ingesteld naar 'gedragingen' van Sprockel. Hij had te kennen gegeven begrip te hebben voor uitbarstingen die het gevolg zijn van de benoeming van de oud-politicus en representant van de blanke elite E. Jonckheer tot gouverneur. Sprockel kon niet zonder meer garant staan voor toereikend optreden van zijn politiekorps wanneer het volk weer in opstand kwam. De commissie had een week nodig, bracht toen haar bevindingen uit aan Petronia, waarna de schorsing werd opgeheven. De ernst waarmee de opstelling van Sprockel werd behandeld werd niet zozeer ingegeven door het veronderstelde begrip voor rellen, maar meer door het begrip dat Sprockel had voor de mannen in het politiekorps. Die zouden zich niet zonder meer laten sturen en zich kunnen onttrekken aan hardhandig optreden tegen de bevolking.

Bij monde van de voorzitter van de Nederlands Antilliaanse Politiebond (NAPB), H.V.P. Gutman, werd te kennen gegeven dat de bestuurders het rechtszekerheidsgevoel van het hele korps aantastten. 'Men vraagt zich af, als dit met een commissaris van politie kan gebeuren, zo, een schorsing zonder meer, zonder dat eerst een onderzoek wordt ingesteld, wat zou er dan niet met de lagere officieren kunnen gebeuren?' De NAPB eiste een gesprek met de regering om de ongerustheid weg te nemen. Toen dit gesprek niet direct werd toegezegd, dreigde de bond met een stiptheidsactie. Hierop werd door politici uit regerende partijen met felle verontwaardiging gereageerd, onder meer door A. Nita van de FOL, gevierd partijgenoot van Papa Godett.

Onaanvaardbaar

Nita uitte zijn vrees dat de Politiebond doende was de regering omver te werpen. In niet mis te verstane woorden onderschreef Godett die gevoelens in een telegram aan de bond. 'Uw telegram ultimatum regering bedreiging democratische instellingen. Uw dreiging met demonstraties uw acties als politie belast met orde en rust onaanvaardbaar. (...)' Uit de mond van een man die de samenleving enkele maanden eerder - op 30 mei 1969 - op haar grondvesten had doen trillen, klonk dit weinig overtuigend.

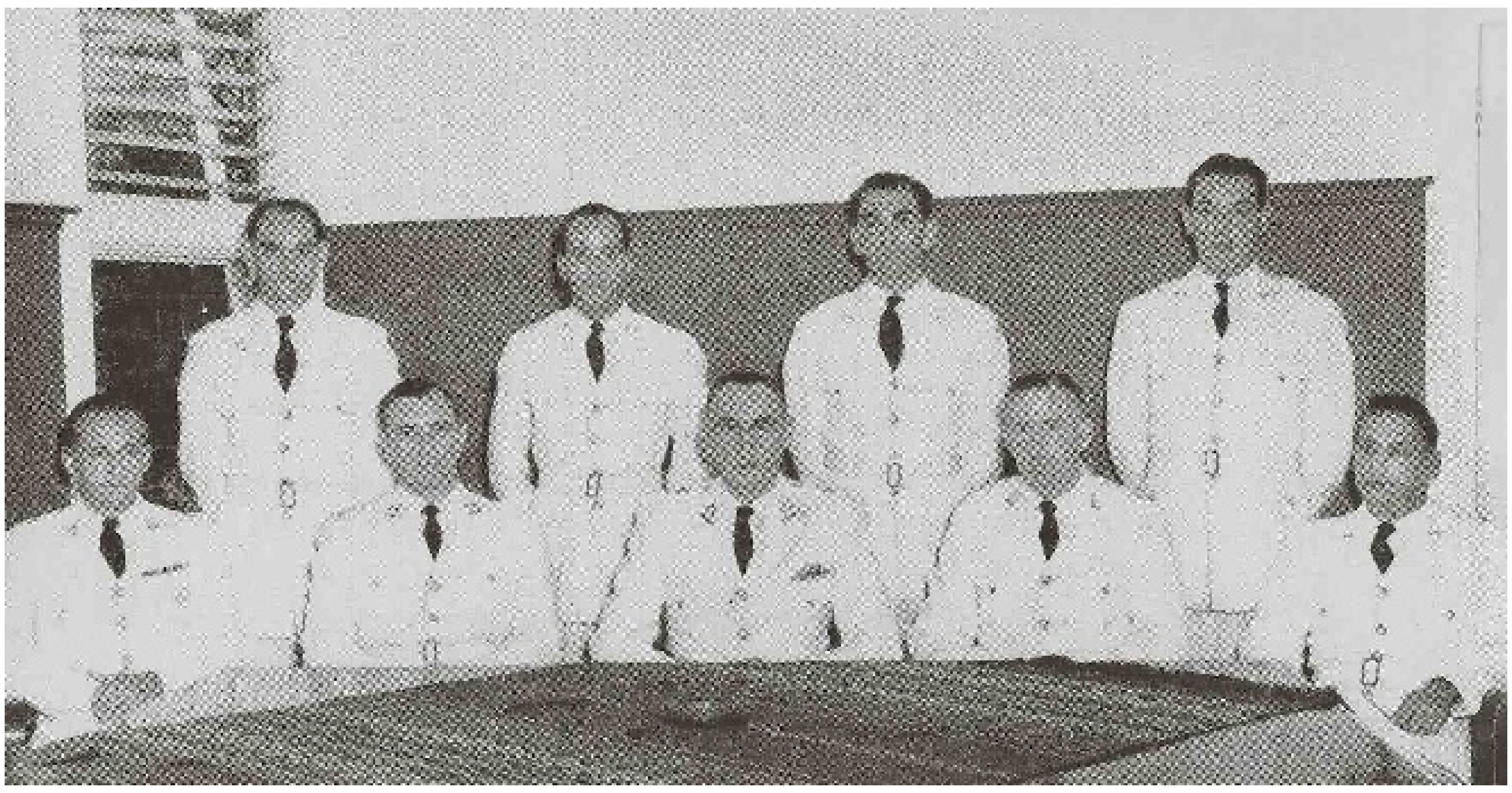

Sprockel in vroeger jaren samen met collega's uit de top van KPNA. Zittend (v.l.n.r.): W.A. Hulsman, P. Paul, G.J. Botterweg, G.H. Mol en J.S. Schouwé. Staand (v.l.n.r.): A.P. van der Vlies, J.TH. Sprockel, Th. P. Nelissen en C. van Buren (1959).

Het korps en de politievakbond, dan wel Sprockel, bedreigden het 'revolutionaire' beeld van FOL. Die partij had alom substantiële verbetering toegezegd. Aan de verlangens van rechtszekerheid, waaronder inkomensverbetering, kon de FOL niet zonder meer voldoen. Sprockel en zijn korps belichtten dus juist de beperkingen van de nieuwe partij. Dat bracht Godett er waarschijnlijk toe om de commissaris krachtig te vervloeken. Sprockel keerde terug naar werk. Zijn boodschap was overigens goed overgekomen, en bereikte ook J.A. Bakker, de verantwoordelijke Nederlandse minister voor Antilliaanse Zaken. In correspondentie met de gouverneur werd aangegeven: 'Benoeming van dr. E. Jonckheer tot gouverneur Nederlandse Antillen m.i.v. 9 februari 1970 ongedaan gemaakt.' De nieuwe gouverneur werd B.M. Leito. Naast diens professionele en bestuurlijke kwaliteiten waardeerde minister Bakker niet minder dat deze Curaçaoënaar 'tot de zwarte bevolkingsgroep behoort (...); hij is rooms-katholiek en komt uit de gematigde groeperingen.'

Kleur bekennen

Het optreden van Sprockel en 'zijn' politiekorps was onderdeel van een breder gevoeld ongenoegen en droeg bij aan het 'bijkleuren' van de bestuurlijke top van het land de Nederlandse Antillen. De Antillianisering diende ook binnen het politiekorps te worden geïntensiveerd. De politieorganisatie kende in de top nog opmerkelijk veel Europese Nederlanders, ook al was de gezaghebber – formeel hoofd van de eilandelijke politie – dan een Curaçaoënaar met een donkere huidskleur: A.E. Kibbelaar. In de loop van het jaar 1970 bleek Sprockels ongenoegen echter niet alleen zijn korps in het algemeen maar evenzeer een persoonlijk belang te raken.

Hij had als commissaris langdurig eveneens de functie van hoofdcommissaris waargenomen. Gezaghebber Kibbelaar, gesteund door zijn minister Petronia, was in september 1970 afgereisd naar Nederland om daar een hoofdcommissaris te zoeken. Die vond hij in W.H. van Ballegooijen de Jong, commissaris van het politiekorps van Wassenaar - een korps dat circa 60 man telde. Kibbelaar kende de nieuw te werven hoofdcommissaris persoonlijk uit hun beider studiejaren aan de Nederlandse academie. Van Ballegooijen de Jong kende de gezaghebber maar was totaal onbekend met de Antillen.

Op 28 december van dat jaar hield de NAPB een goed bezochte bijeenkomst, waar Sprockel een lange rede afstak. Zijn woorden werden vrijwel integraal in de Amigoe van de volgende dag opgenomen. Zijn ongenoegen stak Sprockel niet onder stoelen of banken. Hij opende met de minachting die Kibbelaar zou hebben voor het politiekorps vanwege het optreden op 30 mei 69. 'Onder bedekte termen is mij te verstaan gegeven door Kibbelaar, dat wij het sedert 30 mei toch helemaal niet goed hebben gedaan, (...) want als hij (Kibbelaar) in die tijd commissaris was geweest, dan was dat gedoe op straat met één klap afgelopen.'

Geest van rebellie

Sprockel betoogde verder dat voor de modernisering van het politiekorps geen onbekende uit Nederland nodig was, 'dat kunnen wij zelf wel'. Nos mes por, zoals de slogan luidde. Hij benadrukte dat 'in het huidige tijdsbestek de nieuw uit Nederland overkomend commissaris moeilijk door het Antilliaanse personeel kan worden aanvaard. Het leidt onherroepelijk tot wrijvingen en conflicten, hetgeen de politiedienst zeer nadelig beïnvloedt.' Sprockel eindigde zijn betoog met een pleidooi om als Antillianen zelf in eerste instantie de problemen op te lossen. Dit vereiste zijns inziens een regering die dit ook bewust voor ogen had staan en niet schroomde hiernaar de handelen.

In een schrijven aan gezaghebber Kibbelaar onderstreepte Sprockel vervolgens nogmaals, dat hij, Sprockel, de 'dreigende moeilijkheden niet zou kunnen bezweren, gezien de bij het jonge personeel aanwezige geest van ongezeglijkheid en rebellie'. Bovendien, zo benadrukte hij, zou het voor hem 'niet mogelijk zijn het beleid van de politievakbond te weerstreven, zonder dat een poging daartoe tot een ernstige gezagscrisis zou leiden.' De politievakbond voerde onderwijl de druk op, kondigde niet alleen acties aan, maar ging ook over tot stiptheidsacties om de looneisen af te dwingen.

De regering toonde zich wel bereid tot praten maar gaf onomwonden te kennen, gegeven 'de huidige precaire financiële situatie', geen salarisherziening te kunnen realiseren. De premier gaf tevens te kennen, dat er inderdaad 'op dit ogenblik geen gegadigde in de Nederlandse Antillen aanwezig is, die over de nodige kwaliteiten beschikt en als serieuze kandidaat (kan) worden beschouwd voor de te vervullen vacature van hoofdcommissaris.'

Kliekje

In het licht van de carrière van Sprockel kan het niet anders dan dat hij meende dat het 'kliekje Petronia, Leito en Kibbelaar' zijn 'nek zochten'. Na de Tweede Wereldoorlog had Sprockel vier jaar in Indonesië dienstgedaan. Eenmaal gedemobiliseerd was hij in Nederland opgeleid tot inspecteur aan de politieacademie. Terug op de eilanden werkte hij zich op tot de positie die hem stellig niet minder kwalificeerde dan W.H. van Ballegooijen de Jong om hoofdcommissaris te worden.

Twee aangelegenheden pleitten tegen de benoeming van Sprockel: Ballegooijen de Jong werd als technisch bijstander door Nederland betaald, en, van doorslaggevend belang, de persoonlijke verhoudingen tussen Sprockel en 'het kliekje' was uitgesproken beroerd.

De bestuurlijke top handelde 'met vaste hand'. Op 11 januari besloot Petronia, geadviseerd door onder anderen de procureur-generaal J.R. Bouwer, gezaghebber A.E. Kibbelaar, het hoofd van de afdeling Juridische en Algemene Zaken, C.E. Dip, een kortgeding aan te spannen 'waarbij wordt gevorderd dat de bestuursleden van de politiebond direkt hun leden opdragen om de akties te staken (...)'

Daar de salarisgrieven de voornaamste rots der struikeling leken, werd toegezegd hier in overleg nader aandacht aan te besteden. Sprockel ontving een Landsbesluit waarin kenbaar werd gemaakt, dat met ingang van 13 januari 1971 hij werd ontheven van de waarneming van het ambt van hoofdcommissaris, en dat hij in zijn ambt van commissaris van politie op Curaçao werd geschorst. Deze schorsing zou de opstap tot vertrek uit dienst vormen.

De commissaris van politie op Aruba, J.F. Oldenboom, kreeg de waarneming van hoofdcommissaris opgedragen. Sprockel verdween uit het zicht van het Korps (en zelfs van het eiland). De Antillianisering die hij met verve bepleitte, zou echter nadrukkelijk geagendeerd blijven. Na de termijn van Van Ballegooijen, in 1974, kon de op Curaçao geboren Oldenboom het 'plaatsvervangend' wegschrappen: hij werd hoofdcommissaris en bleef dit tot in 1988.

Dit is een bewerkt fragment uit: Aart G. Broek, Geschiedenis van de politie op de Nederlands-Caribische eilanden, 1839-201; geboeid door macht en onmacht, dat in november a.s. verschijnt bij uitgeverij Boom in Amsterdam (ca. 300 pp., gebonden, geïllustreerd, ISBN: 9789461055439).

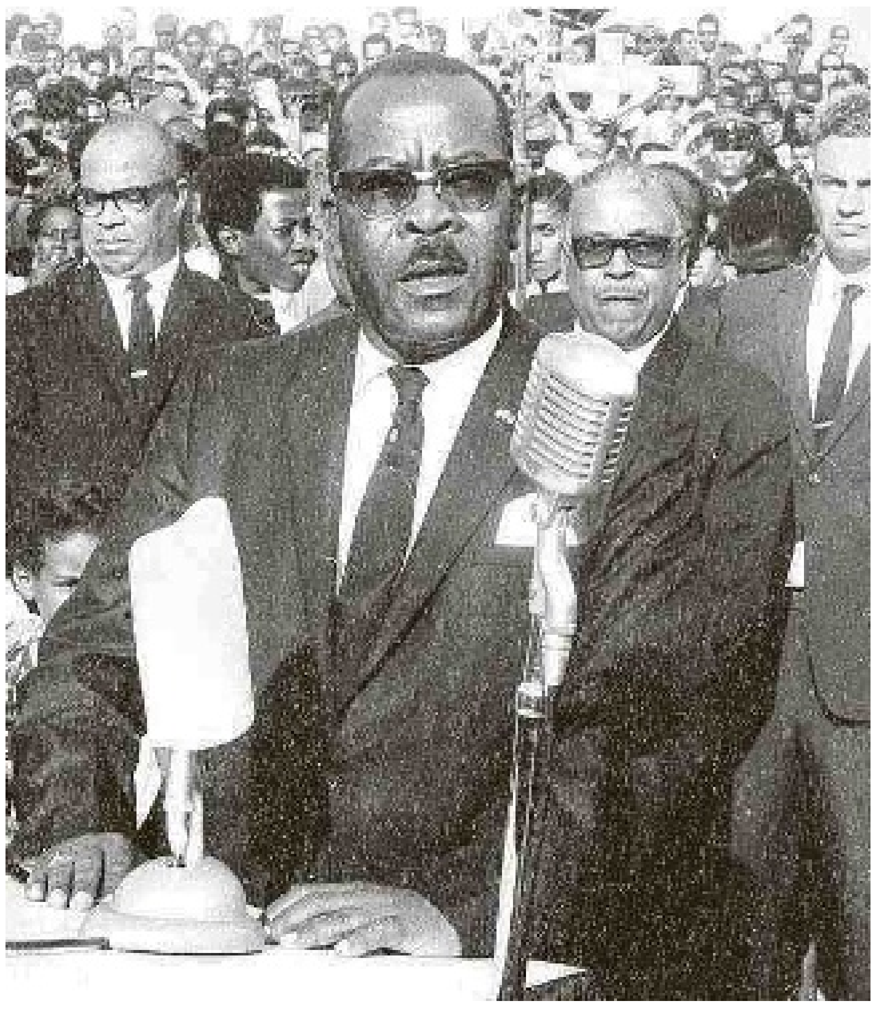

E. Petronia

A.E. Kibbelaar

Medisch

Vragen over... conjunctivitis

Gezien het grote aantal mensen, een epidemie, met conjunctivitis (wowitis) op dit moment op Curaçao, hier een herhaling van vragen over conjunctivitis.

Tekst: Wouter Mol

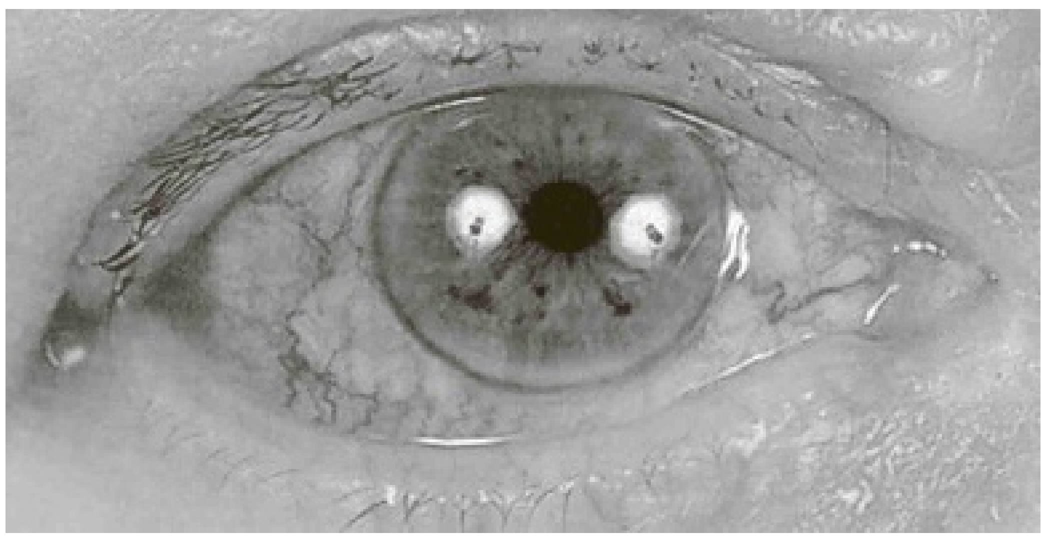

Wat is conjunctivitis?
Het oogwit en de binnenkant van de oogleden zijn bekleed met een dun laagje weefsel, dat we bindvlies noemen. Bij een oogontsteking is meestal dit bindvlies ontstoken. De binnenkant van de oogleden wordt diep rood en ook het oogwit wordt rood. Er kan slijm of pus aan de binnenkant van de oogleden zitten. Daardoor kunnen de oogleden aan elkaar vastplakken. Vooral 's morgens als u wakker wordt, zijn uw ogen dan moeilijk te openen.
Een oogontsteking geeft een branderig gevoel in een of beide ogen. U kunt het gevoel hebben alsof er een vuiltje of zandkorreltje in uw oog zit. De ogen kunnen tranen en jeuken.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao

Waardoor komt het?
Meestal wordt een oogontsteking veroorzaakt door een virus of bacterie. Daarnaast kan overgevoeligheid een rol spelen, zoals bij hooikoorts. Het kan ook zijn dat uw ogen overgevoelig zijn voor bepaalde soorten make-up. Onhygiënisch omgaan met contactlenzen vergroot de kans op oogontsteking. Ook lenzen te lang inhouden is niet goed. In de (hoogte)zon of in lasstralen kijken, zonder uw ogen te beschermen, kan eveneens een ontsteking geven.

Wat is conjunctivitis?
Conjunctivitis is de medische term voor een ontstoken slijmvlies (wowitis) van het oog (zie foto). Het is de meest voorkomende oorzaak van een rood oog. Het oogwit wordt bedekt door slijmvlies (conjunctiva) en dit bevat heel dunne bloedvaatjes. Bij irritatie zetten deze onopvallende bloedvaatjes op, waardoor het oog rood wordt.

Oorzaken van conjunctivitis
Een conjunctivitis kan meerdere oorzaken hebben. De meest voorkomende oorzaak is een virus of een bacterie. Ook een allergie, het 'droge ogen' syndroom of irriterende stoffen in de omgeving kunnen een rood oog veroorzaken.

Oorzaken:

1. Niet infectieus

- mechanisch/irritatie: bijvoorbeeld een vuiltje, ijzerpartikels, rook, chloor in het zwembad, oogharen
- fysisch-chemisch: bijvoorbeeld straling (hoogtezon, lassen) en verbranding (etsing met zuur of loog)
- allergisch: bijvoorbeeld hooikoorts, pollen, zachte contactlenzen, medicamenten (toxisch), droge ogen: bijvoorbeeld keratoconjunctivitis sicca

2. Infectieus

- bacteriën: bijvoorbeeld pneumococ, streptococ, gonococ
- virussen: bijvoorbeeld herpes simplex en adenovirus, chlamydia: bijvoorbeeld trachoom
- schimmels, parasieten

Algemene kenmerken
Vaak zijn de ontstekingen van de conjunctivae dubbelzijdig. De klachten kunnen bestaan uit jeuk, branden, gevoel alsof er wat in het oog zit en pijn. Het klinische beeld kan bestaan uit: lichtschuwheid, tranen, ooglidkramp, roodheid, zwelling van het slijmvlies en afscheiding (waterig, slijmerig, etterig, draderig of bloedig). De ontsteking kan voorkomen bij andere oogaandoeningen, bijvoorbeeld een ooglid- en/of hoornvliesontsteking.

Kan het kwaad?
Een oogontsteking kan veel pijn veroorzaken, maar is zelden gevaarlijk. Meestal is het binnen een week vanzelf genezen. Als de ontsteking het gevolg is van overgevoeligheid of een allergie, kan de ontsteking blijven bestaan zolang er contact is met de stof waarvoor je overgevoelig bent.

Behandeling
De gemiddelde duur van een ooginfectie met adenovirus is meestal ongeveer 1 à 3 weken. Soms kun je er langer last van houden. Een behandeling voor deze virale aandoening is in principe niet nodig. Soms wordt, ter verzachting, een kunsttraan of andere druppels voorgeschreven.

Je wordt aangeraden frequent de handen te wassen en je tranende ogen te deppen met tissues, die je na gebruik steeds onmiddellijk weggooit. Ook het gezamenlijk gebruik van handdoeken met huisgenoten wordt afgeraden. Wanneer je na deze infectie weer je contactlenzen wilt gebruiken, overleg dan eerst met je oogarts of contactlenzenspecialist.

Risico's op besmetting
Hoewel het adenovirus veel voorkomt en relatief onschadelijk is voor het oog, is het toch in de praktijk een vervelend virus met een hoge besmettingskans voor de omgeving. Zolang je ogen geïnfecteerd zijn, ben je zeer besmettelijk voor je omgeving. Besmetting treedt op via verontreinigde handen, medische instrumenten, in een zwembad e.d. Behalve voor je omgeving is het adenovirus ook zeer besmettelijk voor andere patiënten. Het kan zich in een huisartsenpraktijk of bij de oogarts, ondanks goede hygiënische voorzorgen, soms razendsnel verspreiden. Het vormt een risico voor andere patiënten en het is met name een probleem voor patiënten, die bij de oogarts zijn voor een operatieve ingreep. Indien de diagnose gesteld is, is een herhalingsconsult, om medische redenen, meestal niet nodig. Wegens besmettingsgevaar wordt een herhalingsconsult bij voorkeur niet gemaakt. Een kind met wowitis mag enkele dagen, totdat het oog weer schoon is, niet naar school of naar de crèche.

Mens & Psyche

Slaap

U staat er wellicht niet bij stil, maar u bent gedurende ongeveer 30 procent van uw leven aan het slapen. Slaap is zo'n normale bezigheid dat we er pas over na gaan denken als we er problemen mee hebben.

Tekst: Milangela Plate

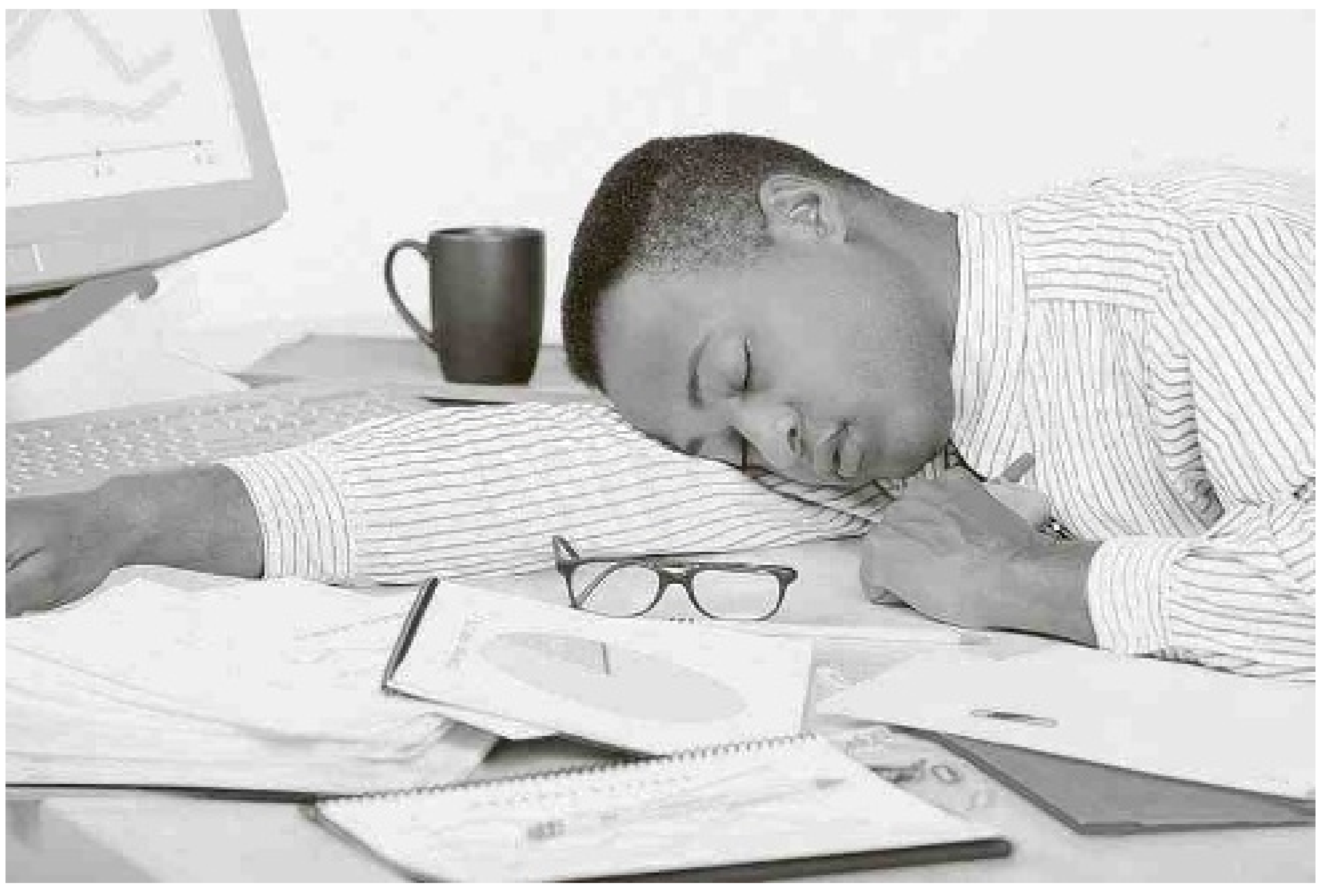

In tegenstelling tot wat u zou vermoeden, is slapen een actief proces, dat in fasen verloopt:

Fase 1 is de periode van inslapen. Geleidelijk worden we ons minder bewust van de omgeving. Onze spieren ontspannen zich, waardoor we bijvoorbeeld gaan knikkebollen als we zittend in slaap vallen.

Na het inslapen volgen de fasen 2 en 3, waarin we steeds dieper in slaap raken. U kunt nog reageren op uitwendige of inwendige prikkels (bijvoorbeeld straatgeluiden, een klop op de deur of een hongergevoel). Wanneer u in deze fase wordt gewekt, kunt u de indruk hebben nog niet te hebben geslapen. Fasen 2 en 3 duren ongeveer 30 à 45 minuten.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Fase 4 is de periode van diepe slaap (ongeveer 20 minuten). Uw ademhaling verloopt heel regelmatig, uw hartritme daalt en uw spieren zijn totaal ontspannen. Er dringen nauwelijks nog prikkels van buitenaf tot ons door. Tijdens diepe slaap is de kans dat u spontaan ontwaakt het kleinst. Ook bent u in deze fase het moeilijkst te wekken. Wanneer u toch wordt gewekt, bent u enige tijd gedesoriënteerd (ook wel slaapdronken genoemd). Na de diepe slaap begint een hele andere type slaap: de REM-slaap.

Actief
Tijdens de REM-slaap worden onze hersenen behoorlijk actief. REM staat voor Rapid Eye Movement. Tijdens deze fase schieten onze ogen namelijk heen en weer achter onze gesloten oogleden. U bent op dit moment gemakkelijk te wekken. Hoewel men in alle fasen kan dromen, is een droom het meest levendig tijdens de REM-slaap. De REM-slaap duurt ongeveer 10 minuten. Na de REM-slaap worden we meestal kort wakker, vaak zonder ons hiervan bewust te zijn. Vervolgens beginnen we weer bij fase 1 van de slaap. Deze hele cyclus van lichte slaap, diepe slaap en REM-slaap, doorlopen we ongeveer vijf keer per nacht.

De fase van de diepe slaap lijkt de meest belangrijke te zijn. Ons lichaam benut deze fase van rust om schade te herstellen die overdag is ontstaan: dode en beschadigde (hersen)cellen worden opgeruimd en daar waar mogelijk hersteld. We zouden kunnen zeggen dat onze hersenen 's nachts een 'update' krijgen, net zoals computers dat soms ook nodig hebben om vervolgens weer efficiënt te kunnen werken.

Hoeveel slaap heb ik nodig?
De meest adequate hoeveelheid slaap per nacht is voor iedereen verschillend. Er zijn mensen die pas fit wakker worden, nadat ze de klok hebben rondgeslapen (langslapers) en er zijn mensen die aan twee à vier uur slaap per nacht genoeg hebben (kortslapers). Mogelijk slapen kortslapers efficiënter, dat wil zeggen hun cyclus van slaap bestaat uit een groter gedeelte diepe slaap en minder lichte en REM-slaap.

Slaapproblemen
Slaapproblemen kunnen optreden in alle fasen van slaap. De meest voorkomende problemen zijn: moeilijk in slaap kunnen komen, 's nachts wakker worden en 's ochtends te vroeg wakker worden.

Meestal verdwijnen slaapproblemen na een paar dagen spontaan als de aanleiding is verdwenen of vergeten, en hoeft men zich daarover geen zorgen te maken.
Bij het ouder worden slaapt men vaak minder en minder diep, waardoor men vaker 's nachts wakker wordt. Ook onder volwassenen zijn slaapproblemen niet ongewoon. Het blijkt dat ongeveer één op de drie mensen weleens te kampen heeft met slaapproblemen.
Men spreekt pas van slapeloosheid wanneer iemand zonder duidelijke reden dagenlang (meer dan drie weken) moeite heeft om in slaap te raken of 's nachts geregeld wakker wordt, én wanneer dit ook overdag zijn weerslag heeft (men voelt zich moe en geprikkeld, concentratieproblemen, eventueel hoofdpijn, enz.).

Slapeloosheid is geen ziekte, maar kan een symptoom zijn van een onderliggend probleem. Sommige ziekten, zoals bijvoorbeeld diabetes, astma of andere ademhalingsproblemen, hartritmestoornissen en reuma, kunnen bijvoorbeeld gepaard gaan met slapeloosheid. Soms kan slapeloosheid ook wijzen op een psychisch probleem, zoals bijvoorbeeld een depressie of angst. In al die gevallen heeft het uiteraard weinig zin om het slaapprobleem op zich aan te pakken, maar moet de onderliggende oorzaak worden behandeld.

Niet altijd komt de oorzaak van slaapproblemen aan het licht. Bij aanhoudende slaapproblemen doet u er goed aan uw huisarts en/of een psycholoog te raadplegen. Soms kunnen algemene 'slaaphygiënische' adviezen de klachten al verhelpen. In andere gevallen is een specifiek op de slaapgerichte gedragstherapie de aangewezen behandelwijze, terwijl in weer andere gevallen het gebruik van slaapmedicatie een (tijdelijke) oplossing kan bieden.

Tips

- Dagelijkse lichaamsbeweging in de ochtend of vroege namiddag (niet in de late namiddag) verbetert de slaap.
- Laat op de avond te vet of te zoet eten kan de slaap verstoren, omdat het lichaam dan 's nachts veel energie aan de spijsvertering zal besteden. Een lichte snack vóór het slapen gaan kan de slaap bevorderen.
- Drink laat op de avond geen koffie, cola of energiedrankjes.
- Ligt u na 15 à 30 minuten nog steeds wakker in bed, dan kunt u het beste opstaan en naar een andere ruimte gaan. Houd in deze ruimte de lichten gedimd en doe iets rustigs, zoals ontspanningsoefeningen, lezen of muziek luisteren.
- Ligt u regelmatig te piekeren in bed, las dan een pieker(half) uurtje in voordat u gaat slapen. Tijdens dit half uurtje schrijft u al datgene op dat in uw hoofd omgaat. U haalt op deze manier de zorgen uit uw hoofd en zet ze op papier.

Island Reflections:

‘Het wonder van de kunst’

Het ambitieuze project, al jaren geleden eens geopperd door de op Curaçao woonachtige Amerikaanse Marilyn Schanze, werd kortgeleden in een tentoonstelling gerealiseerd. Tien lokale beeldend kunstenaars exposeerden in het Hope College, te Holland, in de Amerikaanse staat Michigan. Herman van Bergen, Ariadne Faries en Philippe Zanolino vlogen hiervoor gezamenlijk naar de States. Volgens Van Bergen een zeer inspirerende reis.

Herman van Bergen tegen de imposante achtergrond van de skyline van Chicago.

Tekst: Herman van Bergen en Hans Vaders Foto’s: Herman van Bergen

Herman van Bergen: “Neem Chicago en Hunt, speciaal uit deze metropool overgekomen om ons werk in het Hope College in Holland grondig te bekijken. Een kunstenaar die tot de contemporaine wereldtop behoort bevindt zich onder de aanwezigen. Zoiets kan dan niet meer kapot. Richard Hunt is een 76-jarige Afro-Amerikaan, die grote bronzen beelden maakt die overal in de Verenigde Staten op publieke plaatsen te vinden zijn. Een bijzonder sympathiek en warm mens, die gezien en beschreven wordt als een visionair.”

“We zijn het volledig met elkaar eens wanneer we het hebben over racisme en discriminatie. Het zwartwit-denken moet je namelijk maar in jezelf zoeken en niet bij anderen. We hebben allemaal ongeacht welke huidskleur twee kanten in ons, zoals koud en warm, leven en dood, haat en liefde, ja en nee. Het contact tussen deze energie leverende polariteiten vormt zich om tot het goud, het doel van elk weldenkend mens en zeker van kunstenaars.”

“Hunt zou rond onze tentoonstelling ‘Island Reflections, The Contemporary Art of Curaçao’, nog tweemaal onze gastheer zijn. Eerst met een ouderwetse kunstborrel in zijn atelier in de plaats St. Joseph. Hij inviteerde enkele kunstenaars, vrienden en gemeentelijke hoofden van dienst die met gretige kaasronde ogen vragen stelden. Zijn atelier is een expositieruimte an sich met kleinere beelden, voorstudies voor groter uitgevoerd werk; de tweede verdieping huisvest zijn collectie kunst van collega's. Twee van de zes zalen - wat een ongekende luxe - zijn ingericht met Afrikaanse beelden, met in het hart van het imposante gebouw een grote bibliotheek, een bureau en een zitje waar hij volgens insiders zijn levensfilosofie belijdt. Een zeer sterk magnetisch veld trilde door me heen tijdens dit bezoek en we wisselden beiden weer beelden en ideeën uit waardoor de uitnodiging zijn atelier in Chicago te bezoeken een logisch vervolg krijgt. Daar wordt de volgende middag de Curaçaose delegatie wederom hartelijk ontvangen in het van materiaal en gereedschappen uitpuilende oude pakhuis. Beelden in wording, mallen, deze man heeft niets meer nodig, slechts zijn materiaal. Luxe wonen doet hem niets, hij verwerkt het leven, zijn leven, dat is zijn rijkdom.”

En neem nu Holland, een middelgrote plaats in Michigan. Lees de namen: Meyer, Gesink en Van Aalst en op de billboards langs de weg het woord ‘welkom’. De curator en lerares kunstgeschiedenis Susan Wilczak beschikt in de Depree Gallery van dit gerenommeerde college over een prachtige ruimte om van elke Curaçaose kunstenaar enkele werken te exposeren. De selectie wordt als zeer kleurrijk ervaren in deze nogal koude regio waar het gedurende ruim de helft van het jaar zwaar wintert.

Herman van Bergen: “De opening van onze expositie geschiedt met de vertoning van de door de Curaçao Tourism Board gesponsorde en door Felix de Rooy en Kirk Claes vervaardigde film over de tien deelnemende kunstenaars. Die krijgen ieder drie minuten aandacht om zo hun inspiratie die het eiland hen verschaft uit te kunnen drukken. De film geeft hierdoor een treffend beeld van Curaçao, want elke kunstenaar heeft een andere inspiratiebron waardoor er een zeer gevarieerd palet ontstaat. In het volledig gevulde auditorium geven Zanolino, Faries en ik nog een uitgebreider inzicht betreffende ons werk, onze achtergrond en inspiratiebron. Deze introductie van ons onbekende eiland in de Caribische zon trekt zoveel aandacht dat de gang richting auditorium ook propvol staat, waardoor het hele verhaal nog een keer herhaald moet worden.”

Michigan toont zich zeer vruchtbaar en licht heuvelachtig met lommerrijke bossen, wijngaarden en mooie dorpjes aan het water. Vruchtbaar ook voor de rondreizende kunstenaars. “Het blijkt een kunstlievend land te zijn, de Verenigde Staten. Elke stad die we bezochten heeft in het hart, in het centrum van de stad ‘art’, prachtige musea in moderne architectuur, mooie collecties en tentoonstellingen. Opmerkelijk druk ook, veel bezoekers. Grand Rapids, een kleine stad met hetzelfde inwonertal als Curaçao, heeft een museum ter grootte van het Stedelijk in Amsterdam. De musea dragen de waardering voor het wonder van het leven uit, de menselijke geest die zich een weg baant door het eigen wonderlijke bestaan op deze aarde die zoveel goeds voor ons te bieden heeft. Andere, meer negatieve elementen die de mens in zich koestert, worden in deze tempels van creatie evenmin geschuwd. Musea, het zijn spiegels voor de mensheid, zo vreselijk belangrijk, en hoe node gemist op ons eigen eiland. In Amerika valt het verder ook op hoe blij men is met wat men doet. De verzorging van gereedschap en materiaal waar men mee werkt is een feest voor het oog. Tevens wordt elk museum gedragen door weldoeners, zeg maar grote sponsors en bij elke entree vind je hun namen prominent terug. De gemeenschap vaart er wel bij.”

Marilyn Schanze en Richard Hunt. Depree Art Gallery, Holland, Michigan.

“Frederik Meyer Gardens and Sculpturepark is zo'n topattractie. Een magnaat, een supermarktkoning, Frederik Meyer, die op hoge leeftijd nog steeds perfect Nederlands spreekt, doneerde dit park aan de bevolking en heeft er beelden staan van Henry Moore, Liberman, Rodin, Miro, Zadkine, Keith Haring, Richard Hunt en Chihuly. Deze beelden worden omlijst door de mooiste tuin die ik ooit zag, vormgegeven door landschapsarchitecten, kunstenaars dus. De paden die je langs de beelden voeren zijn ook hier weer goed bevolkt en het aanwezige aantal parkeerplaatsen verraadt een nog grotere bezoekersdichtheid tijdens het hoogseizoen.”

Neem Holland weer. Afgevaardigde André Rojer van het Curaçaos Toeristen Bureau in New York komt langs met een tas vol promotiemateriaal. Het publiek is zeer geïnteresseerd. De afvaardiging uit the Big Apple bestond verder uit Suzy Dovale en curator Elvis Fuentes van het Museo di Barrio in Harlem. Ook de meegereisde ambassadrices van de Curaçaose kunstwereld Daisy Casimiri en Nicole Henriquez waren zeer bevlogen doende het eiland te promoten en leenden een willig oor bij de gasten tijdens de opening; studenten, leraren, kunstenaars en kunstliefhebbers waren het.

Herman van Bergen: “We werden volledig in de watten gelegd door Marilyn Schanze en Susan Wilczak. Het Hope College betaalde onze huurauto's en het hotel in Holland. Aan de kust van Lake Michigan waren we te gast bij vrienden van Schanze. De overkant van het meer ligt 240 km verder weg van de hoge duinenkust waar zich ons ‘pension’ voor twee nachten bevond. Zo'n meer van gigantische omvang levert het drinkwater voor de hele Midwest met zijn 90 miljoen mensen, en bezorgt Chicago de bijnaam Windy City.”

Vervolg op pagina 6

Chicago native Marilyn Monroe, polyester 12 meter hoog.

Crown Fountain, 15 meter hoog, door Jaume Plensa. Torens van stromend water met geprojecteerde portretten van 1000 Chicagoans.

Sponsors

De sponsors die deze kunstreis en expositie mede mogelijk maakten zijn het Hope College Patrons for the Arts, het CTB, het Prins Bernhard Cultuurfonds, Gold Market, Insel Air en Korpodeko. Ook de kunstenaars zelf tastten in de buidel. Herman van Bergen: “Maar het waren bovenal Marilyn Schanze en Susan Wilczak, die zoveel vertrouwen in ons beeldend kunstenaars hadden en hebben, en echt van Curaçao houden. Curaçao zoals het is, multicultureel, multiraciaal en veeltalig. Persoonlijk hoop ik dat er meer interesse komt voor echte kunst op Curaçao en niet alleen maar voor die paradijselijke voorstelling van zaken die zovele muren ontsiert. Laat onze reële emoties spreken door ons beeldend vermogen, dan is het ook nog eens leerzaam, en dat hebben we nodig hier.” De Curaçaose exposanten in Holland, Michigan, waren Herman van Bergen, Carlos Blaaker, Hortence Brouwn, Ariadne Faries, Ria Houwen, Yubi Kirindongo, Midzy Lonquevergne, Tony Monsanto, Ellen Spijkstra en Philippe Zanolino.

‘Het wonder van de kunst’ (vervolg)

Vervolg van pagina 5

Herman van Bergen: “We werden volledig in de watten gelegd door Marilyn Schanze en Susan Wilczak. Het Hope College betaalde onze huurauto’s en het hotel in Holland. Aan de kust van Lake Michigan waren we te gast bij vrienden van Schanze. De overkant van het meer ligt 240 km verder weg van de hoge duinenkust waar zich ons ‘pension’ voor twee nachten bevond. Zo’n meer van gigantische omvang levert het drinkwater voor de hele Midwest met zijn 90 miljoen mensen, en bezorgt Chicago de bijnaam Windy City.”

Nogmaals Chicago. Van Bergen stelde zich de stad, voor hij deze persoonlijk mocht zien en ervaren, voor als een donker, duister, regenachtig en crimineel gebeuren. Een misslag van de bekende plank. Chicago, een Indiaans woord van de Potawatomi-stam, betekent inderdaad ‘stinking weeds’, dat wel, maar kent een verbazingwekkende geschiedenis. De stad was al vroeg groot met lange en brede avenues en daaraan palende houten gebouwen. “In 1871 brandde de stad voor een derde gedeelte af; 100.000 mensen raakten dakloos. En nu, amper 140 jaar later, staat me daar dan toch een kunstwerk, een architectuur, ongelooflijk wat collectieve energie kan opleveren; de uitvinding van de lift, elektriciteit, een revolutie in de bouwkunst, wat een droom en onwaarschijnlijke kracht moeten de inwoners hebben gehad om dit te realiseren.”

Bronzen replica van Leonardo da Vinci’s paard, Frederik Meyer Sculpture Park.

Chicago, de Windy City. Aanvliegend vanuit Charlotte, zie je overal huizen en wegen in het groen, over een grote oppervlakte verspreid en opvallende, grote bomen. Die wegen leiden naar een verzameling van grijze vormen in de verte die hoog boven het groen en het meer uitstijgen, een fascinerend gezicht.
Herman van Bergen: “Vroeger zag je volgens mij alleen maar kerktorens boven het maaiveld uitrijzen, ‘reaching for the skies and the heaven’. De materie, het geld zit nu in ‘the spirit’. Menselijk kunnen ten top. We maakten een minicruise door dit woud van glazen torens waar een sierlijk lint van water ons doorheen droeg. Een bouwkunstmuseum. En op straat tussen de bouwwerken verrijst plotseling met haar opwaaierende zomerjurk een enorme Marilyn Monroe, rond de 12 meter hoog. De legendarische actrice is in Chicago geboren evenals Walt Disney en de Belushi Brothers. Al Capone is ook geen onbekende.”

“In het Art Institute Chicago, vallen de schellen je van de ogen. Het gebouw, de inhoud, een van de belangrijkste collecties moderne kunst van Europa valt hier te zien, een tentoonstelling van glas-inloodramen van de hand van Chagall, een maquette van Picasso, alle grote schilders. Fascinerend, de nieuwe vleugel. Op de vijfde verdieping hiervan een volgende verrassing ‘the skywalk’, een vals plat schuin naar beneden over wegen vol auto’s en voetgangers, op een niveau waardoor de architectuur je als het ware omhelst, de wolkenkrabbers uit de tijd van de drooglegging, klassieke met mozaïek betegelde gebouwen klein in verhouding tot de spiegelende glazen gebouwen van later, erom heen. Op weg naar een kunstwerk van twee 25 meter hoge rechthoekige vormen, glazen blokken waar water vanaf de top aan alle kanten als een douche naar beneden stroomt. Deze twee torens staan tegenover elkaar en worden van binnenuit geprojecteerd met ingezoomde gezichten waarvan de ogen knipperen, de lippen bewegen, er lachjes zijn of verdwijnen, warm van kleur, en daar stroomt dat water dan weer over op een plateau waar kinderen en volwassenen als het ware over het water lopen over het door het vocht zwart kleurend grijs gesteente. Aan weerszijde bankjes waar mensen zich vergapen aan dit bijzondere object.”

DePree Art Center and Gallery.

Spin-off

Een spin-off is er wel degelijk. Er is belangstelling om de tentoonstelling naar Scottsdale, Arizona, te halen, de burgemeester belde met Marilyn Schanze. Er is ook belangstelling vanuit Washington en in New York liggen nieuwe kansen. Van verschillende mensen werd vernomen dat zij Curaçao binnen een half jaar wilden bezoeken. Een daarvan is Richard Hunt.

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Pietermaai Smal Festival
In het kader van Siman di Kultura vindt zaterdag 1 oktober het Pietermaai Smal Festival plaats van 14.00 tot 24.00 uur. Met eten en drinken, antiek en een verzamelmarkt, exposities van diverse lokale kunstenaars en veel live entertainment voor de hele familie.

Island Reflections
De Pree Art Center and Gallery in het Hope College in Holland, Michigan, houdt tot 1 oktober een expositie van contemporaine kunst uit Curaçao getiteld ‘Island Reflections’. Openingstijden: maandag - zaterdag van 10.00 - 17.00 uur, zondag van 13.00 - 17.00 uur. Voor meer informatie: 616-395-7500.

Pompoen Baart Kalebas
Tot en met 1 oktober is in Landhuis Bloemhof ‘Pompoen Baart Kalebas, van Afrika naar de Caraïben’ te zien, een expositie van muziekinstrumenten uit Afrika en het Caribisch gebied, samengesteld uit de privé-collecties van verschillende lokale verzamelaars.

Kunst bij AH
Elke maand hangt er bij Albert Heijn nieuw werk aan de muur van het Allerhande Café. Deze maand (t/m 27 september) werk van Astrid van Dorp.

Bloemhof Workshops
Landhuis Bloemhof biedt verschillende workshops aan voor de komende maanden: Tai Chi & Qi Gong door Bryan Fraites (voor meer informatie: 662-9342 of martialarts.bry@gmail.com), Model Tekenen/Schilderen door Hanneke Floor (15, 22 en 29 oktober en 5 november), Basis Print Technieken door Babette de Waele (12, 19, en 26 november en 3 december), Decoratie Technieken door Gloria Luz de Waal (10 en 17 december). Voor meer informatie kunt u altijd bellen of emailen: www.landhuisbloemhof.an

Dans & Theater

Boskwiri - Ora bo ta wak den di mi, otro ta fiesta den di bo
Dit stuk beschrijft het verhaal van een dronken man die zich erg bemoeit met het leven van anderen. De hoofdrolspeler (Boskwiri) van dit verhaal is dagelijks te vinden bij een snèk. Hij voert het hoogste woord en heeft commentaar op iedereen. Zelf vindt hij dat zijn leven perfect is. Zijn vrouw zal hem zeker niet verlaten en bij hem kan nooit iets misgaan. Dit verhaal probeert te vertellen dat wanneer je zelf zo bezig bent met het leven van een ander, je vergeet en niet door hebt wat er in je eigen leven gebeurt. In het stuk is er ook een speciaal optreden van Chokoi.
Zaterdag 24 sepember om 21.00 uur, zondag 25 september om 20.00 uur, zondag 2 oktober om 15.00 en 20.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiamentu

Kompa Nanzi ta bai Broadway
Shon A Rei wordt 50 en wil een grandioze show organiseren. Hij wil graag veel entertainment, voornamelijk van jongeren. Een show met de meest getalenteerde jonge artiesten. Shon A Rei zoekt de beste producer van het eiland en dat is Kompa Nanzi. Hij heeft gehoord dat Nanzi van plan is om een grote talentenschool en een productiebedrijf te ontwikkelen. Hij kent heel veel talenten op het eiland, dus Nanzi is de perfecte man om zijn show te organiseren. Nanzi stemt toe maar zoals altijd heeft Nanzi een verborgen agenda.
Regie: John Nagtegaal
Producer: Segni Bernardina
Cast: La Tentashon Performing Arts Academy en Luna Yen-talenten
Zaterdag 24 september van 20.00 tot 21.30 uur met pauze
Zondag 25 september van 20.00 tot 21.30 uur met pauze
Locatie: La Tentashon
Entree:10,00 gulden

UNTOLD - Remember, a journey through time
Remember vertelt het verhaal over Afanaisa, een Afro-Nederlands meisje van 18 jaar dat na de dood van haar opa overspoeld wordt door visioenen. Deze visioenen nemen haar terug in de tijd naar Afrika en het Caribische gebied. De voorstelling kent een uitdagende mix van muziek, dans en theater en laat zien welke krachtige aansprekende figuren onze geschiedenis kent en wat deze voorbeelden betekenen voor de jongeren van nu. Behalve de voorstelling in Luna Blou zal de cast van Untold workshops geven aan jongeren van de Curaçao Talent Academy en ter afsluiting wordt er een talkshow georganiseerd door de Mosa Media Talentgroup in La Tentashon.

De gehele cast van Untold bestaat uit jongvolwassenen uit Amsterdam die besloten het heft in eigen hand te nemen en hun eigen verhaal te vertellen via theater en dans. Het verhaal dat volgens hen niet vaak genoeg verteld wordt. Het verhaal waar zij hun kracht uit putten.
Dit project wordt ondersteund door Krater Theaterwerkplaats Zuidoost, Mosa Media Talentgroup Amsterdam, Prins Bernhard Cultuurfonds Curaçao, Fonds voor Cultuurparticipatie en het Tula Museum te Curaçao.
Vrijdag 30 september om 20.00 uur, zaterdag 1 oktober om 20.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou

Film

Euroscope Curaçao 2011: Films from Europe
Nog tot eind september vindt in Teatro Luna Blou Euroscope Curaçao 2011 plaats. Tijdens dit filmfestival kan de liefhebber van Europese films genieten van films uit Europese landen, inclusief Nederland. Entree: 13,50 gulden.

Uit Duitsland: El Sistema
‘El sistema’ is een netwerk van kinderen en jeugdorkesten, muziekcentra en workshops in Venezuela waar, op dit moment, meer dan 250.000 kinderen leren om een instrument te bespelen. Het verhaal, dat een beetje op een sprookje lijkt, is een uitzonderlijk geval van een visie die realiteit werd. Hoe de kracht van muziek ervoor heeft gezorgd om levens van honderdduizenden kinderen te veranderen.
Zondag 25 september om 15.00 uur
Genre: Drama
Taal: Duits gesproken, Engels ondertiteld
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

Boeken & literatuur

Fanny Schoonheyt
Bij Uitgeverij Meulenhoff verscheen het boek ‘Fanny Schoonheyt. Een Nederlands meisje strijdt in de Spaanse

Burgeroorlog’, van de hand van Yvonne Scholten, prijs: 19,95, 303 bladzijden, ISBN 9789029087797. Fanny Schoonheyt (Rotterdam 1912-1961) was de enige Nederlandse vrouw die met de wapens in de hand deelnam aan de Spaanse Burgeroorlog. Ze verwierf er in korte tijd faam als ‘het dapperste meisje van Barcelona’ en ‘de koningin van de mitrailleur’. Het bijzondere voor Curaçao is, dat deze Fanny Schoonheyt nadat zij uit Spanje vertrok via de Dominicaanse Republiek op Curaçao heeft gewoond en gewerkt. Ze had een foto-atelier in Punda in de jaren vijftig: ‘Foto Fanny Lopez’.

Een sjtetl in de tropen

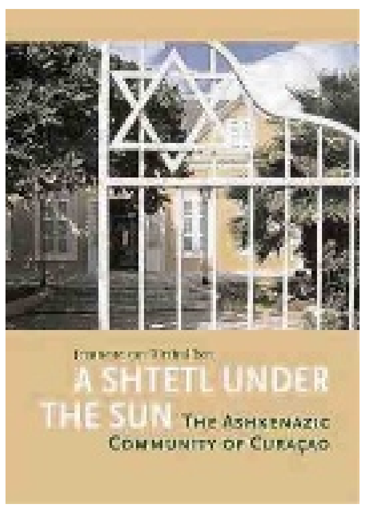

Het boek Een sjtetl in de tropen. De Asjkenazische gemeenschap op Curaçao, kreeg meteen na verschijnen het stempel ‘een standaardwerk over een tot nog toe onderbelicht deel van de Curaçaos-Joodse geschiedenis’ (Nieuw Israëlitisch Weekblad, 12 februari 2010). In deze eerste geschiedschrijving van de Curaçaose Asjkenaziem beschrijft auteur Jeannette van Ditzhuijzen waarom deze joden Oost-Europa verruilden voor Curaçao, hoe ze de eerste jaren het hoofd boven water hielden, en al snel eigen winkels openden met bekende namen zoals Ackerman, Tauber, Wiznitzer, Linder, Gandelman en Spritzer + Fuhrmann. Het boek is inmiddels bijna uitverkocht, maar mede dankzij een gulle bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba verscheen het deze maand in een bijgewerkte, Engelse editie: A Shtetl under the Sun. The Ashkenazic Community of Curaçao. Te bestellen bij de lokale boekhandel of via www.amazon.com. Volgende week verschijnt er een artikel over ‘A shtetl in the sun’ in Ñapa.

Dubbele boekpresentatie
Uitgeverij ‘In de Knipscheer’ houdt op 25 september een dubbele boekpresentatie getiteld ‘Curaçao! Curaçao!’, met film, voordracht, interview en muziek in Amsterdam West bij Podium Mozaiek aan de Bos en Lommerweg. Presentatie van ‘Hot Brazilian Wax en Het Requiem van Arthur Booi’ geschreven door Eric de Brabander en ‘Hé Patu/Waggeleend, gedichten van Elis Juliana’, samengesteld en vertaald door Fred de Haas. Met medewerking ook van Igma van Putten (voordracht), Peter de Rijk (interview), Aart Broek over ‘Het lichten van de jaren’ en muziek van Ensemble ‘Alma Latina’.

Varia

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Yoga
Workshop ‘Persoonlijke groei’ bij het YogaCentrum Curaçao op 1, 8 en 15 oktober over het stellen van grenzen. Hoe doe je dat en waar moet je aan denken. De cursus kost 375 gulden. Koffie en thee worden geserveerd. Aanmelding per e-mail, info@yogacentrum-curacao.com of per telefoon: 8643739 of 5283029. YogaCentrum Curaçao, Kaminda Johan M. Statius van Eps 14, Soto.

Nieuw & opmerkelijk

Spellingscontrole Papiaments
Afgelopen zaterdag is de spellingscontrole Papiaments voor OpenOffice gelanceerd. De spellingscontrole is ontwikkeld in samenwerking met het Curaçaose taalinstituut Fundashon pa Planifikashon di Idioma (FPI); daardoor wordt het gratis pakket OpenOffice/LibreOffice nog bruikbaarder voor Curaçao. Stichting Kòrsou Habri is op 8 september 2011 opgericht en stelt zich onder meer ten doel de bewustwording over Free en Open Source Software te vergroten. Voor meer info zie onze website: http://www.opencuracao.com. Contact Fundashon Kòrsou Habri: Marta Dijkhoff (tel. 5122020).

Art-shop Gallery Alma Blou
In de art-shop van Gallery Alma Blou kunt u al kerstartikelen van Addy Lovert vinden, waaronder haar bekende kerststalletjes van drijfhout. Deze stalletjes zijn er in verschillend formaat, ook klein. Ook is er mooi nieuw werk te koop van Veri Wisman, J.M. Capricorne, Rien te Hennepe, Yvonne van Gogh en Paul Saffrie. Kortom, genoeg mooi werk om de gallery met een bezoek te vereren.

Het Festivalgastenboek
Op 9 november 2011 openen Ariadne Faries en Marit Törnqvist het festivalgastenboek in het Curaçaosch Museum. Nieuw is het ‘Festival-gastenboek’ met bijdragen van kinderboekenschrijvers, dat het Curaçaosch Museum in beheer gaat nemen. Het gaat om bijdragen van auteurs die in de afgelopen 20 jaar op de eilanden te gast waren en dat in hun werk tot uitdrukking brachten. Het visuele aspect is daarbij belangrijk. Stichting NANA en het Museum hopen onder meer originele tekeningen van prentenboekmakers te ontvangen, maar ook andere bijdragen zijn welkom, zoals een korte tekst of een bijzondere foto. Ook wordt een minibibliotheek aangelegd met publicaties die naar aanleiding van het Kinderboekenfestival zijn ontstaan. Het museum is al in het bezit van de festivalboekjes van NANA, maar er zijn ook andere boeken ontstaan in relatie tot het Kinderboekenfestival. NANA organiseert in 2011-2012 weer een kinderboekenfestival op de Antillen, samen met partners op de eilanden. Het programma begint op 28 oktober in Aruba en gaat daarna naar Curaçao en Bonaire. Enkele Nederlandse en Vlaamse auteurs treden ter plaatse op, evenals Antilliaanse auteurs en vertellers. Daarnaast gaan kinderen op de eilanden - net als vorig jaar - weer skypen met overzeese auteurs. Dit skypeprogramma loopt in het schooljaar door t/m april 2012. In april 2012 wordt de ‘tweede ronde’ van het Gastenboek afgesloten met een programma met enkele Antilliaanse en wellicht ook Nederlandse en Vlaamse auteurs in het Curaçaosch Museum.

Noteert u alvast:

Nanzi ta konta
7, 8 en 9 oktober vindt het seminar ‘Nanzi ta konta’ plaats. Sheila Payne (Teatro Luna Blou/La Tentashon) is verantwoordelijk voor de organisatie. Drie thema’s zullen aan bod komen: de waarde van het ‘verhalen vertellen’ in het algemeen en de Nanzi-erfenis in het bijzonder; de oorsprong en de diaspora van Kompa Nanzi; de kunst van het ‘verhalen vertellen’. Het programma zal binnenkort bekend worden gemaakt. Volgende week leest u hier meer over in de Ñapa.

Hot Brazilian Wax
Op 12 oktober vindt de presentatie plaats van het boek ‘Hot Brazilian Wax en het Requiem van Arthur Booi’ van Eric de Brabander om 20.00 uur in Landhuis Bloemhof.

Kate Moss in Mahaai
Vrijdag 14 oktober om 18.30 uur presentatie van het ‘kunstboek’ Kate Moss in Mahaai van Hans Vaders en Herman van Bergen in het Rif Fort in Otrobanda. Introducties door Gibi Bacilio, directeur van Kas di Kultura en Brede Kristensen, socioloog en politicoloog.

Filmhuis Openbare Bibliotheek
13 oktober El secreto de sus ojos. Plaats: Auditorium van de Openbare Bibliotheek. Tijd: 19.00 uur
Entree: leden 2,50 gulden. Niet-leden 5,00 gulden.

Boy Namias de Crasto
Gallery Alma Blou toont in oktober een expositie van werk van Boy Namias de Crasto. De in Nederland wonende kunstenaar toonde zich ook bereid enige workshops te geven. Eén van deze workshops zal zijn met kinderen, maar er zal ook een workshop voor volwassenen zijn, waarschijnlijk calligrafie op handgeschept papier. Mocht u belangstelling hebben voor één van beide workshops, dan kunt u dat bij de gallery aangeven. De exacte invulling, tijd en datum worden binnenkort bekendgemaakt.

Jan Henderikse
Landhuis Bloemhof zal op 19 oktober de opening hebben van een tentoonstelling van werken van Jan Henderikse.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com

Ana Achmatova:
'De echo van een droevig lied'

'Ana Achmatova, zij was de stem van de 20e eeuw', zo typeerde een Russische professor, met wie ik op een warme zomeravond op een terrasje in Chisinau had zitten praten, de dichteres.

Tekst: Brede Kristensen Foto's: Archief

Later liep ik door de lanen met aan beide zijden de kleine vervallen, verveloze huizen met hun scheefgezakte poortjes waarachter de erven met kippen en varkens onder de druiventrossen, langs het huisje waar Poeshkin woonde en nog even een straat omhoog terug naar mijn hotel. Daar zette ik de televisie aan voor het BBC-nieuws. Aung San Suu Kyi, de Aziatische 'Mandela', verscheen op het scherm. Ze sprak over haar jarenlange gevangenschap in Myanmar. Hoe ze het had kunnen volhouden? 'Mijn geloof en de gedichten van Ana Achmatova'. Ze citeerde uit haar hoofd een couplet uit het beroemde Requiem:

'Nee niet ik, 't is een ander die zo moet lijden
Ik zou het niet kunnen. Laten we wat gebeurd is
Met donkere lakens bedekken,
En haal de lantarens weg. Nacht...'
(vert. Berg en Wiebes)

Voor mij een teken dat Ana Achmatova voor velen ook buiten Rusland een belangrijke stem is.

Vroege jaren

Ana Andrejevna Gorenko, die in 1889 in Odessa werd geboren, begon als kind reeds te dichten. Haar vader, een marineofficier vond dat niet leuk. Hij was bang dat zijn eigengereide dochter de familie in verlegenheid zou kunnen brengen en zei haar een pseudoniem te gebruiken. Misschien voorvoelde hij de aanstaande socialistische terreur. Het werd 'Ana Achmatova' (klemtoon op 2e lettergreep). Dit exotisch klinkende pseudoniem met de vijf a-klanken, noemde ze haar eerste serieuze gedicht. Later zei ze hierover: '*uit het nooit ontstaan - in rampspoed opgegaan*'. Haar rampspoed betrof haar lastige relaties met mannen, de krankzinnige Sovjet-Unie en de arrestaties die haar zoon Lev te wachten stonden, haar strijd met tuberculose en hartinfarcten, waaraan zij in 1966 overleed.

Al jong werd ze beroemd, vooral om haar gave met een minimum aan woorden gedachten en gevoelens over liefde en dood, verwachting en teleurstelling op te roepen. Het zijn de gewone ons allemaal bekende dagelijkse dingen, waarover ze in haar eerste periode dicht.

'We kunnen geen afscheid nemen
En slenteren zij aan zij voort
Heel langzaam valt rond ons de schemer
Jij mijmert, en ik zeg geen woord'
(vert. Berg en Wiebes)

Ana was een wonderkind. De dichtkunst kwam haar aangevlogen. Ze hoefde niets te leren, niemand na te apen. Ze werd met een eigen stijl en een unieke sensibiliteit geboren.

Schrijvers, dichters, schilders en componisten die haar leerden kennen, werden door haar werk en persoon gefascineerd. Josef Brodski vertelde dat je tijdens een gesprek met haar, bij het drinken van een kopje thee 'weer helemaal mens werd'. Waarna een andere vriend opmerkte dat een ontmoeting met haar 'een mens met stomheid sloeg vanwege het feit dat ze iemand was die niets met wie dan ook gemeen had... bovendien wist ze met enkele woorden alles overhoop te halen'. Overigens stond ze er ook om bekend soms knap lastig en onredelijk te zijn.

Huwelijk

Na diverse aanzoeken en een zelfmoordpoging besloot ze in 1910 met de dichter Nikolaj Goemiljov te trouwen. Ze vertrokken voor een huwelijksreis naar Parijs waar zij de Italiaanse schilder Modigliani ontmoette. Een jaar later vestigden zij zich voor langere tijd in Parijs. Modigliani raakte volledig in de ban van haar ('*Vous êtes en moi comme une hantise*', schreef hij haar). Hij maakte 24 schetsen van haar. '*Alles wat toen tussen ons gebeurde, behoorde tot de prehistorie van onze levens, zijn korte en mijn lange leven*', schreef ze. 'Haar geest waart in al zijn latere portretten rond', zo wordt vaak beweerd. Regelmatig bezochten ze samen de verzameling Egyptische kunst in het Louvre. Voor hem bestond er niets anders dan Egyptische kunst en hij zag haar als de belichaming ervan. De Egyptisch geest, zo geobsedeerd door de gedachte dat de dood in het leven is en het leven in de dood, heeft ook haar vanaf toen niet meer verlaten.

Met haar man Goemiljov keerde ze terug naar Petersburg, in verwachting van haar zoon Lev. Met Goemiljov werd het niks.

Schets naar een foto van Achmatova (fotograaf onbekend) door Yelena Brysenkova.

'Van drie dingen hield hij bovenal
Van witte pauwen en een avondlied
en vergeelde kaarten van Amerika
Van huilende kinderen hield hij niet
Evenmin van thee met frambozenjam of vrouwelijke hysterie
...en zijn vrouw was ik.
(vert. BK)

De akmeisten

Omstreeks 1910 vormde zich in Petersburg een groepje dichters die zich 'akmeisten' (afgeleid van het Griekse 'akme', bergtop) noemden onder leiding van Goemiljov. In experimenteren met nieuwe vormen zagen ze geen heil. Er tekenden zich donkere wolken af. Oorlog en revolutie hingen in de lucht. Er heerste onrust en onzekerheid. Het was alsof het contact met de werkelijkheid dreigde te breken, of iedereen de kluts aan het kwijtraken was. Daarom moest de taal direct en intens zijn om onze dagelijkse existentie te kunnen verhelderen. Osip Mandelstamm, lid van de groep, streefde naar een poëzie van universeel menselijke ervaringen. De groep zag in het werk van Ana de verwezenlijking van hun idealen. Haar bundel *Rozenkrans* die in 1914 verscheen, werd gelezen en versleten en tot aan 1923 herhaaldelijk herdrukt. In 1917 volgde de bundel *Een blanke vogelvlucht*, dat alom als meestelijk werd betiteld. Haar eigen weg beschreef ze als een '*die niet recht en niet breed is, een weg naar nooit en nergens, zoals treinen... buiten het spoor*'.

Terreur en willekeur

Na de revolutie vonden de communisten het allemaal verdacht. Alsof een groepje dichters zou kunnen bepalen hoe de werkelijkheid begrepen moest worden. Dat is de taak van communistische ideologie en politiek. Goemiljov werd gearresteerd in 1921 en later doodgeschoten. Als dichter zou hij geweigerd hebben zich voor de Sovjet-Unie in te spannen. Hij was de eerste in een lange rij. 'In dit land wordt poëzie zo serieus genomen dat ze je om een gedicht kunnen doden', schreef Osip Mandelstamm in 1934. Waarna hij zonder pardon naar Siberië werd afgevoerd om nooit weerom te komen. Met Ana scheelde het slechts een haartje. 'Niet publiceren en evenmin arresteren', zo besloot Stalin, nadat hij haar eerst een tijdje boven de afgrond had laten bungelen. Vermoedelijk heeft zijn dochter Svetlana, die Ana bewonderde, een arrestatie kunnen verhinderen. Lange tijd hield ze zich stil, woonde afwisselend bij diverse vrienden. Vaak schreef ze haar gedichten helemaal niet op, maar las ze voor, hopend op betere tijden wanneer letters op papier niet langer de arrestatiebehoefte van politici zou kunnen bevredigen. Haar vriendin Lidija Tsjoekovskaja heeft in 'Ontmoetingen met Ana Achmatova' geschreven over de vele gedichten die in haar hoofd rondzwierven.

Deze tijd heeft haar sterk veranderd. Noch fysiek (ze leed aan tuberculose), noch politiek was ze haar leven zeker. Ze verloor veel vrienden. In 1934 kwam het tot een climax met de arrestatie van Mandelstamm en daaropvolgend de arrestatie van haar zoon Lev. Het moet een nachtmerrie voor haar zijn geweest. Haar ervaringen en reactie op ervaringen doen sterk denken aan die van de componist Dimitri Shostakovitch, ook woonachtig in Leningrad (thans weer Petersburg). Hun werk eveneens. Zjadanov, de beruchte rechterhand van Stalin schoor hen over een kam, bestempelde hen als volksvijanden en fulmineerde tegen het tijdschrift Zvezda (Ster) dat de 'brutaliteit had hen de hand boven het hoofd te houden'. Het was randje kantje. Svetlana had het druk. De muziek van Shostakovitch is niet vernieuwend. Eerder klassiek. Maar noem mij iemand die beter in staat was menselijke gevoelens, ontstaan in tijden van zinloze bestuurlijke willekeur, agressie en terreur in muziek tot uitdrukking te brengen! De klanken van zijn muziek gaan je vaak door merg en been. En kan niet hetzelfde gezegd worden van Achmatova's dichtkunst? Alhoewel wereldberoemd is hun amusementswaarde nul. Hun stem is de keerzijde van de amusementscultuur. Maar hun stem dringt door tot in de diepere lagen van ons bestaan en brengt ons dichter bij onszelf, in een eeuw die onze ziel middels ideologie of amusementsindustrie (ze hebben meer gemeen dan gewoonlijk wordt aangenomen) probeert te koloniseren.

Waarom wordt ze nog zoveel gelezen? , vroeg ik de Russische professor. 'Omdat ze het over ons leven heeft. Ze dicht over kleine dingen met betekenis voor onze ingewikkelde relaties en onze rampzalige politiek. Haar stem helpt ons temidden van alle willekeur en onzin toch onszelf te blijven'. Zoiets dergelijks was haar antwoord. Daarom wordt ze ook buiten Rusland overal gelezen. Haar taal bleef eenvoudig, voor iedereen begrijpelijk, maar met een verrassende combinatie van subtiliteit en scherpte. Veel van haar gedichten zijn korte verhaaltjes, vaak kleine collages waarin ogenschijnlijk niet-verwante zaken in verrassend verband met elkaar worden gebracht. Verhaaltjes zonder plot, want een gedicht wordt niet om een plot geschreven, net zo min als we leven om straks te sterven of om iets groots te verrichten dat toch weer snel door de geschiedenis wordt uitgewist. Haar gedichten drukken een verlangen uit van het eindige voor het oneindige, een vaste overtuiging dat het oneindige hier is, bij ons, rondom ons. Alsof we het even kunnen aanraken. Iets in het dagelijkse gebeuren treft haar, iets dat zo alledaags is dat we eraan voorbijgaan. Achmatova niet. De zachtheid van de wind, als de adem van een vriend, of ineens dat gevoel dat de sneeuw zwaar geworden is en op het punt staat te smelten, teken van de aankomende lente, waardoor alles licht en spannend wordt.

'Zo'n dag wanneer de lente schijnt te komen
De sneeuw nog dik en zwaar op het grasland rust
Een vrolijk, droog geluid gaat door de bomen
De wind is lauw, het lijkt of hij je kust
Je lichaam voelt zich licht als door een wonder
Het huis waarin je woont herken je niet
En waar je juist nog had gezongen zonder
zin, klinkt nu een nieuw en spannend lied'
(vert. Van Boland)

Schets van Achmatova door Modigliano.

Ook dit gedicht (1915) dateert uit haar vroege periode. Later klinkt het totaal anders. De 'echo' schreef ze in 1960, na de dood van Pasternak, denkend aan hem.

't Pad naar vroeger is afgesloten
En wat moet ik nu met vroeger aan?
Op het plein is bloed vergoten
De ingemetselde deuren gaan niet open
Een echo hoor ik vaag
wegsterven doet hij niet
hoewel ik het hem biddend vraag
de echo van een droevig lied
dezelfde die ook galmt in mijn bestaan
(vert. BK)

De 20e eeuw

Het werd steeds donkerder in haar leven. Soms een korte terugkeer van haar zoon, snel door een nieuwe arrestatie gevolgd. Het lange en zeer prachtige gedicht Requiem is een cyclus die haar beproeving onder woorden brengt als ze dag in dag uit wacht voor de poort van de gevangenis om hem een pakje te brengen om een bericht te ontvangen, om te vernemen of hij nog in leven is en waar hij zich bevindt. Terwijl ze daar staat werd ze '*op een keer door iemand geïdentificeerd, een vrouw met blauwe lippen, die achter me stond... kwam los uit de verstarring die ons allen typeerde, en vroeg mij fluisterend (iedereen fluisterde daar) 'kun je dit beschrijven?' Ik zei ' ja'. Toen gleed er iets als een glimlach over hetgeen eens haar gezicht was geweest.'*

Lezend in haar werk krijg je het gevoel: dit was de twintigste eeuw zonder de mooie kleren van de schijn van het succes. Margarita Novgorodova beschreef haar terecht als 'een monument van de integer gebleven menselijk geest in een regime dat terreur tot leidraad van het handelen had gemaakt'.

Vertalingen

Momenteel zijn twee Nederlandse vertalingen van haar werk in omloop. De vertalingen van Van Boland, die zich veel interpretatievrijheden veroorloofd, gaan mij soms te ver. '*Sneeuwstorm etc*', *Meulenhof, 2007*. De vrij letterlijke vertalingen van Berg en Wiebes zijn vaak schitterend, maar hier en daar ook vreselijk knullig en houterig (het lange en prachtige gedicht 'de zee' is in hun vertaling verminkt): *A. Achmatova, Van Oorschot 2007*. De Engelse vertalingen schitteren eveneens door ongelijke kwaliteit. Achmatova die beroemd is om haar soepele Russisch, blijkt lastig vertaalbaar. Zoiets als het spelen van een Mozart-sonate. Er blijft weinig anders over dan tussen de regels van liefst zo letterlijk mogelijke vertalingen te lezen. *Over haar leven: Ontmoetingen met Ana Achmatova, door Lidija Tsjoekovskaja, Arbeiderspers, 1982.*

Ars Poëtica

Iemand stelt een vraag

Remco Campert

I

Het was een geweldig feest
er stierven drie mensen
een van de ouderdom
een door alcohol
een omdat hij vocht met de slang

O maar er werd gezongen
gedanst en gedronken!
De pijp ging rond en de pruim
oude verhalen werden nieuw
opa's stonden in hoog aanzien
die zeiden dat het zo altijd was geweest
en altijd zo zou blijven
en de kinderen bleven erbij
tot ze niet meer konden.
O maar er werd gedanst
en gevrijd bij het leven
een dag een nacht en een dag!

Tot het zout op was
de kruiken leeg
en de schelpen door de kroegbaas
weer afgepakt
toen wankelden ze lachend de berghelling op
sliepen hun roes uit in het lange gras
een nacht en een lange dag

Terwijl ze sliepen
reden
beladen met het werk van hun handen
in kratten en balen verpakt
in bewaakte colonnes
de vrachtwagens naar de stad

de stad van de banken en congressen
de stad van de krotten en open riolen
de stad van de mooie dames met chauffeur
de stad van de hoeren voor een knaak
de stad waar iedereen het zout in de pap verdient
iedereen die een vinger in de pap heeft
de stad waar ze altijd van droomden
de stad die ze nooit zouden zien

II

Verzet begint niet met grote woorden
maar met kleine daden

zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in zijn kop krijgt

zoals brede rivieren
met een kleine bron
verscholen in het woud

zoals een vuurzee
met dezelfde lucifer
die de sigaret aansteekt

zoals liefde met een blik
een aanraking iets dat je opvalt in een stem

jezelf een vraag stellen
daarmee begint verzet

III

en dan die vraag aan een ander stellen

Iemand weigert de schelp
iemand houdt op met dansen
iemand smijt de kroegbaas de kruik in 't gezicht
iemand zegt opa de pest met je oude verhalen
iemand wil het alfabet leren

iemand pakt de opzichter z'n zweep af
iemand steelt een geweer
iemand zegt dit is mijn grond
iemand staat zijn dochter niet af aan de landheer
iemand antwoordt niet met twee woorden

iemand houdt zijn graan verborgen
iemand viert geen feest als de vrachtwagens komen
iemand spuugt op de grond als hij de soldaten ziet
iemand snijdt de banden door
iemand verschuilt zich in het woud

iemand droomt niet meer
iemand richt zich op
iemand is voor altijd wakker
iemand stelt de vraag
iemand verzet zich

en dan nog iemand
en nog iemand
en nog

(Uit 'Betere tijden', De Bezige Bij, Amsterdam)

Klimaat

Op de vlucht voor rampen

In Azië joegen natuurrampen in 2010 meer dan dertig miljoen mensen op de vlucht. De Aziatische Ontwikkelingsbank (AOB) waarschuwt voor vele tientallen miljoenen klimaatvluchtelingen naarmate de aarde verder opwarmt.

“Azië en de Stille Oceaan zijn bij de regio's die het zwaarst getroffen zullen worden door de impact van de klimaatverandering”, zegt de AOB in het rapport Climate Change and Migration in Asia and the Pacific. “De landen in de regio zijn bijzonder kwetsbaar omdat ze grote bevolkingsaantallen hebben en blootgesteld zijn aan een groot risico op natuurrampen. Veel landen hebben recent ook grootschalige en snelle socio-economische veranderingen doorgemaakt.”

Regeringen in Azië kunnen zich daarom maar beter voorbereiden op de enorme stromen klimaatvluchtelingen die in de toekomst op gang zullen komen door overstromingen, droogte, mislukte oogsten en een stijgende zeespiegel, zegt de bank.

Ook de economische kosten zijn enorm. Het rapport schat dat 29 miljard euro aan investeringen nodig zal zijn om de kustlijnen te beschermen tegen de stijgende zeespiegel met dijken of bijvoorbeeld de aanplanting van mangrovebossen op plaatsen waar die verdwenen zijn.

Tendens begonnen

De AOB voorspelt niet alleen dat de Aziatische landen de klimaatverandering aan den lijve zullen ondervinden, maar wijst er op dat de tendens al begonnen is. Klimaatmigratie op grote schaal is een gradueel fenomeen, zegt de bank, maar gemeenschappen in Azië en de Stille Oceaan ondervinden nu al de gevolgen van het veranderende klimaat, met onder meer eroderende kustlijnen, verwoestijning en hevigere stormen en overstromingen.

“In 2010 sloegen meer dan dertig miljoen mensen in Azië en de Stille Oceaan op de vlucht als gevolg van natuurrampen zoals overstromingen. Een groot aantal vluchtelingen keerde terug naar huis, anderen niet. De klimaatverandering zal de frequentie van extreme weerfenomenen verhogen, en op termijn een aanzienlijke stijging van de zeespiegel veroorzaken. Tegelijk blijft het bevolkingsaantal - nu rond de vier miljard - groeien.”

Beleidsadvies

De bank spreekt over een ‘grootschalige crisis’ in de regio als de landen zich niet voorbereiden op de huidige en toekomstige gevolgen van de klimaatverandering.

De ontwikkelingsbank maakt zich vooral zorgen over laaggelegen regio's zoals de Malediven, waar nu al grote groepen mensen moeten verhuizen als gevolg van de stijgende zeespiegel, en India. Ook landen die nu al regelmatig te maken krijgen met overstromingen, zoals Pakistan en Bangladesh, en grote steden in kustgebieden lopen gevaar. Andere landen die zich maar beter kunnen voorbereiden zijn Indonesië, de Filipijnen, Thailand, Vietnam, Japan, China en Zuid-Korea, zegt het rapport.

De bank werkt aan een overzicht van de te verwachten problemen per regio met de bijhorende aanbevelingen. Het rapport moet eind dit jaar klaar zijn en concrete voorstellen bevatten voor beleidsmakers om onder meer de energievoorziening, communicatiesystemen en transportinfrastructuur te versterken om ze bestand te maken tegen natuurrampen.

Lieve katten van Curacao

Zijn jullie nu al eens in het gezelligste kattenhotel van Curacao geweest?!
Dat staat namelijk in Bandabou.
En is echt een paradijsje speciaal voor katten.

Kijk maar eens op
www.catsandpetscuracao.com

Dus gaat jouw mens (weer!) op vakantie, zakenreis of familiebezoek.
Zorg dan dat jij ook goed terecht komt en schuif hem deze advertentie onder zijn/haar neus!

Accepteer geen tegenspraak want denk eraan,
Een hond heeft een baas, maar jij hebt personeel!!!!

Dus verzeker jezelf van een purrrrrrrrrfect care bij

CATS & PETS
catsandpets@gmail.com
6655774

Spotlight op dieren

Bloedarmoede (4)

Dieren met bloedarmoede door nierproblemen komen bij de dierenarts vaak met uitdrogingsverschijnselen.

Tekst: Margot Hack

Een veel voorkomend verhaal is een dier dat veel dronk en redelijk goed at en plotseling stopt met eten en lusteloos is. Eventueel is zelfs opgevallen dat het dier gewicht verloren heeft (maar vaak wordt dit niet goed geregistreerd en geweten aan de leeftijd van het dier).

Meestal wacht de eigenaar een dag of twee om te zien of het dier weer gaat eten en als dit niet gebeurt gaan ze naar de dierenarts. Wanneer de diagnose van falende nieren is gemaakt, is het zaak om zo snel mogelijk zoveel mogelijk vloeistof in het dier te krijgen met behulp van een infuus om de giftige stoffen af te gaan voeren die zich aan het ophopen zijn. Helaas is deze vloeistoftherapie die zo nodig is om de toxineniveaus naar beneden te brengen ook verantwoordelijk voor het verdunnen van het bloed, waardoor het aantal rode bloedcellen afneemt.

Dit is niet zo'n groot probleem voor dieren die nog niet zo'n ernstige bloedarmoede hebben of in het beginstadium van een nierprobleem zitten), maar als deze patiënt al aenemisch was, kan dit een probleem zijn. Het wordt nu kiezen tussen twee slechte opties. Een optie kan zijn om minder snel en minder vloeistof toe te dienen waardoor het ook langer duurt voordat de giftige stoffen uitgespoeld worden. Afhankelijk van het niveau aan giftige stoffen kan hiervoor gekozen worden, maar bij te hoge concentraties giftige stoffen in het bloed zal het dier hersenverschijnselen hebben en dan kan het zijn dat er niet zoveel keus is. Als er geen erythropoëtine aanwezig is, zal het risico van verdunning genomen moeten worden.

Een andere optie kan zijn om het infuus langzamer te laten lopen en hierbij injecties erythropoëtine te gebruiken. In een vorige aflevering heeft u kunnen lezen dat deze stof door de nier geproduceerd wordt en verantwoordelijk is voor het aanzetten van het beenmerg tot de vorming van meer rode bloedcellen. In de aflevering zijn ook alle voor- en nadelen uiteengezet. Het gebruik bij deze uitgedroogde patiënten zou er in elk geval toe kunnen leiden dat het dier de kans en tijd krijgt om genoeg rode bloedcellen aan te maken, terwijl door het infuus de uitdroging wordt opgeheven.

Wanneer u een dier verdenkt van uitdroging, is het verstandig er op tijd naar te laten kijken, want ook uitdroging kan hele vervelende gevolgen hebben.

“Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!”

**Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202**

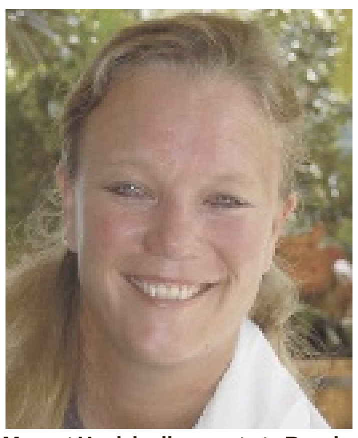

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
3. Hevig; 5. eikenschors; 10. eiergerecht; 12. helaas; 13. Nederlandse provincie; 16. scheepsherstelplaats; 17. windrichting; 18. emmer; 20. bijb. figuur; 22. kansspeler; 26. vrouw uit Denemarken; 29. jubelkreet; 30. geldstuk; 31. onderzoek naar het goudgehalte; 34. roodachtig; 37. door; 39. insect; 40. bewoner van Zeeland; 42. rechtstreeks (Eng.); 43. narrenkap; 45. hondenras; 46. soort stof; 47. soort stof; 48. groot water.

VERTICAAL:
1. Nonchalant; 2. euvel; 3. hoofddeksel; 4. nuttigen; 6. watervogel; 7. kind (Eng.); 8. met een bijl slaan; 9. deel van voormalig Joegoslavië; 11. krachtterm; 14. godin van de dageraad; 15. behoeftig; 19. adrem; 21. edelgas; 23. bezittelijk vnw.; 24. soort papegaai; 25. koning (Fr.); 26. majeur (muz.); 27. gravure; 28. sneeuwschaats; 31. ovaal; 32. soort dolk; 33. psyche; 35. rechercheur; 36. Engelse schrijver; 37. hoofddeksel; 38. windvlaag; 40. Franse schrijver; 41. groot treknet; 43. duw; 44. voor.

JP371

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

**Felipe A. Solagnier
Kamay 15-E
Aruba**

**H.Wong-Loi-Sing
Juliana van Holberglaan 9
Curaçao**

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

1. Koude valwind, brilslang, ontsmettingsmiddel;
2. takje, rijtuig, muziekgezelschap;
3. reuk, Duits Waddeneiland, dringend;
4. kleur, bloedgever, aan alle kanten;
5. zwart afzetsel, redenaar, kolffles;
6. teken, niemendal, hevig;
7. spoel, reuzenbeeld, gulzigaard;
8. groot onheil, ternauwernood, elektrische eenheid;
9. akelig, koren, etgroen;
10. deel van de hals, belhamel, fair.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

HORIZONTAAL:
5. Een kind met een geschorst karakter (8);
Deze grond is erg donker (5);
6. Het idee dat het plotseling winter wordt (3,5);
Heel gemeen om te zingen (4);
7. Verkwist snel om boven te komen (8);
Eindeloos oppakken van tabak (4);
8. Ten onrechte laat men u krommen (7);
Soort erfelijke muziek (5);

VERTICAAL:
1. De partner van vader is een beest (4);
Al die gebouwen maken het ingewikkeld (7);
2. Houdt een lichaamsdeel tegen (5);
Mogelijkheid om verder te gaan buiten de ren (7);
3. De gedaante van een document? (7);
Modelleren in het onderwijs;
4. Boom met blauw bloed? (8);
Deel dat weer een schop krijgt (4)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

K K N E N E K E T N A A U
O R K U T S T R A A T S O
R G N I L L U V G A A M L
N E T E E K W U O B E N C
E G L N E L L E H E E T S
T I I E E D A I R G N N I
N R T D P E G D I E B O U
E E S T R S A D I P R O H
N Z I R I A L T T A A L D
IJ N N S G U A A I C I K N
P I E S H P N W B H L U E
P E M N S G C O N T L T Z
I L I D E S A L I E E S R
L K N R R E K O K N V O E
I O T P U A H R E B U E V
F G N I L E Z R O M R E V

Aantekenen
Aga
Bouwkeet
Braille
Clou
Eerdaags
Evenwaardig
Filippijnen
Fondspatient
Hellen
Inhuldigen
Kleinzerig
Koker
Kornet
Maagvulling
Menist
Pachten
Salie
Staartstuk
Stukloon
Tanger
Uberhaupt
Vermorzeling
Verzendhuis
Voetbalspeler

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

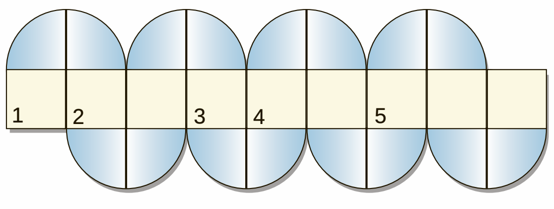

1. Griekse letter; 2. ravijn; 3. bezinksel; 4. ontgonnen; 5. bezinksel.

© Puzzelland/110924

SUDOKU

		1		7				
	4			3				6
6		5				9		4
					1	5	3	
		9						8
	6	8	7		9		1	
			2			3	8	
1				8	3	2		
2	8		4		7			5

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

8	9	1	7	4	3	2	5	6
4	6	2	9	5	8	1	7	3
3	7	5	2	6	1	4	9	8
6	2	3	4	8	7	9	1	5
5	1	8	6	9	2	7	3	4
7	4	9	3	1	5	6	8	2
2	5	6	1	3	9	8	4	7
1	8	4	5	7	6	3	2	9
9	3	7	8	2	4	5	6	1

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Witjes; 4. etcetera; 10. blij; 11. nel; 12. lallen; 14. idealist; 17. nul; 18. bak; 19. ate; 20. doft; 22. nou; 24. oil; 26. dam; 27. revue; 30. estrik; 32. bikini; 33. fiool; 34. nee; 35. les; 36. bal; 38. land; 39. eis; 41. eer; 42. har; 44. thermiek; 47. casino; 48. mao; 49. dit; 50. agiteren; 51. weetal. VERTICAAL: 1. Wilddief; 2. telefoto; 3. eten; 4. eli; 5. tijdbom; 6. enak; 7. tel; 8. elia; 9. ante; 13. nut; 15. eau; 16. steun; 21. tirol; 22. nagel; 23. rekel; 25. lil; 27. ril; 28. visagist; 29. einddoel; 31. sirih; 34. narede; 36. bei; 37. mac; 39. etna; 40. semi; 41. emoe; 43. race; 45. rat; 46. kin. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Muilenbal; 6. stipgever; 7. opblazeno; 8. betapeind. Verticaal: 1. Subtopper; 2. klepelaar; 3. oneerzien; 4. gapenning. Anagram: raam-braam-Barman; idee-dieet-Editie; gein-lenig-Lering; leer-elger-Legger; deen-reden-Eender; teen-renet-Teneur; beet-boete-Teorbe; oder-ronde-Rondje; riet-inert-Intern; rede-reder-Eerder. Gevraagd woord: BELLETTRIE Woordzoeker: NIETAPPARATEN Puzzelslang: 1. Brio; 2. opruier; 3. rang; 4. gelovig; 5. geintje. Het sleutelwoord luidt: BOURGOGNE

‘Bourgondiër’

De wereld van zo'n zes eeuwen terug. De middeleeuwen liepen op hun einde en de mens bleef slechts een nietig schepsel, leefde niet lang, eerder zeer kortstondig, terwijl pest, cholera en oorlogen hun tol opeisten en het platteland en grote steden ontvolkten. Het werd voor velen ‘s levens felheid tot op het bot beleefd. Het was een kwetsbare jonge wereld met bijvoorbeeld een maarschalk van slechts veertien jaar of een kindkoning van hooguit acht, waarin alle levensgevallen veel scherpere vormen aannamen dan nu.

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Tussen leed en vreugde, tussen rampen en geluk, scheen de afstand groter dan voor ons; al wat men beleefde had nog die graad van onmiddellijkheid en absoluutheid, die de vreugde en het leed nu nog hebben in de denkwereld van een jong kind. Elke levensgebeurtenis, geboorte, trouwen, de dood, elke daad was omringd met nadrukkelijke uiterlijke vormen en verbonden aan een strakke, vaste levensstijl. Zo ook de gebruiken in de keukens van de rijken die ons via oude geschriften worden overgeleverd.

Denk hierbij aan Bourgondië waar de bakermat van de Franse eetcultuur te vinden is, een cultuur die zich nu nog uit in de levensstijl van de ‘Bourgondiër’, de levensgenieter pur sang die bovenal gastronoom en epicurist is. Dit alles gaat terug tot de dagelijkse hofmaaltijd van bijvoorbeeld een Karel de Stoute, met al die panetiers, voorsnijders, schenkers en keukenmeesters een bijna liturgische aangelegenheid. Het was als de opvoering van een groot en ernstig toneelstuk vol drama, rethoriek en pathos dat iedere dag in vrijwel dezelfde setting zijn beslag kreeg.

Het gehele hof at in groepen van zo’n tien man in afzonderlijke kamers, de hovelingen zorgvuldig naar rang en stand geordend. Alles was zo goed geregeld, dat al die groepen bijtijds na hun copieuze maaltijd van parelhoen, konijn, geroosterde os, wilde champignons, bosbessen, brood en wijn van de chardonnay- en de pinot noirdruif de hertog, die nog aan zijn tafel zat, konden komen begroeten ‘pour luy donner gloire’, om hem eer te bewijzen. Er mocht bij gerocheld en geboerd worden, hoewel niet iedereen dit kon appreciëren, die ‘Duitse’ manier van welbevinden. ‘Duitsers, het zijn allemaal boeren’.

In de keuken, denk hierbij bijvoorbeeld aan het paleis van de hertog in Dyon, een keuken met zeven reusachtige schoorstenen, zit de dienstdoende chefkok in een gemakkelijke zetel tussen schoorsteen en buffet, vanwaar hij het hele vertrek kan overzien. In zijn hand heeft hij een grote houten pollepel. Die dient voor twee doeleinden, namelijk om soepen en sauzen mee te proeven en om de keukenjongens met de geprepareerde gerechten zo snel mogelijk uit de keuken te drijven en er zonodig fors op los te slaan. Bij zeldzame gelegenheden komt de chef wel eens uit zijn domein, zijn eigen koninkrijk, om zelf op te dienen, een brandende toorts in de hand, bijvoorbeeld bij de eerste truffels van het seizoen of de eerste nieuwe haring uit het verre Bretagne.

Eten en drinken, het betrof in die duistere jaren aan de vooravond van de wedergeboorte, de renaissance, een groot mysterie dat met vele rituelen werd omkleed en ook toentertijd zat men met vragen die in de huidige horecawereld niet zouden misstaan. Hoe moet een goede kok worden aangesteld? Wie moet hem bij afwezigheid vervangen: de gebraadmeester (hateur) of de soepmeester (potagier)? Welnu, wanneer er een nieuwe chefkok moest worden benoemd aan het hof van de verlichte vorst dan zullen de hofmeesters (maîtres d’hôtel), de jonkers van de keuken (escuiers de cuisine) en alle anderen die ook maar iets te maken hebben met het keukengebeuren hun stem uitbrengen op de kandidaat van hun keuze. Democratie in een tijd toen de lessen van Athene allang vergeten waren, one man one vote in de late middeleeuwen.

En waarom staan de panetiers en schenkers als eerste en tweede rang boven de voorsnijders en hulpkoks? Zijn die dan niet belangrijk met het oog op eventuele vergiftiging van het eten? Wel, omdat hun ambt het brood en de wijn betreft, heilige zaken waarop de waardigheid van het sacrament afstraalt. Daar denken we tegenwoordig niet meer aan wanneer we een vette hamburger nuttigen, weggespoeld met wat wijn in een plastic cup. En dit alles zonder enig ritueel.

KOOK MEE MET MAY

Gestoofd varkensvlees met prei

2 pond uitgebeende karbonaden, in 6 stukken gesneden
zout en vers gemalen zwarte peper
3 eetlepels extra virgin olijfolie
3 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
1 cup droge witte wijn
1 pond plumtomaten, vellen en pitten verwijderd, klein gesneden
2 pond prei, schoongemaakt, doormidden gesneden, goed afgespoeld, in plakjes gesneden
1 eetlepel fijn gehakte platte peterselie

De oven tot 350 graden Fahrenheit voorverwarmen.
De stukken vlees met zout en peper bestrooien.
In een vuurvaste pan of schaal de olie verhitten met de knoflook.
De karbonaden aan alle kanten goed bruin bakken, de wijn en tomaten toevoegen en met de deksel op de pan 15 minuten op een klein pitje laten pruttelen.
De karbonaden uit de pan nemen en de prei met zout en peper in de saus bakken. Dan met de deksel op de pan 5 minuten zachtjes laten smoren.
De karbonaden op de prei arrangeren en met de deksel op de pan 40 à 50 minuten in de voorverwarmde oven stoven of tot het vlees heel gaar is.
Bestrooid met de peterselie serveren.

Voor 6 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Louis Latour Marsannay

Druifsoort:	Pinot Noir
Streek:	Côtes de Nuits, Bourgogne, Frankrijk
Kleur:	Licht robijnrood
Geur:	Frambozen, kersen en specerijen
Smaak:	Zacht en elegant met rood fruit en hints van kruidnagel

Deze week neemt Hans ons mee naar het Bourgondië van de middeleeuwen. Hier moet dan een mooie Franse wijn bij. Voor u hebben wij deze week een prachtige rode Bourgogne. De rode wijnen van de Bourgogne zijn gemaakt van 100 procent Pinot Noir, die een perfecte wijn levert voor varkensvlees. In dit geval wordt het vlees gestoofd, dus we kiezen voor een wat stevigere wijn. Ja, Pinot Noir is wel een lichte wijn maar in bepaalde streken van de Bourgogne kunnen ze toch vrij stevig zijn. De wijn is de Marssanay van Maison Louis Latour. Een prachtige wijn met veel rood fruit en hints van specerij. Laat uw fles wel even open staan om te luchten, zodat de tannines wat kunnen verzachten. U zult merken dat de wijn in combinatie met het gerecht iets meer diepgang krijgt en dat de smaken van uw gerecht iets expressiever worden.

Santé!

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Het genot van wijn

De wijnwereld, andere streken

Het is weer zaterdag en we blijven de prachtige wereld van de wijn bewonderen. Iedere keer wanneer ik erover schrijf, voel ik me gelukkig dat ik zo'n mooie hobby heb. Ik denk aan de kelders van een wijnhuis en kan bijna de aroma’s van de vaten en de wijn in de lucht ruiken. Als u dit niet hebt meegemaakt moet u het echt een keer doen, het is een prachtige nostalgische ervaring.

Tekst: Licores Maduro

We blijven nog heel even in Noord-Amerika, dit maal over de grens van de VS, naar Canada. Wijnbouw gaat wel twee eeuwen terug in Canada, maar de moderne en succesvolle wijnbouw is pas een kwart eeuw oud. Het is door de introductie van moderne apparatuur en het toepassen van nieuwe wijnmaaktechnieken dat men succes kreeg met hun wijnen.

Misschien heeft u wel eens van de beroemde ijswijnen van Canada gehoord, maar behalve deze wijnen wordt er nog aanzienlijk wat andere wijn geproduceerd. Er zijn vier provincies waar men aan wijnbouw doet. Deze zijn van oost naar west Nova Scotia, Quebec, Ontario en British Columbia. De meest bekende zijn echter de laatste twee provincies, Ontario en Britisch Columbia.

Ontario is onderverdeeld in drie subregio’s: Niagara Peninsula, Lake Erie North Shore en Pelee Island. Er zijn hier verschillende druivensoorten te vinden die zich steeds beter ontwikkelen. Veel traditionele soorten, maar ook enkele oude Franse soorten zoals de Baco Boir zijn hier te vinden. Deze laatste is een zeer interessante waarvan men steeds betere wijnen maakt. De resulterende wijnen zijn vaak half vol met een goede structuur en een donkere kleur.

In British Columbia hebben ze vier districten waaronder de Okanagan Valley die een van de beroemdste wijnbouwgebieden van Canada is. Voor velen komen hier de serieuze wijnen vandaan. Het gebied grenst aan de VS-staat Washington die ook prachtige wijnen produceert. Het klimaat is uitstekend voor de typische Bordeauxdruiven zoals de Cabernet, Merlot en Cabernet Franc.

De ijswijn is een wijn die gemaakt wordt van bevroren druiven in hartje winter. Door de late oogst heeft de druif een groot deel van zijn vocht verloren en heeft hij meer suiker. Dit geeft dan als resultaat dat de wijn bij een voldoende alcoholgehalte nog veel suikers overhoudt. Het zijn heel elegante wijnen met vaak een duur prijskaartje. Sommigen omschrijven Canadese ijswijn als het beste geheim van de wereld.

Gaan we op zoek naar een mooi flesje wijn uit Canada? Ik denk dat u het met mij eens bent dat dit wel zeker de moeite waard is! Langzaam maar zeker zult u ook begrijpen dat de wereld van de wijn veel meer is dan wijn uit de traditionele wijnproducerende landen. Volgende week gaan we terug naar Europa waar we een kijkje nemen in Oost-Europese landen met een rijke geschiedenis van wijnbouw. Tot dan!

Paint & more . . .
distributor KEIM mineral paints
KEIM
Sans Souci 47-P, Curaçao
info@paintandmore.com
www.paintandmore.com

De ENIGE muurverf die ons tropisch zeeklimaat **vele** jaren weerstaat.

Mineraal . . ., dus qua materiaal totaal verschillend van de reguliere verven.
- Chemische binding met de minerale ondergrond (wordt één geheel).
- Ook toepasbaar op (deels) organische ondergronden (b.v. reguliere verven).
- Ongeëvenaarde levensduur, dampdoorlaatbaarheid, lichtechtheid etc.
- Bladdert niet door dampdruk (oorzaak van >90% van alle afbladderende verf).
- Uiterst matte steenachtige uitstraling. Camoufleert oneffenheden.
- Duurder in de emmer maar uiteindelijk de goedkoopste en zonder problemen.

Belangrijk voor buiten:
- UV resistent (levensduur +15 jaar)
- Verkleurt/verbleekt NIET.
- Bladdert niet door vocht.
- Minder vuilaanhechting.

Belangrijk voor binnen:
- Vochtregulerend en alkalisch en dus . .
- Schimmel werend (gezondere lucht).
- Oplosmiddelvrij en reukarm.
- Onbrandbaar (geen giftige dampen).

TEL.: Aruba: 585 5998, **Bonaire:** 701 7015, **Curaçao:** 868 2666
Wij zoeken een vertegenwoordiger voor Aruba.

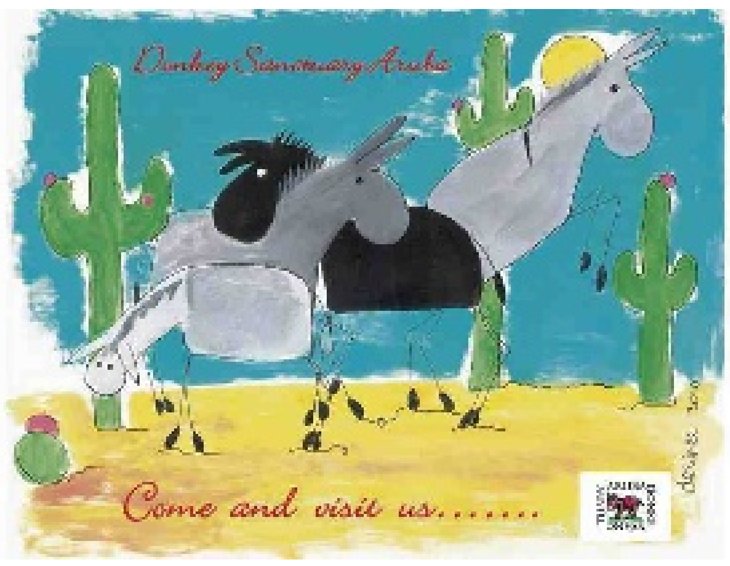

ÑAPA Business

24 september 2011

Ons ‘geheime’ leven

‘Beroepsgeheim: de plicht om te zwijgen over feiten en gegevens van derden, die iemand bij het uitoefenen van zijn beroep te weten is gekomen’.

Drie dingen kunnen maar kort verborgen blijven:
de zon, de maan en de waarheid (Boeddha)

Vreemdgaan? Relatieproblemen? Leugens vertellen, stiekem enorm verliefd zijn, een geheim tweede leven op internet? Ooit iets gestolen of verslaafd aan drugs? Praktisch iedereen heeft een geheim. De meeste geheimen hebben te maken met zaken in de privésfeer en 10 tot 30 procent van de mensen heeft een geheim waar ze dag en nacht mee bezig zijn, dat hen zorgen baart, dat hun hele leven in de ban houdt. Want een geheim kan van zeer grote invloed zijn op het gedrag van mensen. Mensen kunnen er zelfs compleet door veranderen.

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Archief

Men kiest er zelf voor om iets tot een geheim te maken en om het geheim wel of niet bekend te maken, maar zo zijn er ook geheimen die men vanuit zijn beroep heeft, zaken waar men niet over mag praten omdat men zich moet houden aan het beroepsgeheim. Wat is een geheim, hoe gaat men met geheimen om en wanneer mag of moet men een geheim openbaar maken?

Kleine kinderen hebben nog geen geheimen. Pas vanaf hun vijfde jaar komen kinderen erachter dat ze ‘iets kunnen achterhouden’ en vanaf ongeveer acht jaar hebben kinderen geheimen die te maken hebben met iets wat niet mag van ouders of andere opvoeders. Geheimpjes horen bij het opgroeien en het zou een kind zelfstandiger maken. Die geheimpjes beperken zich dan nog tot het stiekem pakken van een koekje en bloemetjes plukken bij de buurvrouw, maar de geheimen worden heftiger als het echt te maken heeft met zaken die werkelijk niet mogen en zelfs schade aan anderen kunnen berokkenen. Volwassenen hebben dan ook andere geheimen. Hun geheimen gaan over geld, leugens, relatiezaken, ziektes en persoonlijke eigenschappen. Veel geheimen gaan over seksualiteit en dat kan van alles zijn: vreemdgaan, verliefd zijn op een ander dan je eigen partner, homoseksualiteit e.d. Mensen houden ook zaken geheim als ze iets hebben meegemaakt zoals seksueel misbruik en huiselijk geweld.

Beschermen

De belangrijkste reden om geheimen te hebben is dat wij mensen bang zijn voor negatieve reacties van anderen. Mensen die geheimen hebben, verwachten dat anderen boos worden of dat ze worden uitgelachen of dat ze verstoten worden of gemeden. Om zichzelf te beschermen worden er zaken niet verteld. Het kan ook voorkomen dat mensen een ‘geheim’ bewaren omdat ze ergens een voordeel kunnen behalen. Als men een tegenstander voor kan zijn door iets te weten wat de ander niet weet, dan kan dat in iemands voordeel zijn.

Binnen relaties worden geheimen dikwijls niet gedeeld met de partner, omdat die partner dan iets weet van de ander, iets dat het licht niet mag zien en dit heeft altijd invloed op de relatie. Daarom vertellen mensen een geheim vaak niet aan hun partner maar wel aan iemand die buiten de relatie staat, iemand waarmee een band is die geen gevaar vormt voor degene die ‘iets te vertellen heeft’. Men gaat zelfs zo ver dat men geheimen aan een wildvreemde vertelt, want als die vreemde een negatieve reactie geeft op het ‘geheim’, dan is dat minder erg. Maar ook bij een wildvreemde kan een geheim niet veilig zijn.

Zoals al eerder gezegd kunnen ‘geheimen’ het gedrag van mensen veranderen en kan men niet oordelen over de oorzaak van bepaald gedrag, want er kan van alles ‘achter’ zitten.

Een geheim bewaren kan een zware last zijn en het zijn sterke schouders die een geheim met zich mee kunnen dragen. Het is een last voor degene die het geheim met zich meedraagt, maar ook voor degene met wie het geheim gedeeld wordt. Mensen die een geheim hebben moeten zich dat goed realiseren, want door het geheim geheim te houden moeten ze liegen of manipuleren of anders handelen en ze moeten altijd een goed verhaal hebben om hun geheim te bewaken. En het is belangrijk om te onthouden aan wie men wat verteld heeft. Iets geheim houden kan zelfs leiden tot depressiviteit, lichamelijke klachten, eenzaamheid en sociaal isolement. Als men dan toch naar een psycholoog of andere hulpverlener gaat, helpen die behandelingen dikwijls niet, mits men het geheim openbaart. Want dan is de druk van de ketel.

Zo zijn er in gemeenschappen en families ‘geheimen’ die iedereen weet, maar er wordt niet over gesproken. Het is een ‘taboe’. Er zijn familiegeheimen die al generaties lang bestaan. Dit kan van grote invloed zijn op de omgang met elkaar en het kan leiden tot veel onbegrip en verdriet en vreemd gedrag.

Allerlei zaken kunnen geheim gehouden kunnen en daar zijn allerlei redenen voor. Volgens psychologen is angst om afgewezen te worden de belangrijkste reden. Om te overleven waren we vroeger meer afhankelijk van elkaar en was het belangrijk om niet uit de groep verstoten te worden. We hebben daardoor een mechanisme ontwikkeld dat de hele tijd in de gaten houdt of we nog wel aardig gevonden worden. We houden er niet van om afgewezen of om uitgelachen te worden. Dus liever iets geheim houden dan het gevoel hebben om afgewezen te worden.

Beroepsgeheim

Maar nu bestaat er ook zoiets als een beroepsgeheim. En dat is iets heel anders dan wat hiervoor geschetst is. Volgens Wikipedia is een beroepsgeheim de plicht om te zwijgen over feiten en gegevens van derden, die iemand bij het uitoefenen van zijn beroep te weten is gekomen. Het wordt ook wel zwijgplicht genoemd. Het gaat daarbij vooral om vrije beroepen. Schending van het beroepsgeheim is strafbaar. Het beroepsgeheim geldt momenteel in de meeste westerse landen en het geldt voor onder anderen medici, apothekers, advocaten, notarissen, politiebeambten, accountants, priesters en predikanten, paramedici, tolken, maatschappelijk assistenten en ambtenaren in fiscale en inlichtingendiensten. Artsen moeten een eed afleggen waarbij zij geheimhoudingsplicht beloven en ook andere mensen die een functie hebben in de zorg hebben een beroepsgeheim. Toch zijn er situaties waarbij zorgverleners, dus ook artsen, hun geheimhoudingsplicht mogen doorbreken. Er zijn namelijk wetten die artsen verplichten om bepaalde medische informatie te melden, zoals besmettelijke ziektes die geconstateerd worden, maar ook als de arts vermoedt dat hij zelf gevaar loopt door contact met een patiënt, zoals vrees voor besmetting met HIV. En zo kan een zorgverlener zonder toestemming van de patiënt gegevens verstrekken aan personen die rechtstreeks betrokken zijn bij een behandeling. De gegevens moeten dan wel noodzakelijk zijn voor de behandeling.

Ook een priester of predikant heeft een beroepsgeheim, het zogenoemde biechtgeheim. Dit houdt in dat de biechtvader datgene wat hij tijdens de biecht gehoord heeft onder geen enkele voorwaarde mag onthullen, ook niet onder druk. Schending kan voor de priester veel gevolgen hebben tot gevangenisstraf aan toe. Een situatie die enige jaren geleden bekend werd, waarbij een priester zijn biechtgeheim na jaren schond, was toen een onopgeloste moord op een klein meisje zou verjaren. De priester wist wie de moord gepleegd had, want de moordenaar had na de moord zijn daad bij de priester opgebiecht. De priester mocht vanuit zijn functie hier geen melding van maken, maar zijn geweten ging knagen, helemaal toen hij vernam dat de moord zou verjaren en de moordenaar nooit meer berecht zou kunnen worden. De priester heeft het geheim onthuld en de moordenaar is alsnog gepakt. De priester is niet vervolgd. Ook apothekers hebben een beroepsgeheim. Gegevens over medicijngebruik staan in de computers van de apotheek vermeld en de apotheek moet alle informatie vertrouwelijk en zorgvuldig behandelen. Terecht, maar dit kan ook tot problemen leiden, want patiënten kunnen op die manier bij diverse apotheken medicijnen halen waardoor gebruik van medicijnen misbruikt wordt. En ook werknemers die door hun beroep op de hoogte zijn van zakengeheimen of andere geheimen moeten hun vertrouwelijke informatie voor zich houden. Maar dat is ook niet altijd in het belang van het bedrijf en de mensen die er werken. Wanneer de vertrouwensrelatie beëindigd wordt of als de arbeidsovereenkomst afgelopen is, blijft het beroepsgeheim altijd gelden. Hoe moeilijk is het als men weet van misstanden bij een bedrijf of organisatie, maar men mag niets zeggen?

Niet alle zaken die een persoon krijgt toevertrouwd zijn als geheim te beschouwen. Een situatiebeschrijving waarbij geen namen en details genoemd zijn behoort niet tot het beroepsgeheim, maar de volgende informatie is wel geheim: alles wat nadrukkelijk of stilzwijgend aan de vertrouwenspersoon wordt toevertrouwd, alle informatie die gezien of gehoord wordt, informatie over derden en fabrieksgeheimen, zoals formules van bijvoorbeeld een geneesmiddel.

Vertrouwen, ethiek, loyaliteit

En wanneer wordt een beroepsgeheim geschonden? Dat wordt geschonden wanneer geheimen opzettelijk bekend gemaakt worden, ook als iemand niet de bedoeling heeft om iemand schade of nadeel te berokkenen. Zich aan de geheimhoudingsplicht houden is een kwestie van vertrouwen, ethiek en loyaliteit naar het bedrijf en/of een ander persoon. De manier waarop iemand een geheim bekend maakt vanuit zijn functie doet er niet toe. Zelfs het bevestigen van een bekend feit behoort bij het schenden van het beroepsgeheim. De negatieve kant van het beroepsgeheim is de plicht om de mond te houden bij zaken die het licht niet mogen zien. Sancties op het niet naleven van het beroepsgeheim worden door de bedrijven zelf bepaald. Men kan zelfs voor het gerecht gesleept worden.

Het beroepsgeheim kan vervallen voor een rechtbank of parlementaire onderzoekscommissie of als een onderzoek het vereist dat personen met een beroepsgeheim vertrouwelijke informatie openbaar maken. Niemand kan daartoe verplicht worden, want men heeft altijd het recht om te zwijgen. Het kan echter ook andersom voorkomen: een persoon met een beroepsgeheim wil zelf zijn verhaal kwijt, maar vanuit zijn beroepsgeheim kan hij dat niet doen. Hij kan dan, in het belang van zichzelf of in een ander belang, bijvoorbeeld de gemeenschap, een verzoek indienen om het beroepsgeheim te laten vervallen.

In situaties waarbij minderjarigen betrokken zijn, is het meestal noodzakelijk dat ouders worden geïnformeerd over geheime informatie omdat ouders per slot van rekening aansprakelijk zijn en beslissingsrecht hebben over opvoeding, onderwijs en gezondheid. Er moet echter altijd rekening gehouden worden met de privacy van minderjarigen.

Al met al kunnen geheimen, en of men zelf iets niet openbaar maakt, of dat men een geheim weet van een ander omdat dat in vertrouwen gedeeld is of als men zich moet houden aan een beroepsgeheim, waarbij iemand vanuit zijn functie verplicht zijn mond moet houden, psychische gevolgen als depressies en obsessies veroorzaken bij de betrokkenen. Om iets geheim te houden moet iemand continu op zijn tenen lopen om zijn mond niet voorbij te praten. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat mensen met geheimen, vergeleken met mensen zonder geheimen vaker ziek worden, vaker naar de dokter gaan, meer lichamelijke klachten en stress hebben en een minder goed werkend immuunsysteem. Het is niet duidelijk welke soort geheimen wel schadelijk zijn en welke niet, maar het lijkt samen te hangen met de emotionele last die men door het hebben van een geheim ervaart.

Geheimpje verklappen

Business Agenda

Curaçao

Cursus Kamer van Koophandel

27 en 29 september
Kon ta hasi marktonderzoek (sondeo di merkado)
Kosten: 80 gulden
Voertaal: Papiamentu

De cursus vindt plaats in het auditorium van de Kamer van Koophandel. Registratie vooraf is noodzakelijk. Voor registratie en informatie: tel. 461-3918. Meer informatie: www.empresachiki.com.

27 september: ActionCLUB Business Improvement Academy

In 8 sessies een compleet nieuw inzicht in hoe een bedrijf écht werkt. Onderwerpen onder meer sales, marketing, teambuilding, systemen, doelstellingen en planning. Praktisch en resultaatgericht.
Meer informatie: www.actioncoach.com/arthurrosaria/promo/actionclub of bel 5108789.

24 september t/m 2 oktober: Siman di Kultura

Week gewijd aan de Curaçaose cultuur waarin diverse activiteiten worden georganiseerd door verschillende culturele organisaties, scholen, etc. Doel is om stil te staan bij de cultuur van het eiland en onder anderen de jongeren meer inzicht in die cultuur te geven.

Aruba

30 september: KvK's XVIII Annual Business Dinner Meeting

Keynote speaker dit jaar is Amar Bhidé, Thomas Schmidheiny Professor, The Fletcher School of Law and Diplomacy. Bhidé is een autoriteit op het gebied van innovatie, ondernemerschap en business strategy. Auteur van drie boeken over de uitdagingen op het gebied van zaken en leiderschap met betrekking tot het beginnen van nieuwe bedrijven rond nieuwe ideeën.Titel van zijn voordracht: 'Sustaining the Venturesome Economy'.
Meer informatie: businessinfo@arubachamber.com of neem contact op met het secretariaat op telefoonnummer 582.1120.

13-14 oktober: Aruba's 1st Safety & Security Conference

Conferentie over veiligheid en zekerheid in de werkomgeving en op scholen, met aandacht voor het Emergency Response Team, hoe zich voor te bereiden op noodsituaties en de rol van de media. Sprekers uit de Verenigde Staten, de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba.
Locatie: Renaissance Convention Center
Contact: r.roos@arubahospital.com

Registratie fee bedraagt 100 dollar. Late fee is 250 dollar (na 30 september).
Meer informatie: Rachelle, tel: 587.4300, ext. 338 of email m.schoop@arubahospital.com

4 november 2011: Annual Corporate Gala Dinner

Gala-avond met gastspreker, dinner en dance. Er zal een boeiend onderwerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers van het eiland. Tickets zijn nu al verkrijgbaar bij ATIA, via de website of de facebook page.
Plaats: Westin Ballroom
Entree: 175 florin per persoon
Meer informatie: bellen met nummer 5827593, www.atiaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of e-mail rsvp@atiaruba.org

Internationaal

1-2 oktober: Social Media World Forum

Twee dagen durende interactieve conferentie met toonaangevende sprekers, brand case studies, debatten, een beurs, workshops en gelegenheid tot netwerken. Locatie: New York. Meer informatie: www.socialmedia-forum.com/northamerica

6 oktober: Economist Conferences: Change from the bottom up

The Economist komt met frisse ideeën en praktische oplossingen om voortvarend een aantal van de belangrijkste zakelijke en politieke uitdagingen van Mexico aan te pakken, biedt hulp aan decisionmakers om te werken aan groei en welvaart in de komende decennia en zorgt voor een beter begrip hoe blijvende verandering 'from the bottom up' te bewerkstelligen. Locatie: Mexico City. Meer informatie: www.mexico2011.eventbrite.com

26 oktober: CSR Communication Conference

NGO's, consumenten en andere stakeholders zijn beter geïnformeerd, invloedrijker en kritischer dan ooit. Zakelijke communicatie moet daarom CSR bevatten. Het belangrijkste thema van deze conferentie is dan ook hoe CSR effectief gecommuniceerd kan worden. Doel is om deelnemers inzicht te geven in CSR & communicatie en trends en de mogelijkheid te bieden om te netwerken.
Locatie: Amsterdam. Contact: contact@csr-communication-conference.org. Meer informatie: www.csr-communication-conference.org

26-27 oktober: The Buttonwood Gathering

De wereld maakt een verschuiving door in de balans op financieel, economisch en politiek gebied van de ontwikkelde landen naar opkomende markten onder leiding van China. The Buttonwood Gathering is het vlaggenschip van het evenement van The Economist op financieel en economisch gebied. Leiders uit de financiële en economische wereld komen bijeen om de uitdaging hoe de wereldeconomie een evenwichtige basis te geven te lijf te gaan. Locatie: New York. Contact: buttonwoodevent@economist.com. Meer informatie: www.buttonwood.economist.com

4-7 november: Green Build

De missie van dit jaarlijkse evenement is de manier waarop gebouwen en gemeenschappen gebouwd en beheerd worden te veranderen naar een meer milieuvriendelijke en sociaal verantwoordelijke, gezonde en welvarende omgeving die de kwaliteit van leven verbetert. Locatie: Toronto, Canada. Meer informatie: http://www.greenbuildexpo.org/Home.aspx

16-17 november: Global Energy Now!

Duurzaamheidsconferentie Global Energy Now! met als thema 'Duurzaamheid in beweging'.
De conferentie staat voor ontdekken, beleven, inspireren, innoveren, netwerken en (internationale) samenwerking. Met sprekers uit binnen- en buitenland, debatten, een breed scala aan onderwerpen, de inspiratie-plaza met stands, workshops, het buitenprogramma met bezoek aan duurzaamheidsprojecten en met het jongerenpaviljoen belooft Global Energy Now! een succes te worden.
Meer informatie: www.globalenergynow.nl

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Hoe effectief bent u?

Beroepsbeoefenaren in communicatie hebben de neiging om met de tijd een te positief zelfbeeld te vormen.

Tekst: Bob Harms

Op zich een begrijpbaar fenomeen, gezien het feit dat in menig bedrijf of menige organisatie, er vaak niemand aanwezig is met genoeg kennis of inzicht om de functionaris inzake efficiëntie en doelmatigheid te toetsen. Daarom deze zelftest, bestaande uit een achttal beweringen, die door de functionaris zelf met een cijfer tussen de 1 en 10 gescoord moeten worden. Denk erover na hoe u in de praktijk meent te functioneren en bezie dan de acht beweringen die hieronder staan. Geef in een aparte kolom in een rapportcijfer aan in hoeverre u meent dat de bewering op u en uw werk zou passen.

1. Ze kennen mij, ik hoor erbij (Ik heb, waar nodig, vrij toegang tot leden van directie/topmanagement. We praten gemakkelijk. Ik zie ze vaak).
2. Op de hoogte (Ik zie op tijd alle vergaderstukken. Ik heb aandacht en tijd om ze in te zien. Ook door mijn contacten weet ik vroeg genoeg wat er gebeuren gaat en gaande is).
3. Intern netwerk (Ik zit zo in het sociale leven van het bedrijf/organisatie dat ik niet alleen staf en directie spreek, maar mensen van alle niveaus).
4. Extern netwerk (Ik ken een groot aantal vertegenwoordigers van (doel)groepen en organisaties relevant voor mijn bedrijf of organisatie. Als ik iets moet weten kan ik ze bellen of ze bellen mij als zijn iets willen weten).
5. Kennis omgeving (Ik weet zo goed hoe het maatschappelijk leven in ons gebied er uit ziet, dat ik daar onvoorbereid een verhaal over zou kunnen vertellen).
6. Politiek (De politieke verhoudingen ken ik goed).
7. Media-specialisme (In voorkomende situaties kan ik efficiënt de berichtgeving naar buiten verzorgen. Waar nodig kan ik dat ook voor de interne communicatie. Ik heb genoeg kennis van de communicatiecultuur van mijn bedrijf/organisatie en het medialandschap van het eiland waar ik werkzaam ben).
8. Inzicht (In de meeste situaties kan ik aangeven hoe de directie of het management op communicatieve uitdagingen kunnen reageren en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn.

Zet nu uw score uit bij deze acht beweringen. Tel deze op en deel dit cijfer door acht. Een uitstekend beroepsbeoefenaar scoort tussen de 7 en 8 en doet de rest met goed opletten, fantasie en durf.

Een score beneden de 7 is absoluut geen ramp. Het kan zijn dat u niet zo lang geleden in uw huidige functie werd benoemd, of dat u in een organisatie werkt waar de toegang tot het topmanagement door omstandigheden wordt belemmerd. Ga deze omstandigheden na en bespreek nieuwe werkvormen met uw leidinggevenden. Beschouw in ieder geval deze zelftest als een soort nulmeting. Doe over drie maanden nogmaals de test. Ga eerlijk na of er voortgang waar te nemen is.

De professie van communicatie is gericht op profilering van het bedrijf of de organisatie. De beroepsbeoefenaar werkt mee aan beleidsvorming en uitvoering en aan acties tot beïnvloeding van doelgroepen of het publiek. Tot de eisen gesteld aan de professional behoort niet alleen het beschikken over genoeg kennis van zijn of haar vak, maar ook van de 8 elementen hierboven aangegeven. Zo niet, raad ik u aan uw carrière een andere wending te geven.

bobharms1@gmail.com

Bob Harms is communicatie-adviseur

Boeken

Business Exposed

Freek Vermeulen, de veertigjarige associate professor strategic & international management aan de London Business School, nam een sabbatical om Business Exposed te schrijven. Hierin haalt hij een aantal hardnekkige mythes en gewoontes in management en bedrijfsleven onderuit. Dat doet hij met het plezier dat veel wetenschappers eigen is: met behulp van talloze onderzoeken uit alle uithoeken van de academische wereld beschrijft hij 'The naked truth about what really goes on in the world of business', zoals de ondertitel luidt.

Vindt u het ook zo vreemd dat onze raden van commissarissen feitelijk bestaan uit part-timers en amateurs? Heeft u zich ook altijd verbaasd over de voortdurende stroom van managementhypes die het zakelijk landschap overspoelen? Vraagt u zich wel eens af waarom er nog steeds zo veel overnames zijn, terwijl onderzoek heeft uitgewezen dat ze veel meer kosten dan ze opleveren?

Er kleven nogal wat aspecten aan de zakenwereld die we als onveranderlijk zien en daarom nauwelijks aan nadere beschouwing onderwerpen of zelfs maar ter discussie stellen. Dit boek brengt daar verandering in. In 'Business Exposed' houdt managementgoeroe Freek Vermeulen het bedrijfsleven zonder pardon tegen het licht en onthult hij hoe het er werkelijk aan toegaat. De verleidingen, de prikkels en de (soms dubieuze) vervlechtingen en strategieën, ze passeren allemaal de revue.

Hoe bereiken bedrijven de top of waarom gaan ze juist ten onder? Wat zijn CEO's eigenlijk voor mensen? En wat zijn hun echte drijfveren? Hoe wordt het grote geld verdiend - en verloren? Hoe kan het succes van vandaag morgen alweer omslaan in een regelrechte mislukking? En dan was er nog zoiets als strategie?

Freek Vermeulen is Associate Professor voor Strategic & International Management aan de London Business School. Hij doceert op executive- en MBA-niveau. Hij ontwierp en onderwijst enkele van de meest succesvolle cursussen van de school, zoals strategisch management, algemeen management, strategieën voor groei en fusies, overnames

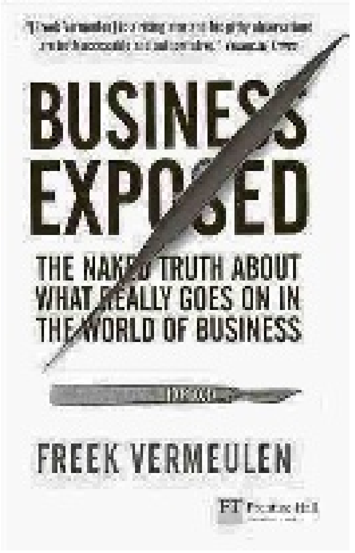

en allianties. Dit leverde hem de 'Best Teacher Award' van de school op. Daarnaast treedt Freek Vermeulen op als adviseur en werkte hij aan programma's voor executives voor verschillende bedrijven.

Titel: Business Exposed
Auteur: Freek Vermeulen
Uitgever: Academic Service
EAN: 9789052618715

Landbouw

Appel wordt banaan

Appelbomen maken plaats voor bananenplanten, de traditionele maniok verdwijnt uit het noordoosten van het land en in het zuidoosten kan geen goede arabicakoffie meer worden geteeld. Het is nog sciencefiction, maar de Braziliaanse regering bereidt zich toch al voor op de mogelijke verschuiving van teeltgebieden als gevolg van de klimaatverandering.

De opwarming van de aarde kan in sommige gebieden de teelt van courante gewassen veel moeilijker maken. "Het is nog te vroeg om met zekerheid te stellen wanneer de effecten in de landbouw merkbaar zullen worden", zegt Eduardo Assad, secretaris Klimaatverandering van het Braziliaanse ministerie van Milieu. "Maar we zien meer extreme verschijnselen als hoge temperaturen, die de bloemen van koffieplanten schade kunnen toebrengen, of periodes van strengere vorst in het zuiden van het land, en temperatuurschommelingen in de herfst die een negatieve uitwerking hebben op de oogst van graan en suikerriet."

Vooruitzien

Brazilië is de op twee na grootste exporteur van landbouwproducten in de wereld. Vooruitzien is nodig om dat marktaandeel te behouden.

In 2008 coördineerde Assad, die toen voor het Braziliaanse staatsbedrijf voor landbouwkundig onderzoek Embrapa werkte, al een studie over de mogelijke effecten van de opwarming van de aarde op de teeltgebieden in Brazilië. Volgens dat onderzoek zijn ingrijpende verschuivingen waarschijnlijk. "Teelten als soja schuiven nu al op naar het centrum en het westen van het land, waar een stabieler klimaat heerst", zegt Assad.

Er wordt minder kwetsbare arabicakoffie aangeplant in het zuidoosten van het land; misschien zal die volgens Assad vervangen worden door robustavariëteiten die minder aromatische koffie opleveren, maar wel grotere temperatuurschommelingen kunnen uithouden. In het uiterste zuiden van het land kunnen dan weer wel arabicaplantages verschijnen, als de klimaatverandering een einde maakt aan de frequente vorstperiodes die daar nu in de winter heersen.

"Er is ook een studie die aantoont dat de appels van Santa Catarina in het zuiden van het land plaats kunnen ruimen voor bananen", gaat Assad verder.

Meer suikerriet

Het areaal van suikerriet, waaruit in Brazilië niet alleen suiker maar ook de biobrandstof ethanol wordt gewonnen, zou volgens de studie kunnen verdubbelen. De teelt van maniok, een traditioneel voedingsgewas in het noordoosten, zou daar sterk achteruitgaan, maar zou terrein winnen in andere staten. Voor soja, samen met rijst en maïs het belangrijkste landbouwgewas in Brazilië, ziet de toekomst er slecht uit. De verandering van het Braziliaanse klimaat kan de oogst tegen 2070 tot 40 procent doen dalen.

Voorlopig zijn die scenario's nog niet af te lezen uit de oogstresultaten. Voor het seizoen 2010-2011 verwacht de Braziliaanse overheid een oogst van 162,9 miljoen ton soja, maïs en verschillende graansoorten, een stijging met 9,2 procent in vergelijking met het seizoen daarvoor. Minister van Landbouw Mendes Ribeiro Filho schrijft dat schitterende resultaat toe aan het goede weer in de meeste regio's; daarnaast hebben de Braziliaanse boeren hun akkerareaal ook met ruim 5 procent uitgebreid.

Volgens de studie van Assad uit 2008 zullen die vette jaren niet blijven duren als Brazilië "niets onderneemt om de gevolgen van de klimaatverandering te aan te vatten en zijn gewassen niet aan de nieuwe situatie aanpast."

Klimaatvriendelijk

De Braziliaanse regering is al begonnen met initiatieven om de impact van de landbouw zelf op de klimaatverandering te verminderen. Elk jaar investeert de overheid nu 1,45 miljard euro in technieken die de uitstoot van CO_2 en methaan terugdringen en het uitspoelen van meststoffen tegengaan, in herbebossing en projecten om oude graslanden weer in gebruik te nemen.

Sinds 1996 brengt het ministerie van Landbouw ook de klimaatrisico's in kaart die verbonden zijn aan de teelt van de belangrijkste gewassen in verschillende streken. Sommige banken verbinden hun leningen aan boeren al aan de voorwaarde dat ze de plantadviezen van de overheid volgen.

Brazilië probeert ook het wegbranden van struikgewas in graasgebieden te ontmoedigen en stimuleert het gebruik van biobrandstoffen. Brazilië investeert ook veel in de ontwikkeling van nieuwe gewasvariëteiten die beter bestand zijn tegen warmte en droogte. "Het land is goed voorbereid om de problemen op gedegen wetenschappelijke basis aan te pakken", zegt Assad.

Ficale feiten

Hoge belasting- en premiedruk op Curaçao

Ieder jaar reikt de Inspectie der Belastingen aangiftebiljetten uit voor het aangeven van jaarinkomen voor de inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen. De Inspectie legt vervolgens aan de hand van de ingediende aangifte drie aanslagen op. Eén aanslag voor de inkomstenbelasting, één aanslag voor de premie Algemene Ouderdomsverzekering (A.O.V.) en Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (A.W.W.) en de derde aanslag voor de premie Algemene Verzekering Bijzondere Ziektekosten. In dit artikel gaan wij in op de volksverzekeringen A.O.V., A.W.W. en A.V.B.Z. Wij gaan in dit artikel niet in op de volksverzekeringen op de BES-eilanden.

Tekst: Lennart Huijsen en Ingemara Bak

In beginsel zijn alle ingezetenen van Curaçao tussen de 15 en de 60 jaar verzekerd voor de A.O.V. en A.W.W. De A.O.V. geeft, aan degene die verzekerd is geweest, bij het bereiken van de leeftijd van 60 jaar recht op een ouderdomspensioen. Bij het overlijden van een echtgenoot die verzekerd was voor de A.W.W. heeft de langstlevende echtgenoot, zolang die nog geen 60 jaar oud is, recht op een weduwepensioen. Daarnaast komen kinderen, bij het overlijden van een verzekerde vader of moeder, in aanmerking voor een wezenpensioen. Voor kinderen tussen de 15 en de 25 jaar geldt dat ze uitsluitend recht hebben op een wezenpensioen indien zij nog fulltime studeren of indien zij door een ziekte of gebreken niet in staat zijn om te werken.

De gezamenlijke premie voor de A.O.V. en de A.W.W. bedraagt 14 procent van het premie-inkomen. Indien het premie-inkomen meer bedraagt dan 82.184 Antilliaanse guldens, wordt over het meerdere geen premie geheven. De premie voor A.O.V. / A.W.W. bedraagt derhalve maximaal 11.505,76 Antilliaanse guldens. Voor werknemers geldt dat ten minste 7,5 procent van de gezamenlijke premie ten laste van de werkgever komt. De resterende 6,5 procent wordt betaald door de werknemer. Onder anderen zelfstandigen hebben recht op de toepassing van de zogenaamde gliding scale. Zij betalen slechts een oplopend deel van de gezamenlijke premie A.O.V. / A.W.W. Van een zelfstandige met een premie-inkomen van 25.000 Antilliaanse guldens per jaar wordt bijvoorbeeld 60 procent van de gezamenlijke premie van 14 procent geheven. Hij betaalt derhalve 2.100 Antilliaanse guldens aan premie A.O.V. / A.W.W. De zelfstandige betaalt dus de gehele premie voor de A.O.V. en de A.W.W.

Ook voor de A.V.B.Z. zijn alle ingezetenen van Curaçao verzekerd. Degene die geen ingezetene is, maar op Curaçao aan loonbelasting is onderworpen voor in dienstbetrekking verrichte arbeid, wordt eveneens aangemerkt als verzekerde voor de A.V.B.Z. De A.V.B.Z. geeft recht op een tegemoetkoming in de kosten van medische behandeling, verpleging en verzorging van chronische of psychiatrische ziekten en van verstandelijke of lichamelijke gehandicapten.

Het premiepercentage voor de A.V.B.Z. is 2 procent van het jaarinkomen. Voor werknemers geldt dat ten minste 0,5 procent van de premie ten laste van de werkgever komt. De werknemer betaalt derhalve 1,5 procent. Premieplichtigen met een inkomen tot 5.200 Antilliaanse guldens (ongehuwd) of 5.900 Antilliaanse guldens (gehuwd) geldt een premie van 1 procent. Indien het jaarinkomen meer bedraagt dan 428.626 Antilliaanse guldens wordt over het meerdere geen premie geheven. De premie voor de A.V.B.Z. wordt betaald door alle verzekerden van 15 jaar en ouder met inkomen.

In het algemeen wordt de belastingdruk als zeer hoog ervaren op Curaçao. Met name als men dit met andere landen vergelijkt. Na het indienen van een aangifte inkomstenbelasting is maximaal 49,4 procent inkomstenbelasting, in beginsel 14 procent premie A.O.V. / A.W.W. en 2 procent premie A.V.B.Z. verschuldigd. Mag het ietsje minder?

Ingemara Bak en Lennart Huijsen zijn werkzaam bij PricewaterhouseCoopers Curaçao als belastingadviseurs. In deze rubriek wordt over diverse fiscale onderwerpen geschreven.

Mens & Werk

Slecht betaalgedrag

Krijgt u uw rekeningen binnen de gestelde betaaltermijn betaald? Of moet u ook maanden op uw geld wachten terwijl u producten en/of diensten naar behoren geleverd heeft? Het betaalgedrag op Curaçao is al jaren iets waar men over klaagt, maar tegenwoordig moet men zelfs maanden wachten op betaling van facturen. Dit brengt vooral kleine bedrijven in grote problemen, maar de ondernemers durven de 'klant' niet te fel aan te pakken omdat het een klant is en een klant moet je koesteren.

Tekst: Judice Ledeboer

Navraag bij ondernemers die hun facturen pas na maanden betaald kregen, leverde een paar verhalen op die de haren doen rijzen. Als ondernemer ben je machteloos tegen dit geweld van het niet nakomen van afspraken en het is ronduit respectloos naar de medemens, degene die het product of de dienst geleverd heeft.

Veel ondernemers en bedrijven die te lang op hun geld moeten wachten geven de incasso uiteindelijk uit handen en dat kost beide partijen geld. De incassobureaus zijn de laatste jaren als paddenstoelen uit de grond geschoten, want het incasseren van niet betaalde facturen schijnt een goudmijn te zijn. Het kost iedereen echter veel geld en energie en het brengt vooral veel frustraties met zich mee. Dat incassobureaus ook niet altijd te vertrouwen zijn schetst het volgende verhaal. Een klein incassobureau huurde een ruimte bij een bedrijf (kleine ondernemer). Dat ging twee jaar goed totdat de eigenaar van het incassobureau de huur niet meer betaalde. Na diverse herinneringen en het persoonlijk aanspreken van de eigenaar op spoedige betaling, bleek de man op een dag met de noorderzon te zijn vertrokken. Als een dief in de nacht haalde hij zijn kantoor leeg en was weg. De ondernemer kan naar zijn geld fluiten. En het verhaal van een aannemer die bij de overheid een verbouwing deed en vervolgens negen jaar op zijn geld kon wachten. Hij gaf nooit op en uiteindelijk kreeg hij zijn geld, maar de energie die hij erin moest stoppen om het geld te krijgen en de frustratie hoe er met hem is omgegaan is niet in geld uit te drukken. Hij is daardoor uiteindelijk toch de verliezer.

Louis Latour Marsan-nay

Bedrijven zien uitstaande debiteurenbedragen groeien. Ook het bedrag aan oninbare facturen groeit. Wat zijn de redenen dat bedrijven zo laat betalen? Er zijn bedrijven die bewust de maximale betalingstermijn hanteren en betalingen 'plannen'. Financiële problemen zijn dikwijls ook redenen dat klanten facturen te laat betalen. En ook gemakzucht of laksheid spelen op Curaçao een grote rol. Voor veel ondernemers is het administratieve deel van hun bedrijf een nachtmerrie en wordt daar weinig aandacht aan gegeven.
Dit resulteert in een financiële chaos, er is geen overzicht van inkomsten en uitgaven en de ondernemers vullen het ene gat met het andere, waardoor er uiteindelijk grote problemen ontstaan. Dit geldt ook voor particulieren. Veel mensen hebben geen overzicht van hun inkomsten (als die er zijn) en uitgaven en kunnen hun rekeningen niet betalen omdat ze het geld er niet voor hebben. Er wordt dan ook op grote voet geld geleend bij banken en kleine bedrijven die tegen woekerwinsten geld lenen. De problemen lossen zich hiermee niet op, maar worden alleen maar erger.

In bepaalde sectoren weten de ondernemers welke bedrijven slechte betalers zijn. Daar wordt open over gesproken. Vooral de overheid heeft een slechte naam als het op betalen aankomt. Goedkeuring van facturen gaat via drie, vier of vijf verschillende afdelingen en soms via andere ministeries en zo schuift iedereen de verantwoordelijkheid naar een ander. 'Het ligt bij de afdeling x', 'Het ligt bij de afdeling y'. Elke ondernemer is blij met een opdracht en er wordt alles aan gedaan om de klant tevreden te stellen, maar andersom, als het op betaling aankomt is er radiostilte bij de klant.

Om zekerheid van betaling te krijgen zijn er allerlei manieren om de kredietwaardigheid van de klant te checken of men vraagt een deel van de factuur betaald bij opdracht. Dat kan leiden tot wantrouwen bij de klant. 'Vertrouw je me niet of zo?' Toch ziet men dat veel op de eilanden en het is heel normaal om een deel bij opdracht betaald te krijgen.

Op tijd betaald worden stelt de ondernemers in staat te groeien en te investeren en het kan faillissement voorkomen. Op tijd betalen moet de norm worden. De overheid kan het goede voorbeeld geven door betalingen uiterlijk binnen 30 dagen te doen. Daarmee wordt de toon gezet en kan een positief patroon van tijdige betalingen beginnen. De economie krijgt er een oppepper door en de ondernemers hebben minder zorgen. Het continu achter niet betaalde facturen aanzitten geeft spanning en dat kost energie. Die energie moet men gebruiken om een bedrijf te runnen, om zijn werk te doen, maar als men veel tijd moet besteden om achter gelden aan te zitten die gewoon 'verdiend' zijn, waar men dus recht op heeft, verliest men het vertrouwen in elkaar en dat kan de doodsteek zijn voor het bedrijfsleven en de economie.

Marketing

Don't talk to me like that!

Soms is het alsof we collectief alcoholistisch obesitaspatiënt moeten worden. In één reclameblok op de radio worden we uitgenodigd voor niet minder dan vier happy hours met 'gratis snacks on the house', vijf perfecte keukens met live muziek of onbeperkt eten - al dan niet in de aanwezigheid van stagiaires en stropdassen.

Tekst: Marcel Truyens

Verder gratis bier met skihuthouse en een ticket naar Colombia - snapt u het nog?- en een horecabedrijf dat vervoer aanbiedt van en naar de bar die kennelijk wat afgelegen ligt. Tenslotte is er nog voor iedere student een tubetje Kukident, of iets in die geest. Zelfs voor de knuppels die het voor elkaar krijgen om aan de verkeerde kant van de bar te belanden - dat zijn de mensen die betaald krijgen om aan de bar te staan - is er een special-happy-hour-avond-dingetje, in het kader van maak van je beroep je hobby, waarbij ik me dan onmiddellijk weer afvraag wanneer en waar het happy hour voor de medewerkers van dat etablissement plaatsgrijpt.

Onzin natuurlijk al die voorgaande zinnen, want ik weet werkelijk niet meer wie nu wat tegen mij roept. Het is in elk geval altijd met drank, happy, snacks, eten, hour en muziek. Neemt u van mij aan dat ik geen korzelig, half doodgebloed stofnest ben dat, terwijl u bier bestelt, in de airco naar de televisie zit te kijken met een kopje slappe thee. Waar het mij om gaat is dat ik, hoewel ik doelgroeppersoon ben, in al het communicatiegeweld niet meer besnap waar het over gaat.

Dat heeft met en drietal zaken te maken: alle proposities lijken op elkaar, alle communicatie lijkt op elkaar en alles bereikt u en mij via één en het hetzelfde communicatiekanaal. Kortom, slechte reclame dus die opdrachtgevers niet helpt en consumenten niet wijzer maakt.

Ook al denkt iedereen verstand van reclame te hebben, het is een vak. In de reclame komt kennis van de markt (consumenten/afnemers) samen met toegepaste creativiteit. De reclamebranche heeft de afgelopen jaren - niet alleen op Curaçao maar wereldwijd - behoorlijke klappen opgelopen. Onder de druk van winstmaximalisatie en kortetermijndenken, de stormachtige introductie van online communicatie en de versnippering van het medialandschap, zijn veel bureaus gedecimeerd of zelfs geheel verdwenen.

Veel van de ex-medewerkers van deze bureaus begonnen noodgedwongen voor zichzelf of gingen bij opdrachtgevers werken. De kracht van het geïntegreerde reclamebureau verdween: de disciplines strategie-creatie-media werden niet meer als eenheid aangeboden.

Eénpitters bieden nu afzonderlijke diensten - meestal creatie - aan tegen zeer lage tarieven. De strategie en media doet de opdrachtgever er zelf wel bij, dat bespaart nog meer kosten.

Dat zelfs binnen een discipline - neem creatie - vele specialismen bestaan, lijken de meeste mensen te zijn vergeten: conceptontwikkeling is iets anders dan art direction, design, lay-out of copy writing. En omdat de éénpitter ook nog eens verantwoordelijk is voor zijn eigen verlies- en winstrekening, zal hij eerder 'zijn werk' verkopen dan de propositie van de opdrachtgever. Kortom, het wordt wel goedkoper, maar vooral beroerder.

Op strategisch niveau speelden bureaus vroeger een belangrijke rol als het ging om propositieontwikkeling. Bureaus verdiepten zich in de markt door onder meer onderzoek om de meest aansprekende, scherpe en onderscheidende propositie te ontwikkelen en in de markt te zetten. Men keek naar trends, sociaal-demografische ontwikkelingen, analyseerde de concurrentie, zocht naar partners voor (logische) joint promotions, en ontwikkelde een geïntegreerd merkbeeld.

Op medianiveau werd nagedacht over hoe je door het integreren van verschillende mediatypen en middelen het hoogst mogelijke bereik kon realiseren: een website aanjagen via radiospots, actuele aanbiedingen in de dagbladen, het merk bouwen op tv of in de bioscoop en de introductie van nieuwe producten via outdoor media.

Waar leidde het allemaal toe? Opvallende, humoristische, beklijvende campagnes. Waar u graag naar keek of luisterde. Denk aan Centraal Beheer Apeldoorn Bellen, Volkswagen, Rolo, ESPN, Ikea, of dichter bij huis, Vidanova... sympathieke campagnes voor sympathieke merken. Concepten die zo sterk waren, dat er zonder dat ze gingen vervelen bijna eindeloos op doorgevarieerd kon worden.

Dit lijkt een klaagzang. Dit ruikt naar weemoed. Maar zo is het niet bedoeld. Ik ken een aantal éénpitters dat met enige regelmaat de koppen bij elkaar steekt voor een goed concept. Er zijn nog goede geïntegreerde reclamebureaus actief. Er zijn nog steeds opdrachtgevers die de waarde van goede reclame herkennen, erkennen en er geld voor over hebben in de wetenschap dat het hen op lange termijn veel verder brengt. Die zich realiseren dat dingen moeten kloppen, willen ze effect hebben. Die eisen dat de kwaliteit van hun reclame zeker zo goed is als die van hun eigen product of dienst.

Het is misschien tijd dat de reclame- en communicatiebranche gaat nadenken over crossmediale samenwerkingsverbanden, de verdere ontwikkeling van het vak, het delen van kennis, het delen van onderzoeksresultaten, het optuigen van een organisatie waarvan de leden een minimale aantoonbare kwaliteit leveren en waarbinnen éénpitters zich beschikbaar stellen in een freelance pool waaruit creatieve teams kunnen ontstaan.

Wellicht dat ik dan weer weet waar ik moet zijn voor een biertje, een dinertje zonder live muziek of skihuthouse. Maar misschien krijg ik zo ook weer oor voor andere sterke, herkenbare merken en zet ik de radio niet direct zachter of helemaal uit zodra zich weer een commercialblok aandient. Lijkt me voor iedereen, de adverteerder, reclamemaker en consument een goed plan.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens. e-mail: marcel1963@mac.com

Advertorial

InselAir introduceert Comfort Class

Sinds kort heeft InselAir zijn dienstregeling tussen de ABC-eilanden nog flexibeler gemaakt. "Met de mogelijkheid om 7 keer te vliegen op werkdagen en 5 keer op weekenddagen, komen we tegemoet aan de vraag om meer vluchten gedurende dag in te zetten", aldus Jurgen Lippinkhof, Chief Commercial Officer van InselAir. "De vluchten worden voornamelijk uitgevoerd met de Fokker 50's en de MD-jet." Vanwege de 'ground-cooling' mogelijkheid in de Fokkers, zijn deze zeer comfortabel om mee te vliegen, evenals de MD-jet.

Het nieuwe schema biedt ruimte voor extra vluchten tussen Curaçao en Bonaire en Aruba en Curaçao. "Het plannen van meetings en familiebezoek, is nu veel gemakkelijker. Tevens zijn er door de nieuwe dienstregeling ook veel meer mogelijkheden voor dagtrips."

Sinds kort kent InselAir naast de Economy Class ook een Comfort Class. "Vanwege vraag naar een extra klasse aan boord, is de Comfort Class ontstaan", aldus Lippinkhof. "De Comfort Class biedt verschillende extra services, waaronder verschillende priority services bij check-in en boarding, en ook extra services onboard."

Behalve de normale gratis catering, is in de Comfort Class ook alcoholische drank beschikbaar. De Comfort Class bevindt zich in de voorzijde van de InselAir MD-jets en Fokker-50 vliegtuigen. De klasse is alleen beschikbaar op vluchten langer dan 45 minuten.

Bij het Comfort Class-ticket krijgt men ook een toegangsvoucher voor de beschikbare businesslounge.

"Uit ervaring is bekend dat vooral het wachten veel tijd kost, tijdens een vliegreis. Om de travel experience van onze Comfort Class-passagiers te vergroten, is daarom gekozen ook toegang te verlenen tot de businesslounge bij Comfort Class-tickets. Men heeft hier vaak ook toegang tot internet en de gelegenheid tot werken. Vooral voor zakenreizigers is dit belangrijk", concludeert Lippinkhof.

InselAir richt zich met de Comfort Class en de flexibele dienstregeling wederom op het vergroten van de travel experience van haar passagiers.

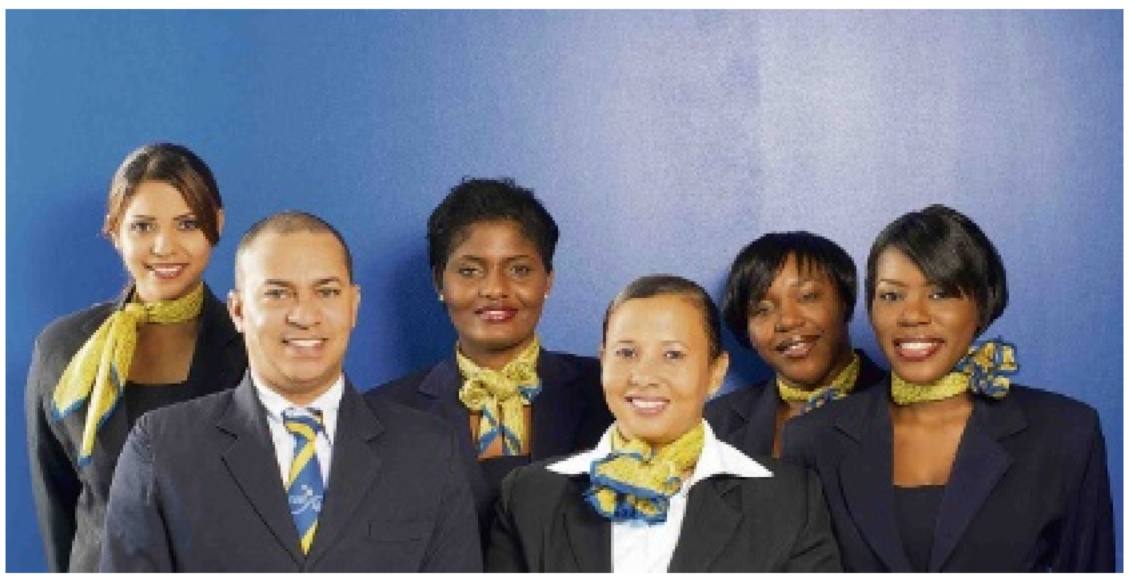

InselAir
Reaching Higher

MKB

Het belang van een website

Uit een onderzoek dat Stimul-IT in 2010 uitvoerde, bleek dat nog geen 40 procent van de bedrijven op Curaçao een website heeft. Dit cijfer blijft achter bij internationale cijfers en waarschijnlijk nog belangrijker is het dat dit de laatste jaren ook niet is gegroeid. Wanneer we kijken naar het aantal bedrijven dat een webwinkel heeft, neemt dit getal nog verder af: slechts 3 procent van de bedrijven op Curaçao.

Tekst: Stimul-IT

Als redenen geven de ondernemers onder meer aan dat ze niet vinden dat zij een website nodig hebben, dat ze denken er te klein voor te zijn, dat het te veel geld kost of dat ze de kennis er niet voor hebben.

Waarom heb ik, als ondernemer een website nodig?

Een vraag waarop het antwoord misschien voor de hand ligt, maar toch wordt er door veel mkb'ers vaak nog te weinig tijd en aandacht besteed aan dit succesvolle middel.

Veel potentiële klanten zoeken toch vaak snel even op Google naar uw bedrijf. Wordt u dan niet gevonden dan is de kans groot dat men contact opneemt met een bedrijf dat wel te vinden is op internet. Als u bovendien bedenkt dat bijna alle Curaçaose bedrijven en het grootste gedeelte van de Curaçaose bevolking regelmatig internet gebruiken, dan mist u toch een heleboel kansen om met uw (potentiële) klanten in contact te komen. Een website geeft u niet alleen mogelijkheden tot het verkrijgen van nieuwe klanten, maar is tevens het visitekaartje van uw bedrijf. U kunt op een website onder meer uw werk laten zien in een portfolio en op die manier een goede indruk achterlaten bij potentiële klanten.

Met een website kunt u echter veel meer doen dan alleen maar uw bedrijf, producten en diensten vertonen. Met de juiste aanpak kan uw website zelfs zorgen voor een stabiele vorm van inkomsten. Uiteraard door de verkoop van uw producten of diensten, maar ook op manieren die u nooit had vermoed.

We horen ook regelmatig van mensen met een eigen bedrijf/onderneming dat ze geen website nodig hebben, omdat men zegt via 'mond-op-mond' reclame aan voldoende opdrachten te komen. Daarbij moet u echter wel bedenken dat de meeste 'mond-op-mond' reclame tegenwoordig via internet (facebook, twitter etcetera) verspreid wordt, dus het is raadzaam om deze 'social media' in uw website te integreren.

Zelf maken of niet

Bent u ervan overtuigd dat u een website nodig heeft? Dan kunt u die natuurlijk zelf maken. Maar al snel zal blijken dat dit toch lastiger dan gedacht is, en dient u zich te verdiepen in voor een non-techneut lastige technieken. Velen laten daarom een website maken door experts/bedrijven, maar die manuren moeten betaald worden. Er worden uren besteed aan het maken van een lay-out, na goedkeuring wordt dat mooie plaatje voor u gecodeerd met of zonder CMS en dit alles kost wel wat.

Als de ondernemer dit zelf wil doen dan moet hij er behoorlijk wat tijd insteken om dit goed te doen, ten eerste moet er een webstrategie gemaakt worden voor uw bedrijf net als een businessplan.

Ongeacht het antwoord op de vraag 'zelf maken of niet?' zal een ondernemer de volgende stappen moeten doorlopen.

5 Stappen naar je eigen web-site

Om u een beetje op weg te helpen hebben wij een eenvoudig 5 stappenplan om uw website een beetje in de juiste richting te sturen.

Stap 1 - het kiezen van de juiste domeinnaam

Het mag duidelijk zijn dat een korte domeinnaam beter is dan een lange. De domeinnaam moet ook slaan op het product of de dienst die u gaat aanbieden. Het heeft dus geen zin om een domeinnaam te registreren als www.consumentenproducten.nl wanneer u auto-onderdelen wilt gaan verkopen. Beter is dan de domeinnaam www.autoonderdelen.nl, of www.auto-onderdelen.nl. Belangrijk bij het kiezen van de naam is in ieder geval dat de bezoeker het eenvoudig moet kunnen onthouden. Ook moet u goed nadenken over het afzetgebied. Wilt u alleen in Nederland actief zijn, dan is een domeinnaam die op .nl eindigt goed. Maar wanneer u wereldwijd actief wilt zijn (uw website is bijvoorbeeld in het Engels), dan ligt een .com adres wat meer voor de hand.

Stap 2 - het bouwen van de website

Op het internet vindt u een behoorlijk grote hoeveelheid aan programma's om dit mee te kunnen doen. Wanneer u zelf kennis heeft van één of meer programmeertalen die op het internet worden gebruikt, kunt u natuurlijk ook zelf aan de slag gaan. Bij het bouwen van uw website moet u denken als de bezoeker. Uit onderzoek blijkt dat wanneer de bezoeker de informatie die hij of zij zoekt niet binnen 10 seconden kan vinden, deze uw website weer verlaat en niet snel meer terug komt. Een goede hulp hierbij kan het plaatsen van plaatjes zijn. Natuurlijk moet u dan wel een afbeelding gebruiken die past bij de tekst, dus geen plaatje van een olifant als de tekst over tijgers gaat. Dit is een eenvoudig principe dat voor iedereen te begrijpen is, maar het zal u verbazen hoeveel webmasters hiermee de mist in gaan! Het gebruik van kleuren op uw website is natuurlijk ook van groot belang. U moet er echter wel rekening mee houden dat overmatig gebruik de bezoeker kan storen!

Stap 3 - controleren van de website

De belangrijkste vraag waar u antwoord op zal moeten krijgen is of de bezoeker wel de gewenste actie(s) uitvoert. U kunt dit testen door bijvoorbeeld via Adwords van Google 1000 gerichte bezoekers in te kopen.

Stap 4 - aanpassen van uw website

Door de 1000 gerichte bezoekers heeft u kunnen zien of deze de acties uitvoeren die u heeft verwacht. Voeren de bezoekers andere acties uit, dan is het tijd om uw website aan te passen. Doen de bezoekers precies wat u had verwacht, dan kan u direct doorgaan naar de laatste stap. Het is niet de bedoeling dat u grote veranderingen in uw website gaan maken, tenzij er natuurlijk geen enkele gewenste actie is geregistreerd. Vaak zit het maar in een klein ding. Wilt u bijvoorbeeld dat bezoekers hun e-mail adres achter laten, geef dan het formulier een kleur zodat het opvalt of loof een prijs uit voor elke honderdste inschrijver. Natuurlijk moet deze prijs dan wel weer iets met uw website te maken hebben. Dus deel geen bonnen uit voor gratis hondenvoer als uw website over vissen gaat! Wanneer u dit heeft gedaan gaat u weer terug naar stap 3 en daarna naar stap 4. U herhaalt dit proces net zolang totdat het gewenste resultaat is bereikt.

Stap 5 - sturen van bezoekers naar uw website

Dit kan via het bovenstaande Adwords-programma, maar het is ook belangrijk reclame voor uw website te integreren in de 'traditionele' marketing-inspanningen van uw bedrijf, zoals bijvoorbeeld uw visitekaartjes en advertenties. Feit is wel dat u moet adverteren op de manier die het beste bij uw website past. Dus ook hier geldt weer, adverteer niet op een website over schoenen wanneer uw eigen website over houtbewerking gaat.

Om de Curaçaose ondernemers op weg te helpen naar een succesvolle website organiseert Stimul-IT in de week van 3 oktober een 'Website Week', waarin ondernemers terecht kunnen voor workshops en trainingen over dit onderwerp. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met info@stimul-it.com of via telefoon 7386299, of bezoek onze website www.stimul-it.com.

STIMUL-IT CURAÇAO

Brandpreventie een must:

'Ser Alerta gaat als lopend vuurtje'

Een klein moment van onoplettendheid in de keuken. Een achteloos weggegooide peuk. Niet goed aangelegde bedrading. Er kunnen veel oorzaken zijn voor... Help! Brand!

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

Zelfs een kleine brand kan al veel schade en leed aanrichten. Het kan in een fractie van een seconde gebeurd zijn en menigeen zet het op een lopen bij een dergelijke catastrofe. Een logische reactie. Maar er zijn veel manieren om een ramp te voorkomen en er valt veel te leren over brandpreventie.

"Het ligt aan de persoon zelf hoe groot de paniek wordt, maar als je met brand te maken krijgt is natuurlijk de allereerste handeling: de brandweer bellen!" Aan het woord is Theo ter Schegget, tot voor kort eigenaar van Ser Alerta en heden nog bij het bedrijf betrokken om de nieuwe directie te begeleiden. Ser Alerta verzorgt al jarenlang brandpreventie voor bedrijven en particulieren in het Caribisch gebied. Verkoop, onderhoud en alle benodigde accessoires.

Theo ter Schegget begon Ser Alerta zo'n 16 jaar geleden en heeft het bedrijf vanaf de grond opgebouwd. Met nul begonnen. Waarom een bedrijf in brandpreventie? "Ik heb mijn basisopleiding gehad bij raffinaderij Shell Pernis in Nederland. Ik heb daar het vak goed geleerd en alle mogelijke certificaten behaald. Bovendien was ik daar ook lange tijd brandweerman." Ter Schegget was hoog geclassificeerd en verdere doorgroei was niet meer mogelijk. "Ik ben gestopt en met mijn Antilliaanse vrouw verhuisd naar Curaçao." Omdat er destijds een concurrentiebeding van maar liefst 10 jaar met Shell was afgesproken, was het geruime tijd onmogelijk zijn oude vak weer op te pakken. Hij werd voor lange tijd supervisor bij Westcar. "Door bezuinigingsmaatregelen kwam ik op straat te staan, maar de tijd bleek rijp." Rijp voor de start van Ser Alerta, want in een jaar tijd had hij al een behoorlijke klantenkring. Inmiddels is de organisatie uitgegroeid tot een verkoop- en onderhoudsorganisatie met zo'n 950 klanten op Curaçao, Bonaire, Sint Maarten en Aruba.

Het gesprek begint in de opslagplaats van het bedrijf en overal liggen onderdelen, brranddekens, brandblusapparatuur en rookmelders. Alles is afkomstig uit Nederland. "Ik wil niet vervelend zijn, maar uit Nederland krijgen we de kwaliteit waarmee we willen werken. Ik heb niets aan apparatuur en onderdelen die het op enig moment gewoon niet meer doen. Dan dénk je preventief te zijn en ben je door falend materiaal alsnog de pineut." Bij de ronde door de opslagplaats stuiten we ook op een poedervulmachine, bedoeld om blusapparaten na te vullen. Ser Alerta bedient zowel de particuliere als de zakelijke markt. "Het is voor iedereen noodzakelijk op het ergste voorbereid te zijn. Je moet er toch niet aan denken dat je alles door een brand verliest, of erger, dat er slachtoffers vallen", zegt Ter Schegget.

Hij heeft zijn hart verpand aan het bedrijf, spreekt met veel vuur over zijn werk. "Maar", vervolgt hij eerlijk, "ik ben ook de jongste niet meer. Ik ben inmiddels 63 en wil nu weleens gaan genieten van een hoop vrije tijd." Na lang nadenken besloot hij vorig jaar zijn bedrijf te verkopen. Met pijn in het hart overigens, maar nieuw geluk in zijn leven verzachtte deze beslissing.

"Ik had een onderhoudscontract met een grote klant en kwam daar jaarlijks op controle. Kijken of alle apparatuur nog naar behoren werkt. Ik raakte in gesprek met degene die mij altijd vergezelde op mijn rondje. We praatten wat en er kwam wat onvrede over de werkkring naar voren. Het werk beviel niet meer en in een opwelling zei ik: 'dan neem je mijn bedrijf toch over'. Ik had er nooit op gerekend dat er ja gezegd zou worden. Tenslotte was mijn gesprekspartner een vrouw en dat is niet een voor de hand liggende koper van een technisch bedrijf."

Margareth Zerpa, oftewel Margie, had daar maling aan. Ze nam de uitdaging aan en dook in een voor haar onbekende wereld. Tot nu toe bevalt dat opperbest. Ze vertelt: "Ik heb het bedrijf in januari van dit jaar overgenomen en met Theo heb ik de afspraak gemaakt dat hij me nog ongeveer anderhalf jaar begeleidt. Ik leer vanzelfsprekend erg veel van hem." Ter Schegget heeft er vertrouwen in. Vult aan: "Ik heb Margie leren kennen als een integer mens met een enorme wil om te werken en we hebben een uitstekende band. We worden soms gezien als echtpaar, maar geloof me, dat is niet zo!" lacht hij. De twee hebben een goede werkrelatie en vullen elkaar prima aan. "We werken nu ruim negen maanden nauw samen, stappen elke dag in de auto. Tenslotte moet zij aan alle klanten worden voorgesteld. Er valt geen onvertogen woord."

Ondanks het feit dat Margareth Zerpa Ser Alerta in januari overnam, werd er pas in juli ruchtbaarheid gegeven aan de verkoop. "Het was noodzakelijk dat zij eerst alle benodigde certificaten zou behalen. Je kunt voor die tijd natuurlijk geen nieuwe eigenaar introduceren." Zerpa ging dus aan de slag met opleidingen voor brandpreventie en onderhoudsmonteur bij REOB in Nederland (zie kader).

Certificaten
Ze hield zich uitstekend staande en behaalde de vereiste certificaten. "Ja, natuurlijk had ik die certificaten nodig", zegt ze nu. "Je moet gedegen kennis opdoen voordat je een bedrijf als dit kunt overnemen. Weten waar je over praat. Je hebt verschillende blussers en je moet goed begrijpen welke blusser je voor welke brand moet gebruiken. Ik heb een adviserende rol en de klanten eisen terecht vakbekwaamheid." Maar het was niet de enige motivatie. "Bij controle door de overheid en brandweer is het van cruciaal belang de juiste papieren te kunnen overleggen. Anders heb je een geweldig probleem. En terecht." Ze schiet in de lach. "Bij mijn vorige bedrijf was ik directiesecretaresse en facility manager. Het is onmogelijk om met die achtergrond zomaar een brandpreventiebedrijf te runnen. Je ziet, veel redenen om als een speer die certificaten te behalen." Maar eerlijk is eerlijk, als Ter Schegget bij haar werkgever kwam controleren, liep Margareth altijd met hem mee. De interesse was er en het boeide haar wel, die techniek. Ze wilde weten hoe zwaar de blussers moesten wegen en vroeg technische uitleg over zijn werk. Hij was geduldig, legde het zelfs uit met illustraties.

Het klantenbestand van Ser Alerta laat veel namen van grote bedrijven zien. Het is dan ook belangrijk dat er een strakke planning wordt gemaakt en gehandhaafd. Elke avond wordt een draaiboek gemaakt en het komt zelden voor dat er van dat schema wordt afgeweken.

Voor de particuliere markt heeft Ser Alerta diverse kleinere soorten brandblussers: poeder en schuim. "Wij raden de 2 kilo poederblussers aan voor bijvoorbeeld een garage en een schuimblusser voor in de keuken. En onmisbare onderdelen zijn de rookmelder en blusdeken", zegt Ter Schegget. "Ook die blusdeken is van groot belang. Stel dat de kleding van iemand vlam vat. Door het slachtoffer in de blusdeken te wikkelen, worden de vlammen door gebrek aan zuurstof gedoofd. Zo kan erger worden voorkomen." Het blijkt dat niet veel mensen op de hoogte zijn van brandpreventie. "Workshops zouden een uitkomst zijn. Er zijn niet zoveel mensen op het eiland die weten dat je bij de vlam in de pan nóóit moet gaan hollen met die pan. Dat is het gevaarlijkste wat je in zo'n situatie kunt doen. We overwegen dan ook om workshops te gaan geven. Voorkomen is beter dan genezen." Voor bedrijven geldt dat bij de ingang én elke deur en trapgat een blusser dient te hangen. De benodigde rookmelders zijn aangesloten op één centraal punt in een kast.

Must
Brandpreventie is eigenlijk een must, al is het niet bepaald goedkoop te noemen. "Ik ben bezig geweest via garages blussers voor in de auto te verkopen. Maar veel klanten vonden dit te duur." Dat een uitgebrande auto een veel grotere schadepost betekent, is iets waar veel mensen niet bij stil staan. Ter Schegget heeft wel autoblussers weggegeven, maar zelfs gratis slaat het niet aan. Zerpa vult aan: "Soms lijkt het of mensen wat apathisch zijn, het boeit ze niet echt. Als er een brand uitbreekt lopen ze het gebouw uit, maar realiseren zich niet dat ze ook in een heel andere situatie hadden kunnen belanden. Bij insluiting door rook en vuur valt er nog maar weinig weg te lopen." Haar lichte cynisme ontgaat me niet.

Als voorbeeld haalt ze een voorval uit de praktijk aan. "Er bestaat op het eiland een groot resort met 130 bungalows. Die bungalows waren geen van alle voorzien van een brandblusser. De brandblussers stonden op de onderhoudsafdeling. Zeven stuks voor het hele complex. Dat was dus wachten op ellende en ja hoor. Op een zaterdagmorgen vloog er een keuken in één van de bungalows in brand. Vanaf die onderhoudsafdeling moest er een blusser worden gehaald, terwijl de brand aan de andere kant van het complex was uitgebroken. Dat schoot dus niet op." Ter Schegget probeerde ruim voor die brand het resort te overtuigen van de noodzaak van goede brandpreventie. "Na die brand mochten we dan toch een offerte uitbrengen."

Ser Alerta doet niet aan marketing. "Ik heb nog nooit één advertentie geplaatst, het gaat als een lopend vuurtje." Soms laden de zakelijke partners een berg brandblussers in de auto en gaan op pad. "Rijden we langs veel toko's bijvoorbeeld", zegt Zerpa, "en die spontaniteit werkt." Het bedrijf heeft een overeenkomst met Fatum en Ennia en verzekerden worden door deze maatschappijen verwezen naar Ser Alerta.

Hoe kijken klanten tegen Margareth Zerpa als nieuwe eigenaar aan? Theo ter Schegget schatert. "Er wordt haar vaak gevraagd wat ze die avond te doen heeft. Maar iedereen reageert positief hoor. Het is de enige vrouw die aan het hoofd staat van een brandpreventiebedrijf en dat is wel uniek natuurlijk." Ze is blij dat ze het bedrijf heeft overgenomen en erg dankbaar voor alle hulp die ze nog van Ter Schegget krijgt. Die hulp duurt nog een klein jaar. Daarna vertrekt hij met zijn huidige levenspartner naar Suriname om te genieten van zijn vrije tijd. Hij start een nieuw leven. "Natuurlijk zullen we contact houden, maar ik vind het jammer dat hij weg gaat. Dan sta ik er alleen voor. Ik zal mijn klankbord absoluut gaan missen", aldus Zerpa, "maar ik gun hem zijn grote geluk. Met alles wat ik in mij heb."

Margareth Zerpa en Theo ter Schegget

Ter Schegget aan de werkbank.

Margaret Zerpa in het magazijn met de voorraad brandblussers.